

Täysistunto

Keskiviikko 26.10.2016 klo 14.03—19.34

Täysistunto alkoi klo 14.03. Täysistunto päättyi klo 19.34.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.03—15.58), toinen varapuhemies Arto Satonen (15.58—18.03) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.03—19.34).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle pakollista työtä koskevaan sopimukseen liittyvän pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2016 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 5/2016 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Ensin päätetään työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön TyVM 5/2016 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Keskustelu asiasta päättyi 25.10.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Merja Mäkisalo-Ropponen Anna Kontulan kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen sijasta vastalauseeseen sisältyvän lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 69/2016 vp tarkoitettuun sopimukseen liittyvän pöytäkirjan siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 69/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä lausumaehdotuksesta.

Mietintö "jaa", Merja Mäkisalo-Ropposen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 115, ei 52; poissa 32 (äänestys 1).

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 209/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 4. ja 5. asiasta.

Keskustelu

14.06 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää, että eduskunta hyväksyisi hallituksen esityksen (Hälinää — Puhemies koputtaa) laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Tämä esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen, mutta sillä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työttömyysturvalakia ja työsopimuslakia.

Työnhakijoiden määräaikaishaastatteluja lisättäisiin työttömien työllistymisen edistämiseksi ja jotta avoimet työpaikat täyttyisivät mahdollisimman nopeasti. Työnhakijan ensimmäinen haastattelu järjestetään, kun työnhaku on jatkunut kaksi viikkoa, jollei se ole työnhakijan tilanne huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta. Myöhemmät haastattelut järjestettäisiin aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein. Haastattelun yhteydessä tarkistettaisiin aina työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma.

Työttömien työllistymismahdollisuuksia parannettaisiin muuttamalla palkkatuen ja starttirahan rahoitusta. Valtion rahoittamaa osuutta työttömyysetuuksista käytettäisiin palkkatukeen ja työttömien starttirahaan. Rahoitusmuutosta koskevat muutokset olisivat kokeiluluonteisia ja siksi voimassa vuosina 17 ja 18.

Rahoitusmuutoksen yhteydessä palkkatuen määrää koskevia säännöksiä muutettaisiin nykyistä joustavammiksi, minkä lisäksi palkkatukea suunnattaisiin erityisesti niin sanotusti matalan tuottavuuden tehtäviin asettamalla palkkatuen määrälle valtion talousarviossa euromääräinen katto. Vuoden 17 talousarvioehdotuksessa tämä katto on 1 400 euroa kuukaudessa.

Palkkatuen myöntämisedellytyksiä muutettaisiin siten, että palkkatukea käytettäisiin nykyistä selvemmin ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja avoimille työmarkkinoille työllistymisen edistämiseen. Palkkatukea suunnattaisiin pitkäaikaistyöttömien lisäksi niiden työttömien työllistymisen edistämiseen, joilla te-toimiston arvion mukaan on pitkäaikaistyöttömyyden riski.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Vähintään 2 vuotta työttömänä olleiden kohdalla palkkatuen enimmäiskesto lyhennettäisiin 24 kuukaudesta 12 kuukauteen. Palkkatuetusta työstä luettaisiin työssäoloeseen 75 prosenttia. Kunnan järjestämässä niin sanotussa velvoitetyössä työssäoloehto kuitenkin karttuisi jatkossakin täysimääräisesti.

Työttömien työllistymiskynnystä pyritään alentamaan laajentamalla työkokeilun käytötarkoitusta määräaikaaisesti. Työkokeilua olisi mahdollista käyttää vuosina 17 ja 18 niin sanottuna rekrytointikokeiluna soveltuvuuden arvioimiseen ennen työsopimuksen tekemistä. Rekrytointikokeilu tarjoaisi työttömälle työnhakijalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan ja soveltuvuuttaan potentiaaliselle työnantajalle ja näin alentaa työnantajan kynnystä palkata hänet työsuhteeseen. Kokeilu olisi työnhakijalle vapaaehtoinen, ja se voisi kestää enintään kuukauden. Jos rekrytointikokeilun järjestäjä palkkaisi henkilön kokeilun jälkeen samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, kokeilun kesto vähennettäisiin mahdollisesta työsopimuslain mukaisen koeajan enimmäiskestosta.

Väliaikaisesti vuosina 15—16 voimassa olevan työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin sisältö vakinaistettaisiin. Se tarkoittaa sitä, että palkkatuella palkkaava työnantaja ja työkokeilun järjestäjä voisi tietyissä rajatuissa tilanteissa poiketa työnantajan velvollisuudesta tarjota työtä lomautetuille ja irtisanotuille takaisinottovelvollisuuden piirissä oleville työntekijöille ja osa-aikatyötä tekeville työntekijöille. Eli: kunta saa palkata työsuhteeseen täyttääkseen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn työllistämisvelvoitteen, ei kuitenkaan tehtävään, josta se on lomauttanut työntekijänsä tai josta se on antanut työntekijälleen lomautusilmoituksen; yhdistys tai säätiö saa ottaa palvelukseensa muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin henkilön, joka on ollut vähintään 24 kuukautta työtön edellisten 28 kuukauden aikana; kunta tai kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö saa ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön palkkatuetettuun työsuhteeseen henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työsuhteessa; kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö saa ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön työkokeiluun henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työ- tai virkasuhteessa — vaikka työnantaja olisi lomauttanut henkilöstöään.

Starttirahan enimmäiskesto lyhennettäisiin 18 kuukaudesta 12 kuukauteen. Starttirahan lisäosan maksamisesta luovuttaisiin, mikä tarkoittaisi, että starttiraha olisi jatkossa aina peruspäivärahan suuruinen. Yrittäjäksi ryhtymistä ja itsensätyöllistämistä tuettaisiin mahdollistamalla starttirahan myöntäminen kokonaan uuden päätoimisen yritystoiminnan aloittavan henkilöasiakkaan lisäksi henkilöasiakkaalle, joka laajentaa pienimuotoisesti harjoittamansa sivutoimisen yritystoiminnan päätoimiseksi.

Alueellista liikkuvuutta edistettäisiin uudistamalla alueellisen liikkuvuuden tukijärjestelmä. Nykyiset avustukset, työmarkkinatukena maksettava matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus, korvattaisiin työttömyysetuuden maksajan myöntämällä liikkuvuusavustuksella. Avustus olisi peruspäivärahan suuruinen, ja sen kesto porrastettaisiin työsuhteen keston mukaan.

Työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun tukiaikaa pidennetään 24 kuukaudesta 48 kuukauteen, jos työtön suorittaa perusopetuksen oppimäärää. Lisäksi työnantajalta esimerkiksi irtisanomisen yhteydessä tukipaketin saaneiden mahdollisuuksia opiskella työttömyysetuudella tuettuna parannettaisiin. Molemmat muutokset ovat yleiseltä merkitykseltään melko vähäisiä, mutta yksilötasolla ne voivat tulla merkittäviä ja auttaa irtisanottua löytämään uuden työn tai esimerkiksi maahanmuuttajaa pääsemään koulutuksen kautta kiinni suomalaiseen yhteiskuntaan.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Työttömyysturvalaissa määriteltyjen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavaa kulukorvausta muutettaisiin siten, että kulukorvaus liittyy niihin palveluihin, joihin työttömän on osallistuttava työttömyysetuuden menettämisen uhalla. Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu on jatkossakin työttömille vapaaehtoista, eikä omaehtoisen opiskelun ajalta sen vuoksi enää maksettaisi kulukorvausta. Opiskelun tukemiseksi maksettava työttömyysetuus olisi kuitenkin edelleen korkeampi kuin esimerkiksi opintoraha.

Työttömien omaehtoisen opiskelun ajalta maksettavasta kulukorvauksesta luopuminen mahdollistaa kulukorvauksen maksamisen jatkossa työkokeilun ajalta niille koulutusta vailla oleville nuorille, joilla ei nykyisin ole kulukorvausoikeutta. Muun muassa eduskunta on toivonut tätä muutosta antamassaan lausumassa. Lisäksi omaehtoisen opiskelun kulukorvauksesta säästyvillä määrärahoilla katetaan muun muassa palkkatuen volyymin lisäyksestä aiheutuvia kustannuksia.

Kuntien tietojensaantioikeutta laajentamalla pyritään vähentämään pitkäaikaistyöttömyyttä ja vähennetään pitkäaikaistyöttömyydestä kunnille aiheutuvia kustannuksia. Tässä tarkoituksessa Kelan tietojenanto-oikeutta laajennetaan siten, että Kela voisi luovuttaa tiedot niistä henkilöistä, joille on maksettu työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhteensä 200 päivältä, sekä niistä henkilöistä, joiden oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä.

Hallituksen tavoitteena on kannustaa työttömiä ottamaan vastaan myös toimeksiantosuhteessa tehtävää työtä. Kannustavuutta parannettaisiin muuttamalla työttömyysturvalakia siten, että enintään kaksi viikkoa kestävä toimeksiantosuhteen vastaanottava työtön säilyttää oikeutensa työttömyysetuuteen myös toimeksiannon ajalta. Toimeksiannosta saatava tulo kuitenkin otettaisiin huomioon työttömyysetuuden määrässä, eli henkilölle maksetaan soviteltua työttömyysetuutta. Toimeksiantosuhteessa tehtävää työtä koskeva muutos tarkoittaa käytännössä sitä, että te-toimisto ei enää arvioi lyhyiden toimeksiantosuhteiden osalta yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta. Tämä poistaneekin pelkoa siitä, että toimeksiantosuhteen vastaanottaminen johtaa työttömyysturvaoikeuden menettämiseen kokonaan. Enintään kaksi viikkoa kestävä työsuhdeessa tehtävän kokoaikatyön ajalta soviteltua työttömyysetuutta maksetaan jo nykyään. — Tässä, arvoisa puhemies, ensimmäinen esitys. Jatkan kuivalla suulla seuraavaan.

Toinen esitys: hallituksen esitys työn vastaanottamisvelvollisuuden tiukentamisesta. Hallituksen strategisessa ohjelmassa linjataan, että hallitus uudistaa työttömyysturvaa tiukentamalla työttömien velvollisuutta ottaa vastaan työtä ja osallistua aktiivitoimiin.

Tässä muutamia kohtia: Työttömällä olisi kolmen kuukauden ammattitaitosuojan päätyttyä velvollisuus hakea ja ottaa vastaan myös sellaista kokoaikatyötä, josta maksettava palkka työn vastaanottamisesta aiheutuneiden kustannusten jälkeen on pienempi kuin hänelle maksettava työttömyysetuus. Jos henkilöllä on oma auto käytettävissään, hänen edellytettäisiin käyttävän sitä työmatkoihin myös 80 kilometriin kotoa ulottuvan työssäkäyntialueen ulkopuolella. Työstä kieltäytymisen perusteella asetettavaa korvauksetonta määräaika pidennettäisiin, jos työtön kieltäytyy varmasta työpaikasta. Työpaikan sijainti työssäkäyntialueen ulkopuolella ei olisi pätevä syy erota työstä. Työttömällä olisi pääsääntöisesti velvollisuus osallistua hänelle tarjottuihin työttömyysturvalaissa määriteltyihin työllistymistä edistäviin palveluihin ja niihin verrattaviin palveluihin silloinkin kun osallistumisesta ei ole sovittu työllistymissuunnitelmassa. Kotoutujilla olisi velvollisuus

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

osallistua alkukartoitukseen ja opiskella kotoutumiskoulutuksessa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä.

Keskeistä esitetyissä muutoksissa on se, että työttömiä ohjataan hakemaan työtä ja parantamaan mahdollisuuksiaan työllistyä. Tähän ohjataan myös muuttamalla työttömyysturvalakia siten, että työstä kieltäytymisen perusteella asetettu karenssi alkaa vasta 30 päivän kuluttua työstä kieltäytymisestä. Eli karenssista aiheutuvan taloudellisen haitan voi siis jatkossa välttää nykyistä paremmin etsimällä uuden työpaikan ja menemällä työhön.

Viimeinen esitys, arvoisa puhemies: hallituksen esitys kilpailukyky sopimuksessa sovitusta asioista liittyen muutosturvaa ja työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa sekä työterveyshuoltoa koskevaan lainsäädäntöön. Tämä esitys perustuu siis työmarkkinoiden keskusjärjestöjen väliseen kilpailukyky sopimukseen. Esityksessä ehdotetaan muutosturvaa parannettavaksi siten, että työnantajalla olisi velvollisuus tarjota taloudellisesta ja tuotannollisesta syystä irtisanomalleen työntekijälle mahdollisuus osallistua työnantajan kustantamaan työllistymistä edistävään valmennukseen tai koulutukseen. Lisäksi työnantajalla olisi velvollisuus järjestää irtisanotulle työntekijälle työterveyshuolto kuuden kuukauden ajan työntekovelvollisuuden päättymisestä lukien. Työnantajalla olisi oikeus saada tuolta ajalta sairausvakuutuslain mukaista korvausta. Muutokset koskisivat työnantajia, joiden palveluksessa säännöllisesti työskentelee vähintään 30 henkilöä. Lisäksi edellytyksenä olisi, että irtisanotun työntekijän palvelussuhde on kestänyt vähintään viisi vuotta. Velvollisuus koskisi yksityisten työnantajien lisäksi myös valtiota ja kuntia.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi myös työttömyysturvalakiin muutokset, joiden perusteella valmennus tai koulutus ei vaikuttaisi työttömäksi joutuneen henkilön työttömyysturvaan. Lisäksi tuloverolakiin tehtäisiin muutokset, joiden perusteella valmennus tai koulutus olisi henkilölle verovapaata etua. Kilpailukyky sopimukseen perustuen myös yhteistoimintalain soveltamisalaa muutettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin vastaisuudessa myös ulkomaisten yhteisöjen sivuliikkeisiin, joissa työskentelevien työntekijöiden määrä olisi säännöllisesti vähintään 20. Nämä muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan ensi vuoden alusta lukien. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Tässä kohtaa on nyt mahdollista käydä debattia, ja ajattelin, että teemme niin, että käytetään 2 minuutin puheenvuoroja minuutin sijaan. Tässä on niin monta asiaa yhtä aikaa.

14.20 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun käsittelemme näitä kolmea lakia samaan aikaan, niin voisi sanoa, että ensimmäinen on kohtuullinen, viimeinen on myönteinen, keskimäinen on kelvoton.

Jos lähdän tästä kelvottomasta liikkeelle, niin jos ajattelemme, että meillä on Tampereella yksinhuoltajaäiti, niin jatkossa näillä pelisäännöillä hänen pitäisi mennä Helsinkiin töihin, vaikka tuo palkka olisi pienempi kuin hänen työttömyysturvansa. Ja kun teidän hallituksenne perusteluissa sanotaan, että keskimääräinen työttömyysturva on hiukan päälle 1 000 euroa, niin jos Tampereelta lähdetään 1 000 eurolla Helsinkiin töihin ja bussi- tai junamatka maksaa yli 500 euroa, niin tilanne on kerrassaan kohtuuton.

Mutta mitä tulee tähän ensimmäiseen esitykseen, niin siinä on myönteistä se, että työttömyysturvaa voidaan jatkossa käyttää aktiivisesti. Mutta tätä olisi voitu parantaa vielä yhdellä askeleella eli ottaa käyttöön myös automaattinen työllistämissetelimalli. Nyt yhä edelleen tuota aktiivirahaa joudutaan puimaan työvoimatoimistoissa, TE-toimistoissa, eikä

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

yrittäjä voi olla varma, saako hän palkkatuetun työntekijän. Silloin, kun tuo pelisääntö olisi automaattinen tietyillä kriteereillä, säästettäisiin TE-toimistoissa paljon työtä, jota voitaisiin käyttää fiksuun, osaavaan, asiantuntevaan työnvälitykseen, ja myös työnantaja voisi olla varmempi siitä, miten nuo pelisäännöt toimivat. Miksi te ette ottaneet käyttöön tätä automaattista Antti Rinteen mallia?

14.21 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä esityksissä on paljon hyvää, näissä esityksissä on joitakin neutraaleja uudistuksia, mutta nyt porilaisena kiinnitän huomiota pahimpaan ongelmaan, joka näistä löytyy, ja se on vastikkeellisuuden lisääminen, joka väistämättä johtaa myös siihen, että sanktiot lisääntyvät siitä noin 100 000:sta, mikä niitä tällä hetkellä vuosittain määrätään.

Työvoimapolitiittiset sanktiot ovat keskeisiä syitä sille, miksi meillä tulottomien kotitalouksien määrä on kasvanut jo pidempään. Näissä perheissä elää näiden sanktion saaneiden työttömien lisäksi myös tuhansia lapsia, ja näin se on keskeinen tekijä myös lapsiköyhyyden takana. Vaikka kuitenkin ajattelisi näitä sanktioita vain itse tämän työttömyysturvajärjestelmän kannalta, ne ovat ongelmallisia myös sen näkökulmasta. Vaikka niiden avulla ehkä saadaankin joitakuuta patisteltua työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin, niin meillä on myös tieto siitä, että ne, jotka sanktioiden myötä tippuvat pois työttömyysturvalta, yleensä tippuvat pois myös koko työvoimapolitiittisista järjestelmistä, ja sillä on voimakkaasti passivoiva vaikutus suhteessa meidän virallisiin työmarkkinoihin. Tästä syystä ei ole mitään syytä olettaa, että vastikkeellisuuden lisääminen tukisi niitä meidän työttömyysturvajärjestelmän ensisijaisia tehtäviä, jotka tietenkin ovat auttaa ihmisiä työllistymiseen ja taata toimeentulo työttömyysjaksolta.

14.23 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Filatov totesi, tässä on sekä hyviä että huonoja uudistuksia kysymyksessä. On hyvä, että passiiviturvan puolelta siirretään varallisuutta käyttöön aktiivipuolelle starttirahaan ja palkkatukimalliin, mutta kyllä minäkin ihmettelen kovasti sitä, kun täällä on useampaan kertaan keskusteltu tästä Antti Rinteen mallista, työllistämissetelistä, miksi se ei nyt löytynyt teidän vaihtoehtoonne. On yksinkertainen keino kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen tarjota työttömälle tämmöinen työllistämisseteli, peruspäivärahan suuruinen seteli, reilut 700 euroa kuukaudessa, ja sen kautta hakeutua töihin.

Tämä säästäisi työvoimatoimistojen resursseja. Kävin keskustelun tässä joku päivä sitten TE-toimistojen ihmisten kanssa, ja kyllä siellä on huoli siitä, että tähän työnvälitystointaan on aivan liian vähän resursseja. Sen takia olisi nyt järkevää vähentää resurssien käyttöä tässä suhteessa: käyttää tätä passiivista rahaa hyvin yksinkertaisella mallilla aktiivitoiminnan tukemiseen. Työllistämisseteli on malli, jonka kautta hyvin helposti pääsee kiinni työelämään, ja kun meillä on kuitenkin 125 000 pitkäaikaistyötöntä, jotka vaativat erilaisia toimenpiteitä, vahvempia toimenpiteitä, niin nyt tällä voitaisiin sitten helpottaa niitten nopeammin työllistyvien ihmisten tilannetta joka tapauksessa.

14.24 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille pitkäkköistä mutta erittäin mielenkiintoisesta esittelystä. Asiaa oli paljon, ja se palauttaa meille mieleen sen suuren kuvan, jota koko tämän vaalikauden olemme olleet jo toteuttamassa. Tämä on uudistusten hallitus, ja tälläkin yhdellä alalla on näin paljon kohtia kerralla meillä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Tässä on todella tuotu hyviä puolia esiin jo, nimenomaan uutena ja erinomaisena puolelta tämä työttömyysturvan aktiivisempi käyttö, mitä vuosia on haluttu ja kaivattu ja mikä nimenomaan on tällainen positiivinen keino lähteä edistämään koko kansakunnalle keskeistä työllisyyden parantamisen projektia.

Sitten oli edellisellä tämä työkokeilu, josta on tähän asti niin paljon ollut erilaista hämminkiä, osittain ja pääosin varmaan tahallista. Nyt meille lienee selvää, voitte tämän vielä varmistaa, että kyse on siis vapaaehtoisesta ja hyvin määräaikaisesta kokeilusta, jossa nimenomaan on tarkoitus ennen kaikkea antaa työttömälle halutessaan mahdollisuus osoittaa omat kykynsä niin, että on työnantajalle mahdollisimman riskitön se tilanne.

No, meillä on sitten kyseessä myös tämä kuntien tietojensuojelun lisääminen. Siis ministeri sanoi käsittääkseni, että tällä nimenomaan pyritään pitkäaikaistyöttömyyttä vastaan taistelemaan, mikä on tietenkin erittäin tärkeä asia. Voitte ehkä avata tätä meille vielä lisää sitten, kun saatte puheenvuoron.

Kaiken kaikkiaan totean, että tämä paketti on tässä vaiheessa erinomainen kokonaisuus, joka varmasti tuo meille lisää pontta työllisyystavoitteeseemme. Kysyisin vielä nimenomaan sitä suurta kuvaa ajatellen, onko tehty jonkinlaista puolueetonta virkamiesarviota siitä, kuinka paljon tämä osaltaan auttaa meitä saavuttamaan sen 110 000 uutta työllistä Suomessa.

14.26 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaan kokonaisarviot siitä, että nyt käsittelemämme lakipaketit sisältävät hyvin erilaisia hyviä mutta myöskin huonoja osioita sisällään. [Ilkka Kanervan matkapuhelin soi.]

Jos palataan tähän ensimmäiseen lakipakettiin, on ilman muuta hyvä, että työttömyysturvaa jatkossa voidaan käyttää nimenomaan aktiivisesti työllisyyden edistämiseen starttirahana ja työllisyystukena. Se on ilman muuta hyvä asia. En näe automaattisesti huonona myöskään sitä, että työttömiä aletaan haastatella kolmen kuukauden välein. Se voi olla jollekin aivan elintärkeä asia. Mutta jos ne toteutetaan huonosti, on tietysti mahdollisuus myös siihen, että kokeilu tai tämä käytäntö menee täysin poskelleen. Siitä syystä edelleenkin olen huolissani TE-toimistojen sinänsä hyvää työtä tekevien virkailijoiden työtaakan kasvamisesta. Kun tiedetään, että tälle vuodelle kehyksistä vähennettiin työllisyysmäärärahoja 50 miljoonaa ja nyt 17 miljoonaa euroa osoitetaan takaisin nimenomaan näitä haastatteluja silmällä pitäen, niin kysymys on siitä, mitä kaikkia kummervenkeja ja kuperkeikkoja TE-toimistoissa pitää osata tehdä, jotta näistä haastatteluista säällisesti selviydytään, kun vielä tiedetään se, että meillä on jo valtava määrä haastatteluja etukäteen ikään kuin siellä varastossa.

Mitä tulee tähän toiseen lakipakettiin, siinä on isoja ongelmia. Edustaja Filatov nosti erään tärkeän kysymyksen esiin. Toisen ongelman voisi kiteyttää sanaan "auto". Paljon riippuu siitä, onko työnhakijalla auto käytössä vai ei. Miten jatkossa TE-toimistossa selvitetään se, onko se todellisuudessa käytössä? Se jää isoksi kysymykseksi, ellei tätä ohjeisteta tarkemmin.

Puhemies Maria Lohela: Tämä oli nyt minun puhemieskaudellani ensimmäinen kerta, kun jonkun edustajan puhelin soi. Mutta tietääkseni se vanha hyvä sääntö niistä kahvien tarjoamisesta on vielä voimassa, vai kuinka, edustaja Kanerva? (Ilkka Kanerva: Arvoisa puhemies! Absolut! — Naurua) — Mutta jatketaan keskustelua.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

14.29 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella mukavaa, että kokenut edustaja Kanerva jatkaa tätä monivuotista, monella kaudella tapahtunutta, perinnettä, että hän mielellään tarjoaa kahvit eduskunnalle. Minä ehdotan, että siihen voitaisiin ottaa semmoinen lisäys, että jos se toisen kerran tapahtuu, niin sitten perään on syytä tarjota siihen mukaan avec.

Arvoisa rouva puhemies! On annettava, kun tätä kokonaisuutta katsoo, hallitukselle kiitos suunnanmuutoksesta. Kun vuosi sitten täällä, hallituskauden alussa, kysimme näiden aktiivisen työvoiman määrärahojen perään, niin silloin vastaus oli, että ei tätä työttömyyttä näillä hoideta, ja leikkauksia perusteltiin nimenomaan sillä, että nyt tehdään muita muutoksia eivätkä nämä ole niin tärkeässä roolissa. No, aikaa meni hukkaan, ja se tietysti näkyy siinä, että esimerkiksi eilen julkaistun työvoimatutkimuksen mukaan kausitasoitettu työllisten määrä on vain 10 000 korkeammalla vuoden takaiseen verrattuna, eli se kertoo siitä, että edelleen kirittävää on tämänkin päätöksen jälkeen. Mutta hyvää on se, että hallitus näkee nyt aktiivisen työvoimapolitiikan merkityksen uudessa valossa.

Mutta, arvoisa puhemies, se, mikä tästä jää puuttumaan, on todella tämä Rinteen malli. Ja se on nimenomaan ajatus, että se olisi vähällä byrokratialla oleva automaattinen palkkatuki. Ja miksi se juuri nyt pitäisi ottaa käyttöön? Koska muutos on tapahtunut. Yhä useampi uusi työsuhte syntyy pieniin yrityksiin, ja nimenomaan pienissä yrityksissä byrokratia on myrkkyä.

Kysyn ministeri Lindströmitä: On hyvä, että olette nyt muuttanut linjaa, näette aktiivisen työvoimapolitiikan tärkeyden. Voisitteko viedä sen niin pitkälle, että esimerkiksi lukuisten pienyritysten mahdollisuutta palkata työntekijä vähällä byrokratialla helpotettaisiin? Ja kysyn vielä loppuun: pidätkö edelleen kiinni lupauksesta, että ette tuo uusia työttömyysturvan karensseja tänne eduskuntaan?

14.31 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On näköjään syytä kerrata Sipilän hallituksen hallitusohjelmaa. Käytännössähän se lähtee aivan suoraan siitä, että "sosiaali- ja työttömyysturvaa uudistetaan niin, että se kannustaa työn nopeaan vastaanottamiseen, lyhentää työttömyysjaksoja ja alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julkisia voimavaroja". Elikkä ajatushan on juuri senkaltainen kuin nyt ministeri Lindströmin esittelemä esityspaketti kokonaisuudessaan on, eli siirrytään siis tietäntyyppiä passiivisesta tukemisesta aktiiviseen tukemiseen eli siihen, mitä täällä on perätty. Siinä on hienoa kuulla, että myös oppositio näkee tässä esityksessä paljon hyvää.

Jokaisessa hallituksen esityksessä voi olla aina jotakin korjattavaakin, ei siinä sen kummempaa ole. Aika näyttää sitten, mitkä järjestelmät eivät toimi, mutta tämä on kaiken kaikkiaan uudistus, jota uskallan kyllä kutsua vuosituhannen uudistukseksi. Tämä vie eteenpäin juuri Suomen elämää niin, että siinä on mukana elementtejä, joita voisi kutsua klassisesti sekä porkkanaksi että tietyllä lailla myös kepiksi. Mehän tarvitsemme kaikki rajoja, porkkanaa ja keppiä itse kukin, ei siinä ole työttömien syyllistämisestä millään lailla kysymys. Meilläkin jokaisella on sääntömme yhteiskunnassa. Ja tässä mielessä kyllä, kun julkisesta tuesta on kysymys, huolenpito edellyttää myös sitä, että näitä sääntöjä voidaan sitten asettaa.

Kun täällä on viitattu muun muassa autoon, niin jotkut puolueet ovat tainneet olla vaatimassa esimerkiksi kilometrikorvausten leikkaamista, se ei ehkä siihen ideologiaan sovi. Hallituksen linja on — tulkoon se tässäkin yhteydessä sanottua — että kilometrikorvauksia ei tulla leikkaamaan, se on meille aivan selkeä asia. Kaikki nämä uudistuspaketin sisäl-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

tökysymykset ovat yksityiskohtia mutta vievät tätä suurta perustavoitetta eteenpäin: passiivisuudesta aktiivisuuteen.

14.33 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin täällä monen oppositioedustajan suulla on tullut sanottua, niin tässä paketissa on hyviä ja kelvollisia ja sitten niitä vähemmän hyviä esityksiä. Muutosturvaan, työnantajan ja henkilöstön väliseen yhteistoimintaan ja työterveyshuoltoa koskevaan lainsäädäntöön tulevat muutokset liittyvät tähän kiky-sopimukseen, ja niistä ei ehkä sen enempää. Ne ovat kaikki sinälänsä ihan positiivisia.

Sitten ehkä tästä ensimmäisestä lakipaketista. On todella hyvä, että tätä työttömyysturvaa aktiivista käyttöä ollaan nyt viemässä eteenpäin. Kristillisdemokraatit ovat esittäneet jo viime vuodesta lähtien sitä, että todellakin pystyttäisiin myöskin tätä ansiopäivärahaa käyttämään sadan viimeisen päivän osalta. Tässä hallituksen esityksessähän nyt tätä perusosaa ja peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea käytetään sitten aktiivitoimintaan eliikä palkkatukeen, starttirahaan ja myöskin sitten liikkuvuusavustukseen.

Hallitus on huomannut jälleen kerran, että näitä omia esityksiä täytyy hioa ja myöskin tarkentaa, ja tämä liittyy sitten näihin työttömien kolmen kuukauden haastatteluihin. Eliikä siellä matkan varrellahan huomattiin, että tässä käytetään niin sanotusti viranomaisvaltaa ja silloin tätä ei voida ulkoistaa yksityisille yrityksille. Tämäkin on ihan tärkeää, että tämä muutos on tehty. Äskен tässä saimme varmaan useat myöskin kännykkäämme viestien siitä, että rintamalisän indeksileikkaus kumotaan. Eliikä tämä on hallitus, joka oppii tässä matkan varrella näissä asioissa. Siinä mielessä täytyy sanoa, että tämä opposition työ tuntuu mielekkäältä, kun hallitus korjaa näitä liikkeitään.

Mutta ehkä viimeisenä otan vielä esille tämän, että kristillisdemokraattien kannustavan perusturvan malli olisi ollut se, millä tämä keskimäinen huono esitys voitaisiin ratkaista. Eli on kohtuutonta, että työtön joutuu heikompaan tilanteeseen, kun hän ottaa työtä vastaan, ja tästä kyllä haluaisin kuulla ministeriltä vielä lisää perusteluja.

14.35 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, parempi, paha, tai mitenkä nyt olikaan, kaikkia tähän pakettiin liittyviä asioita.

Mutta olisin erityistä yksityiskohtaa kysynyt ministeriltä: Kun näitä kolmen kuukauden välein olevia haastatteluja on, eli työtön voi vapaaehtoisesti hakeutua tällaiseen näyttöön, että osaa, oman osaamisensa näyttöön, niin onko ajateltu jotain kriteeristöä, mikä velvoittaisi tavallaan sitten työnantajan kuittaamaan sen, että "hei, tämä kaveri viikon täällä työskennellytään on omalla työllään osoittanut omaavansa ne edellytykset tämän työn vastaanottamiseen"? Eli missä vaiheessa konkretisoituu se, että niitä kuukauden pätkiä ei ole 30 peräkkäin sillä työpaikalla, kun niitä näyttäjiä käy siellä työpaikalla? Onko ajateltu, mitenkä mahdollistuu se osaamisen näyttö? Ollaanko ajateltu, onko jotain resursseja, millä niillä pienillä työpaikoilla, sillä henkilöstöllä on mahdollisuus opastaa tätä näyttöön haluavaa työtöntä, että on edellytyksiä näyttää sitten sitä osaamistaan tähän työtehtävään? Eli missä on se kriteeristö, kuinka arvioidaan, että henkilö on kyvykäs osoittamaan oman osaamisensa ja sitä kautta työllistymään tälle työnantajalle?

14.37 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on paljon hyviä asioita ja totta kai kritiikin aihehtakin. Nämä kiky-sopimukseen liittyvät asiat ovat kaikki sellaisia positiivisia myös työntekijöiden kannalta. Ehkä siihen listaan voisi lisätä, että

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

kiky-sopimushan pelasti myös tämän omaehtoisen ammatillisen aikuiskoulutuksen rahoituksen, joka oli menossa aika huonoon suuntaan, ja sitäkin korjattiin osana kiky-sopimusta.

Kiinnittäisin huomiota erityisesti siihen, että nämä kolmen kuukauden välein tehtävät haastattelut ovat sinänsä ihan tärkeä juttu, jos lähdetään siitä, että ne kyetään tekemään laadullisesti. Keski-Suomessa joudutaan tekemään, tai päästään tekemään 500 haastattelua — tai pitäisi tehdä — kuukaudessa. Tästä kyllä seuraa, että pitää olla aika paljon resursseja, jotta ne haastattelut muodostuvat laadullisiksi ja varsinkin, jos sen perusteella sitten jatkossa tehdään päätöksiä siitä, tuleeko karenssia vaiko ei. Ensimmäinen kysymys kuuluu: Kytetäänkö näihin haastatteluihin ja siihen keskusteluun tämä karenssiasia? Siinä täytyy olla tosi tarkka, että ne ovat laadukkaita, ja oikeusvarmuuden kannalta ihmisille pitää olla pätevät kriteerit. Tähän liittyy myös se toinen ajatus, että tässä on niin monta asiaa, jotka hallitus päätti siirtää keväällä neuvoteltavaksi, kolmikantaisesti valmisteltavaksi, koskien tätä työllisyyspakettia, koskien myös ansioturvan käyttöä, koskien omaehtoisen koulutuksen mahdollisuuksia. Eikö olisi ollut järkevämpää, että tätä kokonaisuutta olisi katsottu yhdessä silloin keväällä eikä lähdetty viemään tällaisia yksittäisiä asioita nyt kaikkia eteenpäin, koska silloin olisi voinut arvioida laajemminkin sen uudistuksen merkittävyyttä. Tätä peräänkuulutan, tämän asian tärkeyttä ja merkittävyyttä.

14.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministeri Lindströmille esittelystä ja hyvistä esityksistä, jotka vievät meidän työttömyysturvaamme aktiiviseen suuntaan. Työllisyystilanteessa on aivan hienoisia merkkejä paremmasta ollut. Myönteisiä uutisia on myös saatu teollisuuden puolelta, jotka toivottavasti tulevat avaamaan uusia työpaikkoja, lisää työllisyyttä tähän maahan. Esimerkiksi Meyer Turun isot, merkittävät tilaukset ovat tällaisia, jotka säteilevät toivottavasti pitkälle koko Suomeen. Myös yritysbarometri kertoi siitä, että yritysten luotto tulevaisuuteen on parantunut, ja toivottavasti sekin lupaa lisää uusia työpaikkoja tähän maahan, sillä nimittäin kyllä se on yksinkertaisesti vain totta, että työ on lopulta sitä parasta sosiaaliturvaa.

Nämä määräaikaishaastattelut ovat kyllä tervetulleita. Moni kokee jäävänsä yhteiskunnan ulkopuolelle, ja nyt meillä nimenomaan pitkäaikaistyöttömyydessä on kasvua ja nuorten pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Nämä ovat sellaisia ryhmiä, joihin nyt pitää puuttua aktiivisesti, niin kuin ollaan tekemässä, eikä pidä nähdä tätä minkäänlaisena rangaistuksena vaan nimenomaan välittämisenä, missä haetaan työllistämissuunnitelmaa ja sitä kautta tietä takaisin työhön. Aktiivinen työttömyysturva on tervetullutta, starttirahan käytön laajentaminen on hyvä asia ja myös se, että kilpailukyksopimus saa myös eduskunnassa laajaa kannatusta ja hyväksyntää, sillä se on kuitenkin lopulta työntekijöiden ja työnantajien neuvotteleva kokonaisuus ja hyvä, että nämä kokonaisuudet nyt määrätietoisesti viedään myös arkeen. Kikyllä on isot odotukset siitä, että se tulee omalta osaltaan meidän työllisyystilannettakin parantamaan.

14.41 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa me varmasti jokainen olemme sitä mieltä, että jokaisen pitäisi voida tehdä työtä menettämättä sosiaaliturvaa tai pelkäämättä sitä, että työttömyysturva menee, jos ottaa työtä vastaan.

Nyt tähän ensimmäiseen lakipakettiin, jonka ministeri esitteli, sisältyi sellainen ajatus, että työnhakija voisi työllistää itsensä kaksi viikkoa päätoimisena yrittäjänä menettämättä

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

oikeutta työttömyysturvaan. Eli silloin hän saisi soviteltua työttömyysetuutta, jos tämä päätoiminen yrittäjyys kestää vain kaksi viikkoa. Nyt jos ymmärrän oikein, niin tässä ongelma on se, että itsensä työllistäjät tulkitaan siis jatkossakin päätoimisiksi yrittäjiksi, joilla ei ole lain mukaan oikeutta työttömyysturvaan, paitsi jos yrittäjyys kestää alle kaksi viikkoa, kuten nyt ehdotetaan. Mutta kyllä tämä herättää aika paljon kysymyksiä, nimittäin mitä nyt sitten on sellainen yrittäjyys, joka otetaan aina pöytälaatikosta kahdeksi viikoksi kerrallaan? Ja entäs sitten ne itsensä työllistäjät, joilla olisi mahdollisuus tehdä työtä esimerkiksi kolme viikkoa tai neljä viikkoa? Onko sitten niin, että he eivät voi tätä työtä ottaa vastaan, jos on riskinä se, että heidät tulkitaan edelleen siis itsensä työllistäjinä päätoimisiksi yrittäjiksi, mistä siis seuraa se, että heillä ei ole oikeutta työttömyysturvaan?

Elikkä kyllä minusta nyt kuulostaa siltä, että se hallituksen vuoden alusta säätämä työttömyysturvalaki, joka oli ja on hyvin ongelmallinen, pitäisi käsitellä ihan erikseen eikä tuoda tällaisia pieniä epätoivoisia paikkauksia osana jotakin lakiesitystä, joka jättää paljon enemmän kysymyksiä auki kuin mihin se vastaa.

14.43 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia asioita ottaisin vielä ylös. Tässä on ollut joitakin hyviä puheenvuoroja, ja kiitos siitä, että myös oppositiosta on tullut myönteistäkin näkemystä.

Edustaja Lindtman tosin totesi, että kausi on mennyt nyt hukkaan, että on tullut vain 10 000 uutta työllistä. Minusta kuitenkin suunta on hyvä aina silloin, kun se on plusmerkinen — eikä miinusmerkinen, kuten viime kaudella.

Lisäksi meillä työ- ja tasa-arvovaliokunnassa on tullut esille, että erityisesti nuoret kokevat erittäin tarpeellisiksi nämä henkilökohtaiset kontaktit ja siksi ne ovat tervetulleita. He ovat itse toivoneet henkilökohtaisia tapaamisia, jos ovat saaneet sen itse päättää.

Keskustelusta on nyt unohtunut täällä eräs tärkeä parannus, elikkä työnhakijan oikeus etuuksiin katkeaa vasta 30 päivän kuluttua siitä, kun mahdollinen väärinkäytös tai karenssiaika alkaisi. Elikkä nythän tilanne on se, että karenssi alkaa heti, ja tilanne voi olla se, että työttömällä ei ole yhtään rahaa ja sitten käykin niin, että tämä katkaiseminen on ollut perusteeton. Elikkä nyt on 30 päivää aikaa, ja se asia ehditään selvittää, ja voi olla, ettei se katkea ollenkaan, ja se on erittäin hyvä asia.

Ja vielä olisin kysynyt, kun tästä oman auton käytöstä olen saanut kysymyksiä: lähdetäänkö siinä selvittämään Trafin rekistereistä vai mitä tehdään vai luotetaanko siihen, että ihminen ilmoittaa, että auto on käytössä tai omistan auton mutta se on puolison käytössä? Jos olen ymmärtänyt oikein, niin hallitus ei lähde tekemään mitään auton omistajuusselvityksiä, vaan ihmisen sanaan luotetaan. Onko näin?

14.44 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakipaketissa on todellakin paljon hyviäkin asioita, mutta kyllä siinä on myöskin ihmetyksen aiheita, jos näin sanon.

Nämä työntekijöiden säännölliset haastattelut ovat periaatteessa ihan hyvä asia, kunhan ne järjestetään niin, että ne ovat ohjaavia ja kannustavia tilanteita ja niissä on riittävästi aikaa kohdata se ihminen ja hänen elämäntilanteensa. Ne eivät auta, jos ne ovat tällaisia viiden minuutin visiittejä. Siksi kysynkin ministeriltä, riittävätkö resurssit nyt kunnollisiin ja perusteellisiin haastatteluihin. Mutta toisaalta, jos tähän haastatteluun sitten jatkossa liitetään kolmen kuukauden välein tapahtuva työttömyysturvan alentaminen tai karenssiuhka tai joku muu vastaava, niin kyllä tästä haastattelusta voi tulla jotain muuta kuin kannus-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

tus. Että siitä tulee silloin kyllä semmoinen pelon ja ahdistuksen aihe, eikä se silloin auta sitä ihmistä itseään.

Meillä puhutaan, ja hallituskin puhuu, paljon tästä Tanskan mallista, mutta tosiasia on se, että Suomen resursseilla ei Tanskan mallia kyllä saada aikaan. Tanskassa on työvoimavirkailijoita Suomeen verrattuna yli 20-kertainen määrä, ja jos me emme sinne työvoimatoimistoon saa nyt niitä ammattihenkilöitä, niin ei tämä työntekijöiden auttaminen, tukeminen ja ohjaaminen sinne työn pariin onnistu. Tämä työvoimavirkailijoiden mahdollisuus tehdä tätä ydintehtäväänsä olisi helpottunut, jos käyttöön olisi otettu tämä Rinteen yksinkertainen ja automaattinen setelimalli. Nyt TE-toimistojen työntekijät joutuvat jatkosakin tekemään hallinnollisia päätöksiä, ja siihen menee ihan turhaan aikaa.

14.46 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, esityksessä on menty parempaan suuntaan, mutta paljon huolia on myös herännyt, ja kysyisinkin muutamaa tarkennusta täällä ilmenneisiin asioihin.

Ensinnäkin tämä työnäyte: Tätä on hieman muutettu, mutta malli on vapaaehtoinen, kuten on tuotu esille, mutta edelleen näen riskinä, että työnantaja voi vaatia tätä työnäytettä ennen mahdollisuutta päästä tähän palkkatyöhön. Kysyisin, miten tällainen toiminta työnantajalta käytännössä estetään, koska kuitenkin tähän työnäytteeseen pitää hakeutua, jos on avoin työpaikka vapaana, ja jos käytännössä tekee työtä mutta työ on palkatonta, niin millä se konkreettisesti estetään, ettei tule tavaksi käyttää sitä.

Toiseksi kiinnittäisin huomiota myös näihin kolmen kuukauden haastatteluihin. Täällä on tuotu huoli näistä TE-keskusten resursseista ja sitten tästä sanktioelementistä. Itse näen erittäin tärkeänä, että meillä on henkilökohtaista apua ja palvelua ja me autamme ihmisiä työhön ja opiskeluihin ja olemme ohjaavana siinä. Mutta kun kuitenkin Ruotsissa on noin 16 kertaa ja Tanskassa jopa yli 20 kertaa enemmän näitä työvoimavirkailijoita, niin miten tämä käytännössä voidaan näillä resursseilla toteuttaa? Ja nyt kun ministeri on paikalla, niin vielä kysyisin konkreettisen kysymyksen liittyen näihin mahdollisiin sanktioihin, että onhan pelko aiheeton, että lisäsanktioita työttömille voitaisiin suunnata esimerkiksi näiden kolmen kuukauden haastattelujen yhteydessä. Kun nyt katsoo hallituksen politiikkaa, niin haluan tähän vielä varmistuksen.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi puheenvuoro ennen ministeriä.

14.48 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä passiivisesta työttömyydestä aktiiviseen työllistymiseen ja joustamattomuudesta joustavuuteen on myös kristillisdemokraattien tavoite työllisyyden hoidossa. Suomalainen haluaa tehdä työtä, sen me kaikki voimme allekirjoittaa. Myös tämä työttömyysturvan käyttäminen palkkatukeen ja starttirahaksi on uusi, tervetullut ja ollut meilläkin jo pitkän aikaa ohjelmassa. Joten kaiken kaikkiaan yhdyn näihin positiivisiin näkemyksiin, mitä nämä lakiesitykset nyt tuovat, ja yhdyn myös tähän edustaja Filatovin tuomaan huoleen tästä yhdestä laista, joka ikään kuin pakottaa satojen kilometrien päästä ottamaan pienipalkkaista työtä vastaan.

Haluaisin kysyä, kun tämä kokeilu aika tässä rekrytointikokeilussa on 18 kuukautta, oletko pohtineet, mitä tämän jälkeen tapahtuu. Tämä varmasti mietityttää montaa työtöntä. Mikä on se tilanne sitten, kun ne määrärahat loppuvat ja ei tiedetä, mitä on sen kahden vuoden päästä? Se menee kuitenkin aika nopeasti, niin tähän toivoisin vähän lisävalaistusta.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Lindström, enintään 5 minuuttia.

14.50 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Kiitoksia, rouva puhemies! Ja kiitoksia erittäin asiallisesta keskustelusta. Kyllä, tässä esityksessä on paljon hyvää ja sitten on paljon myös sellaisia puolia, jotka ovat tietysti kielteisiä. Se on ilman muuta tunnustettava, mutta pitää nähdä tämä koko kuva, mitä tässä ollaan tekemässä.

Lähdetään liikkeelle kahdesta isosta jutusta, mitkä näissä puheenvuoroissa tulivat esille: haastattelut ja sitten toisaalta TE-toimistojen resurssit.

Ensinnäkin näitten haastattelujen tehtävä — olen moneen kertaan sanonut — ei ole kiusata ihmisiä. Niiden tavoite ei ole sanktiointi, vaan niiden tavoite on auttaa ihmistä. Se on se johtava ajatus.

Sitten täällä kysyttiin yksityiskohtaisesti tästä, miksi nyt sitten tässä rahoitusuudistuksessa ei päädytty tähän niin sanottuun Antti Rinteen malliin. Palkkatuki ja starttiraha ovat jatkossakin harkinnanvaraisia etuuksia, joiden myöntäminen edellyttää TE-toimiston työvoimapolitiittista tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Toisaalta kun aloitin tämän työn, minulla oli tilanne, jossa joka puolelta Suomea alkoi tulemaan viestiä, että rahat on loppu, pitäisi ostaa Volvo, eli meidän täytyi ruveta miettimään, mitä me tälle teemme. Ja kun se yleinen linja on ollut hallituksella se, että joka paikasta on jouduttu nipistämään sitä rahaa — eikä ainoastaan nipistämään vaan ottamaan reilusti pois — niin silloin se ajatus on ollut se, miten olemassa olevia rahoja voidaan käyttää fiksummin. Ja siitä tultiin sitten tähän malliin, jota nyt olen tässä esittelemässä. Niin kuin täällä on tullutkin, kiitos siitä, tämä on koettu positiivisena. Me saamme nyt 95 miljoonaa lisää rahaa palkkatukeen ja starttirahaan, liikkuvuusavustukseen, ja pääsisimme toivottavasti siitä jokavuotisesta ongelmasta, että rahat loppuvat kesken. Ja tämä on minun mielestäni tärkeää. Se, mikä tavallaan tässä ajatuksessa — edelleen menen tähän niin sanottuun Rinteen malliin — että työttömällä on se tieto olemassa, onko hänellä sitä palkkatukea, kun hän sitä työtä menee hakemaan, se on tietenkin ihan olennainen juttu. Tämän ajatuksen kyllä ymmärrän, ja se on minun mielestäni ihan perusteltu, mutta hallitus on siis päätenyt tämmöiseen malliin. Voi olla, että sitten seuraavalla kerralla, kun SDP istuu hallituksessa, niin ajatte sitten tämän Rinteen mallin läpi, mutta nyt mennään näin. Sama ajatus eri tavalla toteutettuna.

No, sitten tietysti tämä iso kuva näistä haastatteluista: miten TE-toimistojen resurssit riittävät? Totta kai me olemme tunnistanee tämän ja tiedämme, että sillä vähän reilulla 2 000 työntekijällä tämä haaste tulee olemaan valtava, jollei peräti mahdoton. Sen takia hallitus on tehnyt päätöksen siitä 17 miljoonasta eurosta, joka ei sekään yksin riitä, vaan meidän pitää katsoa sitä koko 51 momentin sisällä olevaa rahaa, jota käytetään ylipäättään näihin ostopalveluihin. Mitä siellä voidaan tehdä, miten voidaan tehostaa sitä toimintaa, niin että ne rahat riittävät? Sen lisäksi tietysti kuntien puolelta — tänään viimeksi Kuntaliiton ihmisiä ja KT:n työnantajia olen tavannut — on myös esitetty, että he voivat tulla tässä apuun. Ja se on mielenkiintoinen tarjous, koska kyllä tässä tarvitaan monia tekijöitä.

Tämän uutisoinnin otan kyllä myös omaan piikkiini. Silloin alun perin, kun tästä 17 miljoonasta päätettiin, tehtiin vähän ääneen ajattelua ja se ikään kuin tulkittiin, että hallitus olisi päättänyt, että tämä raha käytetään tämmöiseen palveluiden ostamiseen yksityisiltä, ja näinhän me emme ole päättäneet missään vaiheessa vaan että se on tukena tälle muulle toiminnalle, koska me tiedämme, että nämä resurssit ovat tiukalla.

Sitten oli yksi tämmöinen kysely tästä rekrytointikokeilusta ja siitä, että jos nyt sitten ei mene, niin miten siinä tulkitaan tätä. Edelleen vielä kerran: se on vapaaehtoista. Jos sinne

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

ei mene tai sen keskeyttää, niin siitä ei seuraa mitään karenssia eikä työssäolovelvoitetta. (Kimmo Kivelä: Tämä selvä!) Sen pitäisi olla minun mielestäni nyt aika selvää pässinlihaa, eli tämmöisen pelon pitäisi olla tarpeeton. Toivottavasti tämä tuli nyt tässä kohtaa selvästi sanottua.

Lopuksi, edustaja Lindtman. Sanoitte, että me olisimme jotenkin kokeneet, että eivät ole tärkeässä roolissa nämä työllistämismäärärahat ynnä muut. Totta kai me olemme kokeneet, että ne ovat tärkeässä roolissa, (Antti Lindtmanin välihuuto) mutta eivät sillä lailla, että me jatkuvasti lisäämme niitä rahoja, vaan kuten sanoin, mietitään miten olemassa olevia rahoja voidaan käyttää fiksummalla tavalla. Nyt me olemme tehneet tämmöisen avauksen, ja minun mielestäni tämä on historiallinen avaus.

Pahoittelen, etten ehdi kaikkeen vastaamaan tässä ajassa.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä toinen kierros vastauspuheenvuoroja, 2 minuutila mennään edelleen. — Edustaja Kiljunen.

14.55 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoisin ministeri Lindströmille ensiksi suuret kiitokset siitä, että kuntien työpajojen mahdollisuus toimia jatkossakin nyt toteutuu ja te olette kuullut sekä alan asiantuntijoita että myös meitä kansanedustajia, kun olemme peränneet tätä. Siitä teille suuri kiitos.

Mutta tässä rinnalla haluaisin herättää toisen kysymyksen, joka koskettaa nimenomaan niitä ihmisiä, jotka joutuvat työttömänä hakemaan töitä. Esimerkiksi jos Kouvolasta perheenäiti velvoitetaan ottamaan Helsingistä työpaikka, matkakustannukset ovat noin 400 euroa, ja jos sitten palkka hänellä on noin reilut tuhat euroa, niin käytännössä, jotta hän selviää kaikista niistä kustannuksista, se tarkoittaa pahimmillaan sitä, että hän joutuu hakemaan toimeentulotukea. Ja me tiedämme tällä hetkellä, että toimeentulotuessa ei huomioida tämäntyyppisiä matkakustannuksia, mikä voi sitä kautta ajaa ihmiset tavallaan semmoiseen kustannusloukkuun, josta on vaikea selviytyä.

Nyt kysyisin teiltä: oletteko keskustellut ministeri Mattilan kanssa siitä, miten toimitaan näissä tilanteissa, joissa taloudellisen tilanteen takia ihmisellä ei ole mitään edellytyksiä ottaa työtä vastaan, ja miten kunnat huomioivat sitten jatkossa nämä työmatkakustannukset harkinnanvaraisesti toimeentulotuessa?

14.57 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei käy kateeksi ministeri Lindströmin tehtävää, kun ajatellaan kokonaistyöttömyysastetta ja ennen kaikkea sitä, että ministeri Lindström, niin kuin tämä hallituskin, joutuu nyt kohtaamaan osin menneitten aikojen syntejä siinä mielessä, että jo takavuosina Suomessa on luovuttu aktiivisen pohjoismaisen työllisyyspolitiikan linjasta, ja jälki on sitten tämän näköistä: pitkäaikaistyöttömyys kasvaa koko ajan ja — mikä huolestuttavinta — yli kaksi vuotta työttömänä olleitten määrä. Ja mitä pidempään tämä työttömyys kestää, sitä heikommät ovat henkilön omat eväät selviytyä.

Aikoinaan, kun itse toimin työvoimatoimiston johtajana Suomen pahimmassa työttömyyskunnassa Sallassa pahimman laman aikaan 1990-luvulla — kunnan työttömyys oli 38 prosenttia — niin kuitenkin sillä, että määrärahojen suhteen oli jonkunlainen ennustettavuus, oli iso merkitys, vaikka tietenkään ne rahat eivät riittäneet. Ja sinällään se, mistä se raha tulee, ei ole oleellista, kunhan sen käyttö on joustavaa. Esimerkiksi minä itse kävin suoranaista kauppaa työttömien kanssa: jos oli sellainen henkilö, joka pystyi työssäoloeh-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

don täyttämiseksi itse keräämään osan siitä työssäoloehdosta, minä tein tarjouksen, että työhallinto tulee vastaan ja tukityöllä järjestää sen lopun, että henkilö pystyy perheensä ja oman perusturvansa varmistamaan sillä tapaa. Ja se onnistui sillä, että tiedettiin, mikä se määrärahatilanne on. Nyt sitä tietoa ei ole ollut oikeastaan kenelläkään, eikä ole enää kunnollista työvoimatoimistoverkkoa eikä niitä henkilöitä, jotka ottavat työttömät kiinni.

Tanskan mallissa ei oleellista ole virkailijoitten määrä vaan se, että siellä satsataan toissaan paljon enemmän resursseja. Jokin vuosi sitten esimerkiksi vajaakuntoisten työllistämiseen käytettiin 8-kertainen määrä verrattuna Suomeen, kun otettiin huomioon bruttokansantuote ja työttömyysaste.

14.59 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelun lomassa täytyy tietoenkin aina muistaa se suuri kuva, minkälaisesta asetelmasta on lähdetty liikkeelle. Aika on tietoenkin ollut erittäin vaikea, ja toki monia kipeitäkin asioita on tehty. Mutta sitten se on monesti myös semmoinen katsantokysymys tietysti, kun mennään aika näihin kolmen kuukauden välein suoritettaviin haastatteluihin. Kyllä näen, että niissä on valtava mahdollisuus myös ennen kaikkea sitten ohjata ja antaa tukea ja ottaa koppi myös siitä ihmisestä, että käydään näitä asioita yhdessä läpi. Kaikilla ei ole ollenkaan sellaista turvaverkkoa kuin pitäisi olla, ja siksi on tärkeää, että edes viime kädessä se lähin omainen voi olla viranomainen.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin suuressa mittakaavassa työttömyys on kääntynyt laskuun. Viime vuonna syyskuussa työttömyysluku oli 8,4 prosenttia, tänä vuonna 7,7 prosenttia. Jos asettaa nämä siihen suureen kontekstiin, niin sikäli suunta vaikuttaa olevan oikean kaltaisen, ja paljon positiivisia uutisia monelta eri toimialalta ja elinkeinosektorilta on tullut. Toki tämä on semmoinen kokonaisuus: kun tehdään vaikeita päätöksiä ja kiristyksiä ja säästötoimiakin, niin ne kaikki pitää asettaa mittasuhteisiin ja ymmärtää myös sitä ongelmallisuutta ja problemaattisuutta, mikä liittyy sellaisen henkilön tilanteeseen, joka on pitkään ollut vailla työtä. Toki sellaista henkilökohtaista lähestymistä myös tarvitaan, ja sitä minusta tämä kolmen kuukauden haastattelu esimerkiksi tuo kyllä esille.

15.01 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoite on ehdottomasti hyvä, kun tarkoituksena on vähentää rakennetyöttömyyttä, alentaa työllistämiskynnystä sekä lyhentää työttömyysjaksoja.

Yksi ydinongelma työpaikkojen vähäisyyden ohella tällä hetkellä on, että meillä on hyvin monimutkainen työllistämistukijärjestelmä, joka ei tue pitkäaikaistyöttömien palkkaamista. Tukijärjestelmän kehittämiseen on saatava käyttäjän näkökulma eli hyödynnettävä tukea käyttävien yritysten asiantuntemusta. Jos me haluamme pitkäaikaistyöttömien työllistämistä helpottaa, niin vaikuttavinta olisi vähentää työnantajien hallinnollista taakkaa työllistämistukien hakemisessa.

Arvoisa ministeri, kysyn, miten te ministerinä arvioitte: onko tämä järjestelmä yhtä byrokraattinen kuin nykyinen järjestelmä, ja miten pystyisitte vakuuttamaan yrittäjät, että heidän kannattaa oikeasti nyt hyödyntää tämä uusi mahdollisuus?

15.02 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tänään, että nämä toimenpiteet vähentävät julkisia voimavaroja, mutta tähän on täysin toisinpäin. Kolmen kuukauden välein tehtävät haastattelut vaativat lisää julkisia voimavaroja ja vaativat lisää varoja: 17 miljoonaa, kuten ministeri äsken sanoi. Arvoisa ministeri,

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

onko laskettu, kuinka paljon tämä vaikuttaa esimerkiksi harkinnanvaraisten sosiaaliturvamenojen kasvamiseen, jos näitä vähennyksiä tulee yksi päivä per kuukausi, joka tarkoittaa kolmessa kuukaudessa kolmea päivää? Kaikkihan toivovat, että näin ei käy, mutta, arvoisa ministeri, onko harkittu sellaista mahdollisuutta, että TEMillä, työvoimatoimistoilla olisi velvoite osoittaa työttömälle, joka tulee haastatteluun, työpaikka 18 tunniksi tai työvoimapolitiittinen toimenpidepaikka 18 tunniksi, jolloinka päästäisiin siihen, että ihminen saisi jotenkin kiinni elämästä mutta ei kuitenkaan menettäisi mitään, jollei yksin pysty tätä asiaa hankkimaan?

Sitten toinen asia. Nyt jos puhutaan tästä rekrytointikokeilusta tai vapaaehtoisesta ilmaistystä, mitä nyt ihminen voi tehdä, niin tässä minä hirveän paljon ihmettelen sitä asiaa, että miksi tästä rangaistaan. Olen ymmärtänyt, että tässä vapaaehtoisessa ilmaistyksessä työssäoloehto ei täyty, ja kysymys kuuluu: jos on vapaaehtoisessa ilmaistyksessä, täytyykö siinä tämä kolmen kuukauden haastattelujen edellyttämä 18 tunnin työssäoloehto? Tai jos ei sitten pystykään järjestämään sen kahden kuukauden aikana 18:aa tuntia työtä ja on tehnyt kuukauden ilmaista työtä, niin sitten siitä rangaistaan sillä, että otetaan kolmen päivän päivärahat pois — onko näin?

Ja on kyllä kummallista, että vapaaehtoistojen rankaisu on niin tässä vapaaehtoisessa työnteossa kuin omaehtoisessa opiskelussa. Kun me kaikki yhdessä kuitenkin nyt pyrimme siihen, että tämä maa nousee (Puhemies koputtaa) ylös ja työllisyyttä viedään eteenpäin, niin eikö sitä pitäisi tukea kaikilla rintamilla?

15.04 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ei suotta myös oppositio ole tätä lakipaketin kokonaisuutta kehunut — selvästi näkyy, että nyt on tekemisen meininki, kuljetaan kohti aktiivisempaa ja reagoivampaa työvoimapolitiikkaa. Monia vaikeuksia toki on, mutta kuitenkin samanaikaisesti tämä ajoittuu hyvin, sillä me olemme kasvu-uralla, vaikka se on vielä haurasta, mutta kuitenkin me olemme kasvu-uralla, plus sitten se, että työttömyys todellakin on kiistatta alentunut ensimmäisen kerran kahdeksaan vuoteen. Tilastokeskuksen lukujen mukaan 21 000 työtöntä on nyt vähemmän verrattuna vuoden takaiseen.

On erittäin hieno asia, että kuljetaan tukityöllistämismahdollisuuden laajentamista kohti. Tämä lisää ihmisten tulevaisuuden uskoa, saadaan työttömyyden kierre poikki, ja mahdollistuu tällaisten henkilöiden työllistyminen myös myöhemmin. On esitetty kritiikkiä ja huolta näitä haastatteluja kohtaan: Minä ymmärrän, että tällainen haastatteleva virkailija on rinnallakulkija, sparraaja ja kannustaja, mutta keskeistä on, että nämä virkailijat monien työpaineittensa keskellä ovat tehtäviensä tasalla. Kysynkin ministeriltä, onko jo käynnissä näiden TE-virkailijoiden valmentaminen tähän hyvin mittavaan ja vaativaan työsarjaan. Ja kysyn myös, onko ollut keskustelussa tätä kokonaisuutta suunniteltaessa, että myös sellaiset (Puhemies koputtaa) yhdistykset voisivat työllistää henkilön, joilla ei ennestään ole palkallisia työntekijöitä.

15.07 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä on keuhuttu tätä esitystä, niin nämä monet toimet sinänsä ansaitsevat keuhut, mutta jos mietitään tätä tähän suureen kuvaan, niin tämän työllisyysvaikutukset ovat hyvin hatarasti arvioidut. Itse asiassa tässä työttömyysturvalaissa arvioidaan, että sen työllisyysvaikutus olisi satoja, korkeintaan tuhat. Ja kun kysyimme asiantuntijalta valiokunnassa, onko tämä ennemmin työttömyysturvan säästölaki, koska sillä ajatellaan tulevan säästöjä sanktiopuolen kautta, vai

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

työllistämislaki, niin tähän emme saaneet vastausta. Eli tämä yksi paketti on noin sadan luokkaa, ja sitten katsomme tuon muutosturvapaketin, niin siinähan työllisyysvaikutuksia ei varsinaisesti ole, kyse on siitä, että ihmiset pysyisivät työkykyisinä ja saisivat jonkin veran apua.

Ja sitten, kun tämän työvoimapolitiittisen paketin ja sen työllisyysvaikutukset lukee läpi, niin tosiasiasahan tässä tällä aktiivimallilla paikataan sitä leikkausta, mikä on tehty palkkatukimallin puolelle. Elikkä kun ensin on vedetty normaalilta TEMin 51 momentilta rahat pois, niin sitten otetaan sieltä aktiiviselta puolelta, sosiaali- ja terveystieteiden puolelta, rahaa käyttöön ja se käytetään täsmälleen samalla tavalla kuin se on aikaisemmin käytetty sieltä 51 momentilta. Tällainen menettely meillä on aikaisemminkin ollut, ja se on turvannut sitä, että 51 momentin rahaa on riittävästi. Mutta ei tämä mikään uusi väline ole, tämä vain ottaa kahdelta momentilta rahan samaan käyttöön.

Se uusi idea olisi ollut tässä automaattisuudessa, jolloin esimerkiksi se huoli, mikä täällä oli salin oikealla laidalla liittyen siihen, miten yrittäjä kokee byrokratiaa näissä työllistämistukiasioissa, niin olisi purkautunut ja samalla olisi säästynyt näiden TE-toimiston virkailijoiden työvoimaa nimenomaan laadukkaisiin haastatteluihin. Haastatteluaitahan on nytkin tehty, mutta kun ei ole oikein aikaa, niin niitä on tehty liian harvoin, ne on tehty liian nopeasti ja liian yliolkaisesti. Jos tämä automaattimalli elikkä Antti Rinteen malli olisi käytössä, niin silloin me käyttäisimme rahaa samalla tavalla mutta me saisimme (Puhemies koputtaa) ihmistyötä tehokkaammin käyttöön.

15.09 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä suhtaudun periaatteessa hyvin myönteisesti tähän rekrytointikokeiluun. Minun mielestäni me tarvitsemme enemmän sellaisia kokeiluita, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen, ja siltä pohjalta lähdetään katsomaan, mitä tapahtuu, millaisia käyttäytymisvaikutuksia me ehkä voimme niillä saada aikaan.

Tähän kuitenkin liittyy myös väärinkäyttömahdollisuus ja väärinkäyttöpelkoja, ja sen takia kysyisinkin ministeriltä, millainen seuranta tähän on järjestetty ja millä tavalla evaluoidaan tämän kokeilun tulokset sitten sen suhteen, osaavatko ihmiset olla asiallisesti sen vapautensa kanssa, käyttävätkö työnantajat tätä sellaisella tavalla, millaiseksi tämä on ajateltu.

Toinen asia, nämä kolmen kuukauden haastattelut:

Minä olen paljon tekemisissä työttömien ihmisten kanssa. Minä en ole koskaan vielä tavannut työtöntä, joka sanoisi, että hänen työllistymisensä on kiinni siitä, että hänet kerran kolmessa kuukaudessa kutsuttaisiin viranomaisen kanssa keskusteluun. Sen sijaan minä olen tavannut monta työtöntä, jotka ovat sitä mieltä, että heidän työllistymistään parantaisi, jos joku vastaisi työkkäristä puhelimeen silloin, kun heillä on joku kysymys, johon he kaipaisivat vastauksen. Heidän työllistymistään parantaisi se, jos he saisivat tarvitessaan virkailijan kiinni ja voisivat kysyä, miten tämä homma menee, ja sillä virkailijalla olisi tarvittava tietotaito niin, että hän pystyisi vastaamaan näihin kysymyksiin.

Nyt minun pelkoni on, kun nämä kolmen kuukauden mekaaniset haastattelut vievät niin paljon aikaa ja resursseja, että tässä sanottiin jo, että ovat melkein mahdottomia, pystytäänkö millään lailla vastaamaan tähän työttömien omaan tarpeeseen, siihen, että ihmiset saisivat apua silloin, kun he sitä tarvitsevat, ei silloin, kun määräaika on täysi.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

15.11 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin jatkanut edustaja Filatovin puheenvuoroa vielä palaamalla siihen, että nämä haastattelut ovat sinänsä myönteinen asia, jos ne johtavat ihmisten tukemiseen ja sen polun rakentamiseen, joka tähtää työhön, eikä tämmöisiin karenssinjakotilaisuuksiin, mitä ministerikin halusi korostaa, että näitä ne eivät ole. Tähän liittyy tietysti se puoli, että jos sen kolmen kuukauden haastattelun kohdalla pystyttäisiin sitten osoittamaan, että on riittävästi taloudellisia resursseja osoittaa näitä ihmisiä joko palkkatuetuun työhön, koulutukseen tai kuntouttavaan toimintaan, niin silloinhan siinä on hyvä polku. Mutta ei ole reilua, jos tämmöisen haastattelun seurauksesta ei synnykään tällaista mahdollisuutta ja sitten alkaa paukkua näitä karensseja. Minä vielä palaan siihen, onko nyt ajateltu, että näitten haastattelujen seurauksista luodaan jotain uutta tai päällekkäistä karenssijärjestelmää.

Tässä mielessä vielä yksi sellainen tärkeä asia: Tänä päivänä omaehtoisen työttömyysturvalla opiskelun määrät ovat suuremmat kuin työllisyyskoulutuksen kautta tapahtuvan opiskelun. Me olemme sitä mieltä, että näitä kriteereitä työttömyysturvalla opiskeluun pitää vieläkin lieventää vaikka määräaikaaisesti, jotta ihmiset voisivat tätä mahdollisuutta käyttää paremmin hyväksi.

Vielä palaan siihen, eikö voitaisi ajatella, kun merkittävä osa näistä hankkeista, joita tähän työllisyyspakettiin liittyy, siirtyy sinne keväälle ja kolmikantaisesti neuvoteltavaksi, että varsinkin tämä haastattelu ja siihen liittyvät karenssikeskustelut liitettäisiin siihen isompaan kokonaisuuteen, jossa puhutaan työttömyysturvasta muutenkin, että nähtäisiin se koko kuva eikä vain tätä osittaisuudistusta, josta voi helposti tulla iso sotku. (Antti Lindtman: Järkipuhetta!)

15.13 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä puhuttiin noista työmatkoista ja oman auton käytöstä, niin tarkastan ministeriltä, että olenhan ymmärtänyt oikein, että nämä työmatkoihin käytettävät tuntirajat kuitenkin säilyvät, ettei tässä ole avattu mitään sellaista, että työmatkat saavat kestää vaikka 10 tuntia. Jotenkin tästä keskustelusta ei välttämättä kuulijalle tuolla ruudun toisella puolella se välity.

Ja ilmeisesti oli näin, ette ehtinyt vastaamaan siihen oman auton selvitykseen, että oma ilmoitus riittää. — Ministeri nyökkää täällä, niin että kaikki, jotka tätä katsovat, voivat nyt sen todeta.

En osaa sanoa tuosta, kun edustaja Kontula esitti, että kaikki ne, jotka hän on tavannut, eivät halua haastatteluja. (Anna Kontula: En sanonut niin!) No, en ole mikään työttömien tutkija ammatiltani, mutta itse olen tavannut henkilöitä, ja työ- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemisissa on tullut esille esimerkiksi työvoimatoimiston psykologien kautta, että erityisesti nuoret tarvitsevat monenlaista tukea ja heiltä voi löytyä vaikka mitä siellä henkilökohtaisissa keskusteluissa, niin että se ei ole ehkä ihan niin yksioikoista. Ja olenko ymmärtänyt oikein, että olisi ehkä mahdollista, että esimerkiksi ensimmäinen tapaaminen olisi henkilökohtainen, mutta jos tämän ihmisen kanssa sovitaan, niin voi jatkossa olla puhelimen tai netin kautta siis toisenkin tyyppistä, että sen ei tarvitse olla joka kerta sellaista, että ehdottomasti hänen täytyy istua siellä kaksi tuntia, vaan että voidaan esimerkiksi katsoa sitä, mikä olisi semmoinen sujuva tapa? Tämän haluaisin vielä tarkistaa.

Ja sitten tästä Antti Rinteen mallista, josta täällä nyt puhutaan: Kun täällä sanotaan, että se olisi ilman byrokratiaa eikä olisi mitään kustannuksiakaan juuri, olisiko se niin kuin tämmöinen ruokalippu, että minä voin mukamas mennä minne vain? Kai siinä nyt jotain päätöksentekoa ja byrokratiaa tarvitaan, niin että ei ihan kuin lounasseteli, että minä olen

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

saanut sen työkkäristä ja minä voin ihan kenen tahansa luokse mennä ja sanoa, että minä tulinkin tänne töihin. Että kai siinä joku kontrolli olisi. Nyt tulee ihan semmoinen tunne kuin sen lipun kanssa voisi olla missä vain töissä, vaikka menisimme ristiin toisillemme töihin.

15.15 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voisin vastata tähän kysymykseen. Ajatus on se, että sen jälkeen, kun työttömyys on kestänyt tietyn jakson, tuo työmarkkinatuen tasoinen palkkatuki tulisi ikään kuin setelinä ja se tulisi automaattisesti työttömälle työnhakijalle mukaan vietäväksi silloin, kun hän työpaikkaa hakee, ja sen saisi työnantaja automaattisesti, mutta työnantaja joutuisi vakuuttamaan, että hän ei ole irtisanonut eikä hänellä ole takaisinottovelvollisuutta. Ja jos hän tuon luottamuksen pettäisi, niin sen jälkeen tällaisissa tarkastusluonteisissa tilanteissa tietenkin tulisi takaisinmaksuvelvollisuus siitä tuesta, mutta jos hän toimii rehellisesti ja hänellä ei ole takaisinottovelvollisuutta, hän ei ole irtisanonut työntekijöitä, niin silloin hän tuon rahan saisi ilman mitään byrokratiaa.

15.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen iloinen siitä, että nyt tämä Rinteen malli alkaa todella kiinnostaa (Lauri Ihalainen: Avautua!) — ja avautua — tässä pikkuhiljaa ja perussuomalaisten kansanedustajatkin täällä kyselevät. Me annamme kaiken sen tiedon, mitä te tarvitsette tätä varten. (Leena Meri: En edelleenkään saanut ihan vastausta!) — Se idea on se, että aina on parempi tehdä työtä kuin olla tuella, jos semmoinen mahdollisuus on. Aina on parempi olla työssä, koska työllä viime kädessä tämä hyvinvointi rakennetaan, jolla koulutus ja vanhustenhoito maksetaan.

Arvoisa puhemies! Jatketaan vielä vähän. Kiitoksia, on hyvä, että hallitus on valmis arvioimaan linjaansa ja jossain tapauksessa peruuttamaankin. Työnäyte muuttui takaisin työkokeiluksi, luovuitte yksityisille palveluntuottajille annettavista 3 kuukauden haastattelusta, teitte muutoksen suhtautumisessa aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, ainakin osin. Ja tänään todella saimme kuulla, että jopa tämä rintamalisien leikkaus vedetään takaisin, vaikka se ei tähän kuulukaan. Voi sanoa, että ehkä mikään hallitus ei koskaan ole niin paljon tehnyt hyviä päätöksiä, jotka ovat peruutuksia, kuin tämä hallitus, mutta hyvä, että kuullaan se ääni, jota täältä oppositiosta viestitään.

Arvoisa puhemies! Näistä työllisyysluvuista: On totta, että käänne tapahtui. Se tapahtui viime vuoden kesällä. Viime vuoden kesällä nähtiin lyhyessä ajassa työllisten määrän kasvu. Silloin myös työttömyysluvut alkoivat lähteä laskuun. Silloin tämä edellisen hallituksen viimeinen jyrkevä infrapaketti alkoi vaikuttaa, ja nyt sitten esimerkiksi nämä Osuuspankin tarjoamat lyhennysvapaat ovat nimenomaan kotimaisen kysynnän kautta vahvistaneet. Mutta työmarkkinat ovat silti muutoksessa, ja en ollut uskoa korviani, kun työministeri sanoi, että tämä on nyt tältä kaudelta tässä, että jos ensi hallitus tekee tämän Rinteen mallin, niin se on sitten sen asia. Onko todella niin, että tähän nämä työvoimapolitiikan uudistukset jäävät? Ettekö todella edes koko hallituskauden aikana, jos tämä ei osoittaudu toimivaksi, ole valmis harkitsemaan tai selvittämään tätä vähällä byrokratialla toteutettavaa Rinteen mallia, joka olisi erityisesti (Puhemies koputtaa) pienille yrittäjille hyväksi?

15.18 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on moniin näihin ensimmäisen lakipaketin asioihin otettu kantaa ja myönteisessä hengessä, ja voisin vielä jatkaa tästä. Työnhakijalla on oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen silloin, jos hänellä on tällainen lyhytaikainen esimerkiksi toimeksiantosuhde, ja minun mielestäni

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

tämä on tärkeä myöskin siitä näkökulmasta, että se ennalta ehkäisee pimeitten keikkojen tekemistä, ja pidän tärkeänä, että tällä tavalla lähdetään miettimään, että jos ottaa vaikka lyhytaikaisenkin työn vastaan, niin se voidaan sovittaa yhteen työttömyysetuuden kanssa, ja näin se työttömän elämäntilanne paranee aina joka hetkessä.

Kun täällä viime vuonna käytiin paljon joulun alla keskustelua siitä, millä tavalla tätä yrittäjän asemaa ja toisaalta sitten soviteltua työttömyysturvaa voitaisiin paremmin yhteensovittaa ja minun käsittääkseni luvattiin tehdä jonkinlaista selvitystäkin tämän asian kohdalla, niin en tiedä, onko hallitus sitä toiminut tekemään, mutta siinä oli pieniä pelkoja siitä, että pientä yritystoimintaa tekevät henkilöt saatetaan sitten sinne yrittäjyyden puolelle laskea ja heiltä menee mahdollisuus tähän soviteltuun päivärahaan. Toivoisin, että ministeri sitä pystyisi kommentoimaan.

Sitten vielä kerran ottaisin esille tämän, joka täällä nyt yhteisesti on todettu näistä kolmesta esityksestä keinoimmaksi, eli tämä työttömyysturvalain muuttamisen siltä osin, että työttömän on otettava vastaan työtä sillä tavoin, että hänen elämäntilanteensa heikkentyy. Eilenhän täällä käytiin tästä hallituksen perusturvaesityksestä keskustelua, ja olisinkin vedonnut, että hallitus peruisi, kun on niin monia muitakin asioita pystynyt perumaan, tämän turhan perusturvakokeilun ja lähtisi viemään esimerkiksi sitä kannustavan perusturvan ajatusta, jossa työntekijällä aina tilanne paranee, jos hän ottaa työtä vastaan. Senhän tässä pitäisi olla ajatuksena, eikä suinkaan se, että elämäntilanne heikkenee siitä.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi puheenvuoro ennen ministeriä.

15.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä työttömyysturvan aktiivinen käyttö on erittäin hyvä asia, se on niin kannatettava kuin voi olla.

Minulla on ministerille muutamia kysymyksiä:

Palkkatuessa ihmettelen näitä lisäosille esitettyjä maksimiprosentteja. Eikö riskinä ole, että kun tulee rahapula, niin niiden perusteella voidaan pienentää näitä prosenttiosuuksia, ja tämä sitten johtaa helposti tämmöiseen mielivaltaisuuteen näissä päätöksissä? Mikä logiikka tässä on?

Toinen kysymykseni liittyy tähän rekrytointikokeiluun. Minusta on hyvä, että työkoekielusta luovuttiin, ja hyvä, että kysymys on nyt määräaikaisesta kokeilusta, eli jos tämä ei toimi, niin kokeilu on kuitenkin helpompi lopettaa. Mutta itselleni on kuitenkin hiukan epäselvää vielä: muodostuuko tästä jotenkin koeajan kanssa päällekkäinen malli, ja jos kysymys on vapaaehtoisuudesta, niin mitäs sitten, jos työnantajat alkavatkin ikään kuin vaatia koeaikaa ennen kuin työntekijän on mahdollista sitten päästä sinne työmarkkinoille?

Sitten vielä tässä kulukorvausasiassa mielestäni on semmoinen ristiriita, että jos veloitetaan työhön, niin kulukorvaus maksetaan, mutta jos vapaaehtoisesti osallistuu esimerkiksi opiskeluun, niin sitten sitä ei maksetakaan. Eli mikä logiikka tässä on?

Kaiken kaikkiaan yhteenvetona totean, että hallituksen kyllä pitäisi päättää, mitä linjaa se haluaa vetää: Kepitetäänkö työttömiä vai uskotaanko palveluiden voimaan? Käytetäänkö sanktioita, vai onko hallitus esimerkiksi enemmän eilisen perustulokeskustelun linjalta? Koska kovin ristiriitaisia näkökulmia näissä eri lakiesityksissä tulee esille.

Ihan sitten loppuun vielä kiitän siitä, että väliaikaisesti vuonna 2015–2016 voimassa oleva työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentti vakinaistetaan, sillä sen purkaminen olisi tuonut katastrofaalisen tilanteen järjestöjen työllistämiseksi. Mutta olen erittäin huolissani

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

järjestöjen työllistämismahdollisuuksista. On riski, että hallituksen toimet vähentävät (Puhemies koputtaa) järjestöistä jopa 10 000 työpaikkaa.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindströmin puheenvuoron jälkeen siirrytään sitten takaisin puhujalistan ääreen. 5 minuuttia, olkaa hyvä.

15.23 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Aloitan edustaja Mäkisalo-Ropposen huolesta liittyen tähän palkkatukeen ja näihin prosentteihin. Siis jatkosakin palkkatukea myönnetään pääsääntöisesti 30—40—50 prosentin suuruisena mutta enintään-prosenttia. Se mahdollistaa tukiprosentin alittamisen semmoisessa tilanteessa, jossa TE-toimistolla ei ole enää työllisyysmäärärahaa käytettävissä palkkatukipäätösten tekemiseen. Tällöin se palkkatuki voitaisiin myöntää, jos työnantaja on valmis palkkaamaan työttömän työttömyysetuuksiin osoitetulla peruspäivärahan suuruisella tuella, eli tämä tuo joustavuutta tähän järjestelmään.

Sitten oikeastaan tähän isoon kuvaan edustaja Ihalaisen ja hieman edustaja Lindtmaninkin puheenvuoroista innostuneena. Edustaja Lindtman ei ollut uskoa korviaan. Tämä hallitus on tuonut, sanoisin, aika merkittävän kasan erilaisia hallituksen esityksiä liittyen työttömyysturvajärjestelmään, ylipäätään tähän työllisyyteen liittyen. Eihän se tässä ole, lisää on tulossa. (Antti Lindtman: Se Rinteen malli!) — Ei vielä mitään Rinteen mallia vaan... (Välihuutoja) — Ei, ei. Silloin kun käytiin työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa keskustelua näistä jatkotoimenpiteistä, siitä tehtiin tällainen kymmenen kohdan muistio, jossa on muun muassa tämä edustaja Ihalaisen esille nostama aktiivimalli ja nämä karenssit. (Antti Lindtman: No niin!)

Me olemme käyneet näistä asioista nyt hallituksen riihessä — tai strategiaistunnossa, anteeksi — keskustelua. Näistä tulee nyt asettamiskirjeet ihan todennäköisesti tällä viikolla. Nämä lähtevät menemään eteenpäin, kuten on luvattu. Siellä on monia hyviä toimenpiteitä tulossa, muun muassa etsivän nuorisotyön kehittäminen. Se nyt ei mene mihinkään tällaiseen ryhmään, vaan hallitus toteuttaa sen, kuten ollaan esitetty. Mutta siellä on muun muassa työttömyyden aikainen omaehtoinen opiskelu ja nollatuntisopimukset, jotka ovat merkittäviä asioita. Siellä on isoja juttuja.

Siellä on muun muassa kohtana 8 semmoinen asia, jota moni täällä on peräänkuuluttanut. Täällä lukee: "Työvoimapalvelujen riittävät resurssit turvataan." Minä ymmärrän tämän niin, että silloin, kun me lähdemme näihin haastatteluihin, totta kai me olemme tunnustaneet sen, että jos ihmistä haastatellaan, kyllä meillä pitää olla joitain palveluja, mihin hänet osoitetaan, (Lauri Ihalainen: Juuri näin!) koska eihän tässä ole muuten mitään järkeä. Eihän silloin voida ihmistä sanktoida, jos ei meillä ole palveluja. Miten me voimme sanktoida? Ei mitenkään. (Lauri Ihalainen: Olemme samaa mieltä!) — No niin. — Täällä lukee näin vahvasti, että riittävät resurssit turvataan, ja minähän luotan tähän kuin kiveen, kun se on tänne kirjattu, ja se on itse asiassa samassa pöydässä työmarkkinajärjestöjen kanssa käydyssä keskustelussa muistioon kirjattu, ja tämä on julkinen paperi.

No, sitten ylipäätään tätä työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää, josta myös karenssinimeä käytetään, kehitetään siten, että se ottaa huomioon nykyisen karenssijärjestelmän ja omavastuupäivien yhteensovittamisen. Tässä yhteydessä varmistetaan myös tämä tiedonkulkua TE-toimistojen ja työttömyyskassojen välillä. Nyt nämä kaikki myös täytyy katsoa sillä lailla, että ne menevät aikataulullisesti järkevällä tavalla. Olen käynyt keskustelua edustaja Ihalaisen kanssa monesti näistä asioista, niin että nämä ovat synkrossa ja tätä py-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

ritään viemään eteenpäin, koska mekin olemme tunnistanee, että ei tässä ole muuten järkeä, että tehdään tavallaan tipoittain. Totta kai se puolivälin rihi on semmoinen tarkastelupiste, mutta voi olla, että iso osa näistä asioista menee ehkä sen jälkeen jo käytännönkin syistä, mutta kyllä tämä huoli on tunnistettu, ja koetan pitää siitä huolen, että tämä myös sitten etenee järkevällä tavalla.

Toivottavasti tämä nyt vastasi edes osaan näistä huolista. Täällä on tullut tosi paljon hyviä, asiallisia kysymyksiä. En millään ehdi kaikkiin vastata, mutta sitähan varten on sitten valiokuntakäsittely, jossa sitten voi asiantuntijoilta kysyä syvällisemmin, mitä kaikkia huolia ja murheita tässä on mielessä. Mutta kiitos erittäin asiallisesta keskustelusta. (Lauri Ihalainen: Kiitos ministerille!)

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistalle.

15.27 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Työttömyysturvajärjestelmän ensisijaisena tehtävänä on auttaa työllistymisessä ja taata toimeentulo työttömyysjaksolta. Näiden tehtävien näkökulmasta esityksissä 209 ja 210 on paljon hyviä uudistuksia, paljon huonoa ja joitakin neutraaleja muutoksia.

Jos kiinnitetään nyt huomiota niihin hankaluuksiin, joita nämä paketit pitävät sisällään:

Ensimmäinen ongelma liittyy siihen, että ne resurssilisäykset, joita TE-toimistoille nyt annetaan, vievät työvoimapolitiittista linjaa takaisin massakäsittelyn suuntaan. Meillä on vuosikausia ollut linjana se, että pyritään erottelemaan työttömistä erilaisia ryhmiä, erilaisia tarpeita ja sitä kautta mahdollisimman tehokkaaseen työvoimapolitiittiseen ohjaukseen. Tässä ratkaisussa on huonot ja hyvät puolensa, mutta se on kuitenkin ratkaisu, johon on pyritty tilanteessa, jossa resurssit eivät ole hirveän suuret ja jossa meillä on tosi monenlaisia työttömiä ihmisiä. No, nyt me menemme juuri päinvastaiseen suuntaan, sellaiseen ratkaisuun, jossa oletetaan, että kaikilla työttömillä on samansuuntainen tarve kolmen kuukauden välein toistuvaan haastatteluun. Näiden haastattelujen toteuttaminen on niin massiivinen urakka, että niiden jälkeen se kakkosvaihe, se, jossa niiden haastatteluiden pohjalta pitäisi sitten yksilöityjä työllisyssuunnitelmia lähteä toteuttamaan, ei tule olemaan kovin helppoa. Minä en ole lainkaan vakuuttunut, että se on edes mahdollista.

Toinen ongelma, mikä tässä esityksessä toistuu ja mikä on vaivannut 90-luvulta lähtien meidän työvoimapolitiittista järjestelmää, on sanktioiden ja vastikkeellisuuden roolin korostuminen — pikkuhiljaa, vähä vähältä, mutta kuitenkin iso trendi on koko ajan samaan suuntaan. Tämä on jo nyt merkittävä tekijä meidän köyhyyden ja myös lapsiköyhyyden taustalla, ja se on myös passivoiva tekijä meidän työttömyysturvajärjestelmässä kahta kautta.

Ensinnäkin sitä kautta, että kun sanktioiden pelko on todellinen, ihmiset suhtautuvat TE-toimiston virkailijaan kuin henkilöön, joka saattaa tuoda pahaa tullessaan. Ei synny sellaista luottamuksellista keskustelua, jossa oikeasti voitaisiin miettiä niitä työllistymisen ehtoja, vaan sen työttömän näkökulmasta viisain toimintatapa on kertoa mahdollisimman vähän itsestään sellaisia tietoja, jotka saattaisivat jollakin lailla johtaa karenssiin tai muihin ikäviin toimenpiteisiin.

Tämän luottamuksen katoamisen lisäksi toinen iso ongelma on sitten se, että nämä sanktiot työntävät ihmisiä työttömyysturvalta sinne toimeentulotuelle, joka puolestaan — se tiedetään — johtaa siihen, että työnhaku passivoituu merkittävästi ja ihmiset, joilla periaat-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

teessa säilyy oikeus olla työvoimapalveluiden piirissä, valuvat ulos myös muista työvoimapalveluista.

Nämä uudistukset, joita näissä paketeissa esitetään, eivät myöskään — niin kuin eivät ne kymmenet uudistukset, jotka minunkin aikanani on jo ehditty työttömyysturvajärjestelmään tehdä — helpota niitä kahta isoa ongelmaa, joita meidän työttömyysturvajärjestelmässä on: nimittäin lainsäädännön monimutkaisuutta — se on niin kafkamaisessa tilassa nyt, että edes virkailijat eivät siitä selviä, saati että työtön siitä ottaisi selvää — ja työttömillä toistuvaa mielivallan kokemusta, joka johtuu siitä, että pelisäännöistä ei saa selvää ja koko järjestelmä on rakennettu työelämän suuria linjoja silmällä pitäen eikä se kykene huomioimaan ihmisten erilaisia työmarkkinatilanteita.

Tässä tilanteessa ehdottomasti tärkeimmät uudistukset meidän järjestelmään olisivat resurssien takaaminen työttömän tarpeista lähtevään neuvontaan ja toisaalta sitovan ennakkopäättösjärjestelmän luominen epäselviin tilanteisiin työttömyysturvan käytön ja sen ehtojen suhteen. Tulevaisuuden työelämässä kuitenkin todennäköisesti meidän tulonsiirtojärjestelmän pohjana olevat kategoriat murentuvat kokonaan, eikä ole oletettavaa, että 20 vuoden päästä käsitettä "työtön" on lainkaan samalla tavalla kuin meillä on tänä päivänä. Se tarkoittaa, että melko pian meidän tulisi löytää yhteisymmärrys kokonaisuudistuksesta meidän työttömyysturvajärjestelmälle. Jos tällaista uudistusta ei tässä talossa saada aikaan, se johtaa siihen, että nykyisen työttömyysturvajärjestelmän pikkuhiljaa rapautuessa ihmiset etsivät muita vaihtoehtoja oman työmarkkina-asemansa parantamiseen ja työttömyydenaikaisen toimeentulonsa takaamiseen, mikä tarkoittaa segregoituvaa varjoryhteyttä kohti menemistä.

15.33 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Vaikka ministeri lähti, pitää antaa hänelle kiitokset ja todeta, että hyvillä askelmerkeillä mennään tässä eteenpäin.

Näiden esitysten tarkoituksena on, että työtön saisi työtä. Varsinkin kun tiedetään, kuinka paljon meillä Suomessa on nuoria työttömiä, syrjäytyneitä ja toisaalta pitkäaikaistyöttömiä, niin kyllä nämä lakiesitykset aikanaan tuovat hyvää, sillä työvoimapalveluiden on tähdättävä työnhakijan ja työn kohtaamiseen, ja siihen tavoitteeseen nämä esitykset tähtäävät. Pitkäaikaistyöttömyys on katkaistava, ja siihen tarvitaan monenlaisia konkreettisia toimia.

Esitys on laaja paketti — en ole kaikkiin niin perin pohjin tutustunut — joka tähtää nopeampaan työllistymiseen, toimeentulon ja sitä kautta syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn sekä työntekijän ja työn kohtaamiseen. Esityksen mukaan työnhakijan ensimmäinen haastattelu on järjestettävä jo kahden viikon kuluttua työhaun alkamisesta, ellei se ole työnhakijan tilanne huomioiden ilmeisen tarpeeton. Työnhaku jatkuisi myös aktiivisessa vuorovaikutuksessa siten, että haastattelut järjestettäisiin aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein, jolloin tarkistetaan työllistämissuunnitelma. Tämä on minun mielestäni erittäin hyvä. Jos olisin työtön, olisin onnellinen, että pääsisin kasvotusten työvoimavirkailijoiden luokse ja yhdessä pohtimaan sitten. Tänä päivänähan yritetään puhelimitse näitä asioita hoitaa, mikä ei ole ollenkaan hyvä juttu.

Nykytilanteessa siis työnhakija on saattanut olla kuukausia työnhakijana kohtaamatta työvoimaviranomaisia, jolloin työnhakukin voi selvästi passivoitua. Suunnitelmia tarkistetaan harvoin. Mitä pidempään työttömyys on kestänyt, sitä pienemmällä osalla työnhakijoista on tarkastelujakson aikana päivitetty suunnitelma. Esimerkiksi 3—6 kuukautta työttömänä olleista noin kolmasosalla suunnitelma on tarkistettu kyseisen aikavälin sisällä,

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

kun esimerkiksi 12—18 kuukautta työttömänä olleista noin viidesosalla suunnitelma on tarkistettu kyseisen aikavälin aikana.

TE-toimiston tulisi siis olla enemmän työnvälitystoimisto kuin niin sanottu tempputyöllistämistoimisto. Tilastot saadaan näyttämään paremmilta, kun työnhakijoita juoksutetaan erilaisilla kursseilla, jotka harvoin johtavat työllistymiseen. Työhaun uusimisen on oltava enemmän kuin pelkkä päivärahan jatkumisen varmistaminen. Työmarkkinoilta syrjäytymisestä on tehty lainsäädännöllä liian helppoa. Aktiivinen kanssakäyminen ja työn todellinen etsiminen toivottavasti näillä toimilla tehostuvat.

Julkisuudessa puhutaan negatiivisessa sävyssä työsuhdeturvan heikentämisestä ja työttömyysturvan kiristämisestä. Pitää kuitenkin muistaa, että maan talouden kasvua ei saada nousuun suojelemalla työttömyyttä. Toimeentulo on tietenkin turvattava kaikille, mutta kattavien työllistämistoimien ensisijainen tehtävä on saada se toimeentulo työn ja toimeellisuuden kautta. Jokaisella työkykyisellä on tarve ja oikeus turvata toimeentulonsa työllä, ja se oikeus on jo kirjattu perustuslakiin. Tätä oikeutta hallituksen laajat uudistukset pyrkivät nyt toteuttamaan, edellyttäen kuitenkin myös työnhakijalta velvollisuutta aktiivisuuteen.

Vaikka työttömyys on lyhyellä aikavälillä hienoisessa laskussa, on huolestuttavin piirre se, että pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut nopeimmin alle 40-vuotiaiden keskuudessa. Meillä ei ole varaa antaa nuorten syrjäytyä ja vieraantua työelämästä. Uudistuksessa esitetään monenlaisia työkaluja erilaisissa tilanteissa oleville työnhakijoille ja etenkin tähän pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen. Muun muassa palkkatuen joustavammat käyttömahdollisuudet, vapaaehtoinen rekrytointikokeilu ja liikkuvuusavustus ovat hyviä keinoja ja helpottavat sopivan työn löytämistä tai itsensä työllistämistä yrittäjänä.

Arvoisa puhemies! Nämä kaikki lakiuudistukset ja kokeilut ovat yhdessä laaja kokonaisuus, joka toden teolla tähtää työllisyyden kasvuun. Vatuloinnin aika näyttää todella olevan ohitse: jo pelkästään esitysten valmistelu on vaatinut tehokasta ratkaisuhakuista paneutumista ja työtä, ja kun toimeenpano viedään eteenpäin samanlaisella teholla, tulosta varmasti syntyy.

Täällä on myös puhuttu työttömyysturvalain muutoksesta, työttömän velvollisuudesta hakea tarjottua työtä, jos auto on käytössä, 80 kilometrin päästä, jollei työmatka kestä kolmea tuntia enempää. Mutta niin kuin tällä on puhuttu, että jos työtön on esimerkiksi yksinhuoltaja tai on lastenhoitoasioita tai tällaista järjestämistä, niin minä uskon, että tässäkin tapauksessa järjen käyttö on sallittua, ettei tosiaan tehdä tällaisia kohtuuttomia työllistämissuunnitelmia työttömän osalta.

Tästä on hyvä jatkaa.

15.39 Kimmo Kivelä ps: Puhemies! On isänmaallemme onneksi, että meillä on näin innostunut, aktiivinen, asiaansa perehtyvä ja moraalisesti korkealla tasolla työskentelevä työvoimaministeri. Ja tästä lakipaketista voidaan sanoa, että nyt on tekemisen meininki. Vajavaisessa maailmassa ei saada täydellisiä lakiehdotuksia, mutta tämä äsken käyty debatti, jossa hyvin monessa oppositionkin puheenvuorossa tätä kokonaisuutta keuhuttiin, todistaa, että oikeaan suuntaan ollaan menossa.

Vanha sanonta sanoo, että tikulla silmään sitä, joka menneitä muistelee, mutta en malta olla viipymättä hetken 1990-luvun laman vuosissa. Olen itse sitä ikäluokkaa, että voin sanoa, että tämä on noin ikäisteni sukupolvikertomus. Voidaan sanoa, että kun 90-luvulla

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

työttömyys räjähti ja yrityksiä päästettiin konkurssiin, niin 90-luvun laman jälkeen Suomi ei ole ollut entisensä.

Miksi työttömyys räjähti silloin niin järkyttäviin mittasuhteisiin kohtuuttomien kerrannaisvaikutuksien? Yksi osa sitä oli, että niin sanottu velvoitetyöllistämislaki, Lex Leppänen, kumottiin, ja todellakin työttömyys riistäytyi hallitsemattomaksi. Silloin toki työttömyysturva oli paljon nykyistä korkeammalla tasolla ja välttämättä niin suuria toimeentulohuolia ei tullut. Mutta se jos mikä paljasti sen, että työttömyys ei ole pelkästään toimeentulokysymys vaan työttömyys on myös ihmisarvokysymys. 90-luvun laman aikana oli paljon ihmisiä, jotka salasivat työttömyytensä jopa kaikkein läheisimmiltään, jopa omassa perhepiirissä. Saattoi olla ihmisiä, jotka olivat lähtevinä aamulla töihin ja kuluttivat siten läheistensä tietämättä aikaa jossakin toisaalla.

On todellakin äärimmäisen tärkeää, että meidän työvoimahallinnon henkilöt ovat ammattitaitoisia ja motivoituneita, koulutettuja näihin haastatteluihin. Nimittäin näissä haastatteluissa on suuri mahdollisuus, mutta yhtä lailla huonosti toteutettuna voidaan töpeksiä pahemman kerran. Parhaimmillaan todellakin nämä haastattelijat ovat rinnallakulkijoita, sparraajia, kannustajia ja etsittäisiin työttömien kanssa yhdessä räätälöityjä malleja, jotka loisivat tulevaisuudenuskoa.

Osa tätä pakettikokonaisuutta on myös palkkatuen jatkaminen, ja toki on ollut pitkään niin, että erilaiset yhdistykset, kolmannen sektorin toimijat, voisivat palkata väkeä. On ollut miltei mahdotonta sellaisten yhdistysten palkata väkeä, joilla ennestään ei ole palkattuja työntekijöitä. Mutta hyvin usein, jos saataisiin se ensimmäinen työntekijä palkattua, tässä koottaisiin sellaista muuta vapaaehtoistyötä ja toimintaa, mikä jäisi kenties toteuttamatta, ja siinä olisi paljon tällaiseen ihmisen virkistykseen ja mielenterveyteen liittyviä asioita. Että olisi toivottavaa, että nämä mahdollisuudet paranisivat.

15.44 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Minä menen nytten siihen kolmanteen asiaan elikkä työn vastaanottovelvollisuuteen pienemmällä palkalla kuin työttömyyskorvaus. Tämä on minusta kyllä hyvin epäoikeudenmukaista, ja tässä pitää ajatella sitä, että mikä tuo työttömyyskorvaus on. Työttömyyskorvaushan, jos se on ansiosidonnaisena, on 60 prosenttia palkasta, mikä leikkaa jo perheen toimeentuloa aika lailla. Ja sitten jos vielä sitä pienemmällä rahalla täytyy lähteä töihin, niin ei siitä enää jää käteen yhtään mitään.

Meillä on olemassa sellainen kuin työssäkäyntialue. Se on tehty lakiin ihan sen takia, että ei tulisi tämmöisiä hyvin epäinhimillisiä työmatkoja, joita kukaan ei pysty oikeasti tekemään tai ei jaksakaan tehdä 100:aa kilometriä tai 150:tä kilometriä. Työssäkäyntialue on 80 kilometriä, ja sen pystyy ehkä kohtuullisesti tekemään. Mutta kun nyt sanottiin jopa näin, että työssäkäyntialueeseen ei ole enää raja vaan voidaan määrätä töihin pitemmälle kuin mitä työssäkäyntialue on ja pienemmällä palkalla kuin mitä työttömyysturva on, niin tässä kohdassa minä kyllä kysyn, että missä on inhimillisuus. Että jonkinlainen roti pitää näissäkin asioissa olla.

Sitten toinen asia, jota ihmettelen, on tämä autonkäyttöpakko. Ymmärrän kyllä, että töissä käydään autolla hyvin usein, mutta jos pitää käydä autolla töissä 80 kilometrin päässä, niin kuka maksaa bensat? Kuka huolehtii siitä, että pystyy käymään niin kaukana töissä ja huolehtimaan sen auton kulut ja muut? Ja entäs sitten, jos kotona on toinen osapuoli, joka työllistetään vastaavalla tavalla, niin kuka sen auton saa? Autoja ei voida kuitenkaan keskeltä panna kahtia, että ota sinä vasen puoli, minä otan oikean puolen, vaan yksi ihminen käyttää sitä samaa.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Tämä on semmoinen kohta, missä hallituksen olisi syytä vielä miettiä ja mahdollisesti perua nämä, koska tässäkin paketissa on näitä parempiakin asioita jo esitelty.

15.47 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Olen tässä salissa aikaisemminkin korostanut kokoomuksen työlinjaa ja antanut hallitukselle tunnustusta siitä, että se omassa toiminnassaan noudattaa tätä kokoomuksen työlinjaa. Näkisin, että tässä työlinja-ajatuksessa on kaksi tasoa. Ensimmäinen on tämä yleisempi taso, eli tiedostetaan se, että kaiken taloudellisen hyvinvoinnin perustana on työntekeä ja yrittäjyys. Sen vuoksi on tehtävä politiikkaa, jolla tuetaan työnteon ja yrittäjyyden edellytyksiä. Toinen taso on sitten se, että jos ihminen on työikäinen ja työkykyinen, niin meidän on pyrittävä kaikin tavoin mahdollistamaan hänelle se, että hän voi osallistua työelämään ja hänellä on myös velvollisuus osallistua työnteokseen, jos työtä on tarjolla.

Mitä tähän yleisempään ulottuvuuteen ensin tulee, eli sen tiedostaminen, että kaiken taloudellisen hyvinvoinnin perustana on työntekeä ja yrittäjyys, tämäkään ei aina ole kaikille itsestään selvää. Vasemmalla usein ajatellaan, että kyllä sen taloudellisen hyvinvoinnin perustana on verotus, mutta eihän viime kädessä taloudellinen hyvinvointi perustu verotukseen, vaan verotus on ainoastaan keino, millä osa työnteon ja yrittäjyyden hedelmistä voidaan ja tuleekin käyttää myös yhteiseksi hyväksi.

On aivan selvää, että jos onnistumme tekemään politiikkaa, joka tukee työntekeä ja yrittäjyyttä siten, että työllisyysaste nousee tässä maassa, niin kuin on jonkin verran jo tällä vaalikaudella tapahtunut, niin tällä on myös hyvin myönteinen vaikutus julkiseen talouteen. Eli toisin sanoen silloinhan työttömyysturvamenot ja monet muut sosiaaliturvamenot pienenevät ja verotulot kasvavat. Onkin välttämätöntä, että hallitus pitää kiinni tästä työlinjasta, jotta se myönteinen kehitys, joka on nähty, saa jatkoa. On tunnustettava meidän kaikkien, että nyt, sanotaan, putkessa olevilla asioilla ja valmisteluilla ei hallitus tule vielä tavoittamaan hallitusohjelmassa tavoitteena olevaa 72 prosentin työllisyysastetta ja 110 000:ta uutta työpaikkaa tällä vaalikaudella vaan tarvitaan uusia toimia työllisyyden ja yrittäjyyden tukemiseksi, jotta tämä hallitusohjelman sinänsä kunnianhimoinen mutta oikea tavoite voitaisiin saavuttaa.

Mitä sitten tulee tähän toiseen tasoon eli työkykyisten, työikäisten ihmisten auttamiseen kiinni työhön, niin näissä hallituksen esityksissä on kyse juuri tästä. On erittäin tärkeätä, että hallitus panostaa työttömien avustamiseen työhön pääsemisessä nykyistä paremmin. On tärkeätä, että viranomaisilla on mahdollisuus nykyistä paremmin ottaa koppi työttömästä ihmisestä ja pyrkiä auttamaan häntä kiinni työhön. Siinä mielessä nämä haastattelut vähintään kolmen kuukauden välein ja sitä kautta tapahtuva työttömän ihmisen auttaminen ja ohjaaminen ovat positiivisia ja tärkeitä uudistuksia. Totta kai pitää myös olla riittävät voimavarat näiden haastattelujen ja siihen liittyvän neuvonnan ja auttamisen hoitamiseen.

Asiassa on myös se vähemmän yksimielinen puoli eli se, että työttömän työnhakijan on myös oltava valmis ottamaan vastaan tarjolla olevaa työtä. Tämähän tuntuu itsestäänselvyydeltä, mutta käytännön elävässä elämässä valitettavasti se ei ole itsestäänselvyys. Viimeksi eilen täällä salissa puhuttiin aika paljon kannustinloukuista eli tilanteista, joissa työttömän siirtyminen sosiaaliturvan parista työtulon pariin lisää niin vähän hänen käytettävissä olevia tulojaan, että tämän vaihtoehdon valitseminen ei välttämättä kaikissa tilanteissa ole mielekästä ja taloudellisesti tarkoituksenmukaista, vaikka lähtökohtana, totta kai, on se, että työttömän on otettava vastaan tarjolla olevaa työtä.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Täällä edustaja Tolppanen juuri äsken arvosteli tätä ajattelua sanomalla, että sellaisen vaatiminen, että työttömän ihmisen pitäisi ottaa vastaan sellaistaakin tarjolla olevaa työtä, josta palkka on pienempi kuin hänen työttömyyskorvauksensa, on hyvin epäoikeudenmukaista ja jopa epäinhimillistä. Ja hän vielä kertoi, että jos tähän veloitetaan, eli menemään työhön, jota on tarjolla, niin eihän siitä jää käteen mitään. Eli suomeksi sanottuna edustaja Tolppanen sanoi, että ihmisellä on varaa olla työtön mutta hänellä ei ole varaa mennä töihin. No, tämän on täysin nurinkurinen tilanne, emmekä me sellaista tilannetta saa sallia. Kyllä ihmisen on mentävä töihin, jos sopivaa työtä on tarjolla. Meillä on kolmen kuukauden ammattisuoja, ja sen jälkeen on otettava vastaan tarjolla olevaa sopivaa työtä. Tämä on aivan oikea vaatimus, koska jos ihminen on kokonaan työtä vailla, silloin hänen toimeentulonsa perustuu kokonaan muiden tekemään työhön, mutta jos hän ottaa työtä vastaan, niin silloin hänen toimeentulonsa perustuu ainakin pääosin hänen omaan työhönsä, ja tämä on tietysti moraalisesti oikein ja kaikin puolin yleiseltä kannalta järkevää ja tarkoituksenmukaista.

Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi sanon, että hallitusohjelman mukaan hallitus kehittää vastikkeellista eli niin sanottua osallistavaa sosiaaliturvaa. No, enpä ole huomannut, että hallitus tässä asiassa olisi vielä mitenkään liikahtanut, mutta onhan aikaa vielä jäljellä. Itse pidän tätä osallistavaa sosiaaliturvaa tärkeänä. Pidän sitä tärkeänä varsinkin nuorten kohdalla, eli jos nuori ihminen on pitkään ollut työmarkkinoilta poissa, niin minä uskon, että se on sekä tämän nuoren ihmisen että yhteiskunnan etu, että hänelle tarjotaan jotain mielekästä työtoimintaa, mutta tätä työtoiminnan tekemistä häneltä samalla myös edellytetään. Tämä työtoiminta ei tietystikään ole mitään palkatonta orjatyötä, vaan se voi olla esimerkiksi kolmena päivänä viikossa parin tunnin ajan vaikkapa vanhusten auttamista ja ulkoiluttamista. Eli kuten sanoin, rouva puhemies, odotan, että hallitusohjelman tarkoittamasta osallistavasta sosiaaliturvasta tehdään hallitusohjelmassa mainittuja selvityksiä ja myös tässä tärkeässä asiassa hallitus etenee.

15.55 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec ei ilmeisesti ollut silloin paikalla, kun tätä problematiikkaa täällä käsiteltiin. On aivan selvä, että työtä pitää ottaa vastaan, ja se on järkevää erityisesti työttömänä olevan kannalta. Ja ei varmaan täällä kukaan usko, että tämä sinänsä olisi ongelma. Ongelma on se, kun nyt siten muutetaan myöskin niitä rajoja, joitten puitteissa tätä tarjottua työtä pitää ottaa vastaan. Täällä oli esimerkki siitä, että jos asuu Tampereella ja töitä tarjotaan Helsingistä, niin se on näiden uuden säännösten mukaan sitten otettava vastaan, jos työstä saatava palkka on noin 1 000 euroa — pelkkiin junalippuihin kuluu jo 500 euroa. Jotta tämä henkilö tai hänen perheensä tulisi toimeen, on sen lisäksi haettava myös toimeentulotukea, ja tämä ei kai voi olla kauhean järkevää tässä tilanteessa. Mutta ilman muuta työ on tärkeä meille jokaiselle.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

15.56 Kimmo Kivelä ps: Puhemies! Vielä haluan mainita, että kun tässä useammassa puheenvuorossa ihan perustellusti kannettiin huolta siitä, miten työvoimahallinnon virkailijat selviävät tästä taakasta, kun väkeä on vähennetty, niin tämä on perusteltu kysymys. Ja hyvin valitettava, surullinen asia on se, että 90-luvulta lähtien meidän työvoimahallintoamme on ajettu alaspäin. Täällä verrattiin resursseja moneen kertaan Tanskaan ja Ruotsiin. Silloin 80-luvun lopulla, kun resurssit Suomessa olivat vielä paljon laajemmat, niin ne oli-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

vat silloinkin paljon pienemmät kuin olivat Ruotsissa tai Tanskassa. Mutta silloin sanottiin kyllä, että kaksi asiaa Suomessa toimii parhaiten maailmassa: Suomessa on maailman paras kirjastolaitos, ja Suomessa on maailman paras työnvälitysjärjestelmä. Kirjastolaitoksen osalta tämä ehkä pitäneee edelleen paikkansa, mutta todellakin työvoimahallinnon alarajo on hyvin murheellinen asia, ja erityisesti nuorten kohdalla ei ole hyvä asia, että paljon palveluita siirretään nettiin ja ei tapahdu oikeaa kohtaamista. Sikäli minä näen tämän haastattelun erittäin myönteisenä asiana, joka mahdollistaa kohtaamisen, kunhan se todellakin hoidetaan hyvin ja virkailijat ovat koulutetut ja valmennetut tähän tehtävään.

15.58 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan oikeastaan siitä, mihinkä edustaja Kivelä jäi. On hirvittävän tärkeää, että nämä kohtaantumiset ovat aitoja eikä vain rasti ruutuun, että henkilö on käynyt ja olemme käyneet nämä ja nämä asiat läpi, mutta sisältöä ei ole. Nyt tämä resurssipuute on ilmeinen, ja minkä kyllä ministerikin tunnusti, ja hän on todennut, että nyt näillä resursseilla tämän läpivieminen on täysin mahdotonta niin, että siellä on asiaperusteita, jotta voidaan katsoa, että tällä henkilöllä on näitten 3 kuukauden tapaamisten jälkeen mahdollisuus paremmin työllistyä tai ohjautua sellaiseen koulutukseen, jonka kautta voidaan sitten jatkossa työllistyä. On hirvittävän tärkeää huomata, että alueelliset erot ovat todella suuret. 3 kuukauden välin kohtaantuminen, jos ei ole tarjolla yhtään avointa työpaikkaa: se on perusteena ollut tässä hallituksen esityksessä, että avoimet työpaikat ja työttömät kohtaantuvat, mutta on alueita, missä ei niitä avoimia työpaikkoja olekaan. Siinä mielessä hieman ristiriitainen on tämä tilanne, että nyt tavallaan täältä koulutuspuolelta leikataan rahoja sitten tämän työllistämisrahan korvikkeeksi tarkoitettuun aktiivityöllisyyteen, kun pitäisi nimenomaan olla mahdollista, että ammatinvaihtoon, aikuiskoulutukseen oltaisiin jo sijoitettu voimakkaasti rahaa, niin että näille työttömille olisi mahdollisuus kohtaantua niiden vapaiden työpaikkojen kanssa. Ja tämä ei ratkaise vielä sitä ongelmaa, jos juuri siltä sektorilta, mille pitäisi kouluttautua, leikataan rahaa.

16.00 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on esillä todella tärkeä lakikokonaisuus, joka liittyy kilpailukyky sopimukseen. Minusta kilpailukyky sopimus sinänsä oli tärkeä ja myönteinen asia Suomelle. Se vakauttaa hintakilpailukykyä ja saa investointeja liikkeelle, niin kuin nyt vähän jo nähdään. Mutta myöskin tässä on kysymys siitä, että todella siirrytään aktiivisempaan työllisyyspolitiikkaan vasemmistolaisen, vanhan, passiivisen työvoimapolitiikan sijasta. Siinä, että työttömiä kohdataan, on totta kai hyvä asia se, että näin aktivoidaan. Muun muassa starttirahaa ja osin työttömyysturvaa viedään nimenomaan aktiivisemmän työvoimapolitiikan suuntaan. Me todella tarvitsemme Suomeen ne 110 000 työpaikkaa, jos ja kun turvaamme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pohjaa, ja siinä mielessä toivoisin todella, että hyvin laajalla rintamalla eduskunnassa ollaan nyt etenemässä aktivoivan työllisyyspolitiikan suuntaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoroja voi varata P-painikkeella.

16.01 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti edustaja Myllykoskelle sanon, että on totta, että alueelliset erot ovat suuria ja on alueita, missä työpaikkoja ei ole tarjolla samalla tavalla kuin jossain muualla. Silti luulen, että voimme olla yksimielisiä siitä, että on työttömän henkilön kannalta positiivinen asia, että hänet kohdataan vähintään

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

kolmen kuukauden välein ja hänen kanssaan yhdessä mietitään sitä, mitä sellaisessa tilanteessa hänen osaltaan voidaan tehdä. Ja olen kanssanne aivan samaa mieltä siitä, että tällöin esimerkiksi uudelleen kouluttautuminen on yksi tärkeä vaihtoehto, ja totta kai niitä koulutuspaikkoja silloin tarvitaan.

Edustaja Myllerille toteaisin, että on tärkeä periaatteellinen kanta se, että työttömän henkilön on otettava vastaan tarjolla olevaa sopivaa työtä. Tämä on tärkeä periaatteellinen kanta, koska jos työtön ottaa vastaan tarjolla olevaa sopivaa työtä, silloin hän pääosin itse huolehtii omasta toimeentulostaan ja muut työntekijät huolehtivat vain pieneltä osin hänen toimeentulostaan. Jos sen sijaan hänen työttömyytensä jatkuu, niin se käytännössä tarkoittaa sitä, että muut työntekijät verojen kautta pitävät huolta hänen toimeentulostaan. Eli ihan periaatteellisenä kysymyksenä pidän todella tärkeänä, että ensisijaisesti jokaisen työkykyisen ihmisen on itse pyrittävä pitämään omasta toimeentulostaan huolta.

Jos meillä on sellaisia systeemejä, kuten sanoin, joissa kansanedustajien mielestä ihmisillä on varaa olla työtön mutta ei ole varaa mennä töihin, niin silloin meidän yhteinen velvollisuutemme on näitä systeemejä korjata.

16.03 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskowicz: Me olemme täsmälleen samaa mieltä. On parempi kohdata kolmen kuukauden välein kuin olla kohtautumatta puoleentoista vuoteen.

Hallitukselle tästä linjauksesta on pakko antaa kiitosta, koska tämä on inhimillisempää ja työllistävämpää politiikkaa. En tiedä, mistä edustaja Ala-Nissilä sai "vasemmistolaisen passiivisen työllisyyspolitiikan". Kannattaa ehkä selata sitä historiaa, että kuka on silloin hallituksessa ollut, kun näitä työttömyysturvajärjestelmiä on tähän maahan luotu. Ehkä se kivi löytyy sieltä omastakin kengästä, ja kannattaa silloin katsoa rohkeasti peiliin ja tunnustaa syntinsä, jos se sille tuntuu.

Mutta, edustaja Ala-Nissilä, me tarvitsemme aktiivista politiikkaa ihmisten työllistymiseen, ja siinä mielessä vasemmistoliitto voi ylpeänä sanoa, että me olemme esittäneet yrittäjille mahdollisuuksia työllistää työntekijä, joka on alle 25-vuotias, 200 päivää työttömänä ollut tai 30-vuotias tutkinnosta valmistunut opiskelija. Eli annamme ensimmäisenä vuonna kaikki sosiaalivakuutukset ja sosiaalisen turvaamisen maksut työnantajille maksutta, eli 100 prosentin alennus ensimmäisenä vuonna, toisena vuonna 70 prosenttia, seuraavana vuonna 30 prosenttia. Madalletaan sitä kynnystä niin, että se on kaikille yrityksille mahdollista. Me haluamme olla mahdollistamassa työttömien työllistymistä ja olemme aktiivisuuden kannalla luomassa niitä (Puhemies koputtaa) edellytyksiä.

16.05 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Tuohon aktiiviseen työllistämiseen: Pitää huomioida sekin asia, että vaikka hallituksen tavoite on se 72 prosentin työllisyysaste, mikä on noin 110 000 uutta työpaikkaa, niin pitää muistaa, että meille jää vielä erittäin paljon pitkäaikaistyöttömiä ja muita työttömiä, joitten työllistämiseen tarvitaan työllistämisvaroja. Minulle työllistäminen on ennen kaikkea aktiivitointoa, millä ylläpidetään työllistetyn ihmisen halua pysyä työelämässä mukana, hänen työkuntoa ja ammattitaitoaan, ja kaikki muutkin sosiaaliset toimenpiteet, millä jotain parannetaan siinä ihmisessä, ovat kaikki mielestäni aktiivitoimenpiteitä. Se ei ole mitään temppua, vaan se on sitä, että siitä ihmisestä huolehditaan. Se on erittäin tärkeä yksi työllisyysnäkökulma, millä asioita pitää täälläkin viedä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

16.06 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Todellakin minusta — vastaan tässä äsken käytettyyn puheenvuoroon — Suomessa on siirrytty aktiivisempaan kauteen. Kun minä katson viime vaalikautta noin laajalti, niin elettiin paljon tekemättömyyden aikaa, verojen kiristysten aikaa, tuli 100 000 uutta työtöntä. Nyt todella on tekemisen meininki monella tavalla, kun on strateginen hallitusohjelma, joka tähtää tähän muutokseen, ja näemme, että ensimmäisiä merkkejä on olemassa: työllisyys ja talouskasvu on alkanut, työllisyystilanne alkaa parantua, ja se luo luottamusta Suomen talouteen, luottamus on erittäin tärkeää, että syntyy investointeja, ja niin edelleen. Tämä on osa tätä tekemisen meininkiä, myöskin nämä aktiiviset työllisyystoimet. En ole kyllä ennen nähnyt, että todellakin työttömyysturvan perusosaa voitaisiin käyttää palkkatuen, starttirahan ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen määräaikaisesti. Kun meillä ei ole rahaa sitä muuten rahoittaakaan, se loisi tällaista uudenlaista aktiivisuutta, jota me todellakin työllisyyspolitiikassa myöskin tarvitsemme. Totta kai perusta tulee yrityksistä ja yritysten toiminnasta ja investoinneista, joita minä erityisesti toivon nyt, kun tuolla meillä päin saatiin neljä laivatilausta yhdessä kuukaudessa, melkein miljardi per kappale. Myöskin biotalous, puunjalostusteollisuus vetävät, matkailussa meillä on paljon mahdollisuuksia. Nyt on tärkeää saada nämä investoinnit liikkeelle, ja meidän tehtävämme on antaa täältä signaaleja, että Suomessa siirrytään aktiivisempaan politiikkaan ja tekemisen meininkiin, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 210/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle kilpailukykysovimuksessa sovittua muutosturvaa, työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa sekä työterveyshuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 211/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 208/2016 vp

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä

Hallituksen esitys HE 204/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

16.09 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva asia, viitekehys, parantaa suomalaisen tutkintojärjestelmän selkeyttä ja toimivuutta ja lisää tutkintojen kansallista ja kansainvälistä läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta, tukee tutkintojen tunnustamista ja edistää kansallista ja kansainvälistä liikkuvuutta ja koulutusyhteistyön ja koulutusviennin edellytyksiä, eli monia tärkeitä asioita.

Nämä viitekehykset nousivat koulutuspoliittiseen keskusteluun EU:ssa 90-luvulla, ja taustalla oli tarve lisätä koulutusjärjestelmien ja tutkintojen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja edistää myöskin aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista elinikäisen oppimisen hengessä ja korostaa oppimistulosten merkitystä koulutuksen järjestämisessä. Tämä viitekehys tukee myöskin koulutusjärjestelmän kehittämistä, ja sen avulla voimme tunnistaa oman koulutusjärjestelmämme vahvuudet ja kehittää niitä ja korjata myöskin puutteita, mitä meidän järjestelmässämme on.

On todella hyvä asia, että tämä asia nyt vihdoinkin tulee eduskuntaan, ja odotan kovasti sen käsittelyä tuolla valiokunnassa.

16.10 Kimmo Kivelä ps: Puhemies! Niin, tähän on todellakin esitys, joka on vissiinkin pariinkin kertaan rauennut aikaisemmillä eduskuntakausilla.

Koulutus EU-todellisuudessa on kansallisesti päätettävissä oleva asia, mutta aina ajoittain on niin kuin hivuttamalla sellaisia pieniä signaaleita, että komissio haluaisi ottaa koulutukseen liittyvissä kysymyksissä myös itselleen aktiivisempaa roolia. Kansainvälistyvissä maailmassa tämä viitekehyskysymys on erittäin hyvä juuri tämän vertailtavuuden ja läpinäkyvyyden näkökulmasta plus sitten liittyen myös siihen, että todellakin korjattaisiin näitä koulutusjärjestelmässämme olevia puutteita. Myös minä edustaja Elorannan tapaan odotan tätä valiokuntakäsittelyä koulutusvaliokunnassa, sivistysvaliokunnassa.

Itse vähän ihmettelen, että tällaisista tutkintokokonaisuuksista tästä puuttuvat kirkolliset ammatti- ja virkatutkinnot. Tein itsekin aikoinaan hyvin paljon työtä tutkinnon eteen, ja katson suorittamani tutkinnon kuuluvan siihen kategoriaan 8, eli sinne korkeimmalle, sinne lisensiaatti-, tohtori- ja yleisesikuntaupseeritasolle. Toivottavasti tähänkin asiaan tulee jonkinlainen selvyys valiokuntakäsittelyssä. — Kiitokset.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista sekä varhaiskasvatustulain 13 §:n ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 205/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

16.12 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeinen keskustelu tutkintojen ja osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä oli myönteinen uutinen koulutuksen kentällä, ja sitä on ehdottomasti myöskin seuraava uutinen, joka erityisesti lämmittää lapsiperheitä.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys uudeksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi. Varhaiskasvatuksen maksuja alennetaan. Maksun määrittämisen perusteena olevia tulorajoja korotetaan siten, että pienempien eli kahden ja kolmen hengen perheiden maksut siis laskevat. Muutos helpottaa aivan erityisesti pienituloisia yksinhuoltajaperheitä, joiden maksut alenevat tai jopa poistuvat kokonaan.

Moni lapsiperhe elää tiukilla. Lapsen saaminen sijoittuu elämässä hetkeen, jolloin monia elämän peruspilareita vasta rakennetaan. Usein ollaan työuran alussa, ehkä vasta opiskellaan, hankitaan koti, auto, huonekaluja, lastentarvikkeita. Säästöjä ei useinkaan vielä ole, otetaan lainaa ja lasketaan euroja.

Pienituloisella yhden lapsen yksinhuoltajalla varhaiskasvatuksen kuukausimaksu voi tämän esityksen myötä laskea jopa 85 eurolla kuukaudessa. Tämä edistää työllisyyttä ja tasa-arvoa sekä helpottaa lapsiperheiden taloustilannetta. Kohtuulliset varhaiskasvatusmaksut tukevat perheellisten mahdollisuuksia työssäkäyntiin sekä lisäävät kannustimia ottaa työtä vastaan.

Enimmäismaksuihin ei esitetä korotuksia. Korkein maksu on, kuten nykyäänkin, 290 euroa, ja niin sanottu nollamaksuluokka säilyy, eli kaikkein pienituloisimmille varhaiskasvatus on edelleenkin maksutonta. Kuntien luomia varhaiskasvatuksen aikaan suhteutettuja esimerkiksi tuntiperusteisia asiakasmaksumalleja voidaan edelleen käyttää ja kehittää.

Arvoisa puhemies! Jatkossa yhä useammalla lapsella on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen. Lapsi hyötyy varhaiskasvatuksesta monin tavoin. Tutkimusten mukaan siihen osallistuminen esimerkiksi ehkäisee syrjäytymistä, tasaa kotitaustaeroja ja tukee myöhempää oppimista. Tämä esitys antaa yhä useammalle lapselle mahdollisuuden osallistua pedagogisesti vahvaan, laadukkaaseen, jatkuvasti kehittyvään varhaiskasvatukseen.

16.15 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan lämpimästi kiittää ministeri Grahn-Laasosta siitä, että tämä esitys on täällä. Olen vakuuttunut siitä, että kun ministeri on joutunut hallitusohjelmassa yhdessä sovittuja hankalia säästöesityksiä puolustamaan,

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

niin on varmasti ministerillekin mieluisa tehtävä ehdottaa myös tällaista muutosta, joka on pienituloisten lapsiperheiden kannalta hyvin tervetullut.

Edellisessäkin keskustelussa puhuttiin kannustinloukuista. Kannustinloukku siis tarkoittaisi tilannetta, jossa ihmisen ei kannattaisi ottaa työtä vastaan, tai työssä olevan ihmisen kohdalla tilannetta, jossa hänen ei juurikaan kannattaisi ottaa uutta haasteellisempaa työtä vastaan, vaikka siitä maksettaisiin jonkin verran enemmän. Ehkä juuri pienituloisten lapsiperheiden kohdalla syntyy kaikkein pahin kannustinloukku, jossa kannustinloukkuun vaikuttaa itse asiassa kolme elementtiä: Jos ihminen siirtyy työelämään, hänen tulonsa paranevat eli hänen verotuksensa kiristyy. Toisaalta, kun ihminen siirtyy työelämään ja tulot paranevat, niin asumistuki usein pienenee tai poistuu. Ja kolmanneksi, kun ihminen siirtyy sosiaaliturvan varasta työelämään ja tulot paranevat, niin pienituloisten lapsiperheiden kohdalla seurauksena on usein vielä päivähoitomaksujen nousu.

Tämä nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on todella hyvä ja perusteltu esitys, koska pienentäessään pienituloisten lapsiperheiden päivähoitomaksuja tämä esitys on osaltaan lieventämässä näiden perheiden kannustinloukkuja ja tekemässä työnteosta aina kannattavaa.

16.17 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Lapset aloittavat koulunkäynnin yhä erilaisemmista taustoista. Lapsiperheköyhyyskin on yhä useamman lapsen arkea. Laadukas varhaiskasvatus pystyy tehokkaasti pysäyttämään huono-osaisuuden kierteen ja parantaa lapsen oppimismahdollisuuksia koulutiellä.

Tästä huolimatta Suomessa osallistutaan varhaiskasvatukseen Euroopan heikoimmin. Yli 4-vuotiaista vain 75 prosenttia osallistuu varhaiskasvatukseen, kun Ruotsissa osallistuminen on lähes 96 prosenttia, Ranskassa jopa 100. Onkin selvää, että varhaiskasvatukseen osallistumisastetta myös meillä Suomessa pitäisi nostaa. Paras tapa tämän saavuttamiseksi olisi tarjota kaikille yli 3-vuotiaille maksuton osapäiväinen varhaiskasvatus samaan tapaan kuin esiopetuskin meillä tarjotaan. Näin tehdään jo joka toisessa eurooppalaisessa maassa. Osapäiväisen varhaiskasvatuksen jatkoksi perheen tarpeiden mukaan tarjottaisiin maksullista päivähoitoa. Tämä malli on mahdollista toteuttaa, jos nyt ei aivan kustannusneutraalisti niin varsin pienin kustannuksin, sillä nykyiset päivähoitomaksut, jotka kattavat noin 15 prosenttia päivähoiton kustannuksista, voidaan periä täydentävästä hoidosta. Varhaiskasvatukseen osallistuminen tulee tällä tavoin nostaa eurooppalaiselle tasolle myös meillä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Sijoittamalla lapsiin sijoitamme samalla tulevaisuuteen. Kaikkein tuottavin sijoitus on alle kouluikäisten kohdalla, sillä euron sijoitus varhaiskasvatukseen tuottaa OECD:n mukaan 7 euron hyödyn.

On aika lyhytnäköistä, että päiväkotiryhmien kokoa on kasvatettu nyt sillä tavalla, että kolmen aikuisen ryhmässä voi jatkossa olla 24 lasta aiemman 21 lapsen sijasta ja osapäivälapsia jopa 33. Hallitus on mahdollistanut myös kokopäivähoidon rajoittamisen niiden lasten osalta, joiden toinen vanhempi on kotona.

On kuitenkin hyvä ja iloinen asia, että tämä jo aikaisemmin eduskuntaan tuotu päivähoitomaksujen nostaminen on nyt poistettu. Tämä on hyvä päätös. On oikein hienoa, että hallitus on kuunnellut oppositiota ja muuta ympäröivää yhteiskuntaa tässä asiassa. Tästä voimme todellakin iloita yhdessä. Kiitokset siitä.

Nyt pitää kuitenkin muuttaa koulutuspolitiikan suuntaa, ja se kannattaa aloittaa koulutien alusta eli sieltä varhaiskasvatuksesta. Maksuton yli 3-vuotiaiden osapäiväinen varhais-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

kasvatus ohjaisikin perheitä varhaiskasvatuksen käyttöön lapsen edun näkökulmasta ja olisi samalla paljon parempi vaihtoehto kuin subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen. Toivon, että hallitus olisi tässä asiassa aktiivinen ja selvittäisi erilaisia mahdollisuuksia tämän toteuttamiseen. (Ben Zyskowitz: Onko teillä varjobudjetissa rahat tähän?)

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoroja voi pyytää P-painikkeella.

16.20 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatusmaksuista on puhuttu kuluneen vuoden aikana erittäin paljon, ja olen erittäin iloinen siitä lopullisesta muodosta, mihin tämä esitys taipui, että esityksessä päivähoitomaksut laskevat eivätkä nouse. Nyt pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden asiakasmaksuihin tulee helpotuksia. Tällä kieltämättä on erittäin suurtakin merkitystä sen suhteen, miten kannattaa pienituloisena lähteä vaikkapa sitten työelämäänkin.

Myös osa-aikaisen varhaiskasvatuksen maksu porrastetaan siten, että jos varhaiskasvatus kestää keskimäärin korkeintaan 20 tuntia viikossa, olisi maksu 60 prosenttia kokoaikaisen maksusta eli enintään 174 euroa. Kokoaikaista maksua peritään vähintään 35 viikkotunnin varhaiskasvatuksesta. Jos tuntimäärä on sen sijaan 20:n ja 35:n välillä, voi kunta suhteuttaa maksun toteutuneeseen aikaan. Muutenkin ihan varmasti laajoissa määrin ympäri Suomen ollaan menossa siihen tuntiperusteiseen maksujärjestelmään, josta on erittäin hyviä kokemuksia ympäri maan.

Tämä on mukava lakiesitys niiden monien vaikeiden ja kiristävien toimien joukossa. Toki voi miettiä myös sitä progressiota vielä jatkoakin varten lisää. Mutta tässä vaiheessa täytyy kyllä antaa opetusministerille kiitoksia sitten, että tämä lopulta taipui tällaiseen muotoon. Sekin, että se aukko, mikä tästä tulee kunnille, noin 9 miljoonaa euroa, kompensoidaan kiinteistöveron kautta, on ihan kohtuullisen luova ratkaisu. Kiitoksia tästä esityksestä. Tämä todellakin helpottaa monien pienituloisten arkea ja tilannetta, että saadaan myös lapset erittäin hyvään varhaiskasvatukseen.

16.22 Kimmo Kivelä ps: Puhemies! Minäkin hyvin mielelläni yhdyin täydestä sydämeistäni kiitoksiin, että olemme tässä vaiheessa, että tämä lakiesitys on lähetekeskustelussa ja pöydällämme, vaikka tähän liittyvä prosessi ei välttämättä kovin korkeita tyyli pisteitä ansaitsekaan. Että tässä matkalla nyt kaikkea sälää valitettavasti oli, mutta kokonaisuutena kysymyksessä on kädenojennus lapsiperheille, erityisesti taloudellisesti tiukoilla oleville perheille. Alemmissa tuloluokissa maksut alenevat, mikä on tietysti hieno asia. Ja niin kuin ministeri aivan oikein totesi, juuri elämän ruuhkavuosina, kun lapsia ilmestyy, tehdään hankintoja kotiin liittyen ja kaikkea välttämätöntä, taloudellisesti ollaan kovin tiukilla.

Se on työmarkkinajärjestöjen asia ja kokonaan toisen epistolan paikka, mutta aina välillä tulee mietittyä, kuinka oikeudenmukainen ratkaisu olisi jonkunlainen tarvepalkkaus — että tällaisia käytäntöjä noudatettaisiin enemmän. Mutta todellakin meillä on sinänsä jo laadukas varhaiskasvatusjärjestelmä olemassa. Meillä on korkeatasoiset opettajat, hyvällä ammattietiikalla toimivat opettajat, ja muu henkilökunta. Mutta varhaiskasvatukseen osallistuu meillä todellakin vähemmän kuin monissa verrokkimaissa. Tässä suhteessa meillä on kehitettävää. Kyllä minä yhtäältä heitän palloa myös lasten vanhemmille, huoltajille, että pitää rohkeasti vaatia monipuolisempaa (Puhemies koputtaa) ja entistä laadukkaampaa ja sisältörikkaampaa varhaiskasvatusta.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

16.24 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomessa on nyt laadukas varhaiskasvatus, mutta toivottavasti myös tulevaisuudessa. Tämä hallituksen esitys varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulevaisuudesta on erittäin hyvä kompromissi sille vaihtoehdolle, että olisi jouduttu nostamaan asiakasmaksuja. Hallituksessa on tärkeää nähdä varhaiskasvatus laajasti niin, että on erilaisia hoiva- ja hoitomuotoja valittavina perheiden kulloisenkin tilanteen mukaan. Tämä olkoon mahdollisesti tämän hallituskauden aikana tehtävän uudistuksen, varhaiskasvatusuudistuksen, periaate numero yksi.

On tärkeää muistaa, että kunnat itse päättävät loppuviimein näiden asiakasmaksujen suuruudesta. Ja on tärkeää, että me pohdimme varhaiskasvatuksen reaaliaikaista tuntiperusteiseen asiakasmaksuun siirtymistä kaikin osin, niin että se perheen koko, tulorajat ja käytettävä aika näkyvät siinä asiakasmaksussa aidosti ja oikeasti. Minä itse henkilökohtaisesti haluan kaikin tavoin kannustaa perheitä miettimään sen kulloisenkin hoiva- ja hoitotilanteen sen mukaan, viedäänkö lasta päivähoitoon vai osallistutaanko erilaisiin avoimiin, osa-aikaisiin hoitomuotoihin. Nämä kaikki ovat hyviä, ei ainoastaan se, että ollaan kokopäivähoidossa tai valitaan vain ja ainoastaan varhaiskasvatus perheen ulkopuolella. On tärkeää, että meillä on erilaisia hoiva- ja hoitomuotoja.

Yksi hallituksen esityksen tärkeimmistä asioista on myöskin se, että pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden asiakasmaksut pienenevät. Tämä tuo liikkumavaraa perheiden taloudelliseen arkeen. Erityisesti yksinhuoltajia on muistettu, ja myöskin sisaralennukset on otettu huomioon, (Puhemies koputtaa) ja nollamaksuluokka säilyy.

16.26 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Zyskowiec aiemmin totesi tässä keskustelussa, niin eduskunnassa on tosiaan tällä viikolla puhuttu paljon kannustinloukuista ja työn vastaanottamiseen liittyvistä esteistä. Tämä hallituksen esitys, joka nyt sisältää päivähoitomaksujen alennuksen pienituloisilta perheiltä, on erittäin merkittävä askel oikeaan suuntaan. Kuten esityksen perusteluista ilmenee, niin perheen päivähoitomaksut laskevat noin 60 eurolla kuussa niissä yksi- tai kaksilapsisissa yksinhuoltajaperheissä, joissa huoltajan bruttotulot ovat noin 2 200 euroa kuukaudessa. Kuten edustaja Kivelä sanoi, niin tämä esitys on erittäin merkittävä kädenojennus monelle työssä käyvälle ja edistää omalta osaltaan myös tulevia työllistämisedellytyksiä, kun palkalla on helpompaa tulla toimeen. Myös suurituloisemmissa yksinhuoltajaperheissä päivähoitomaksut alenevat pääsääntöisesti jonkin verran, ja pieniä maksualennuksia on tiedossa myös pienituloisille perheille, joissa on kaksi työssä käyvää vanhempaa ja yksi lapsi. Huomionarvoista on sekin, etteivät maksut nouse missään tuloluokassa. Kun otetaan lisäksi huomioon esimerkiksi ensi vuoden talousarvioesitykseen liittyvät tuloveronalennukset, niin paranee monen pienituloisen lapsiperheen ostovoima varsin merkittävästi. Kunnat voivat tietysti jatkossa myös päättää periä päivähoitomaksuja, jotka ovat pienempiä kuin laissa määritellyt enimmäismaksut.

Arvoisa puhemies! Kuten monet aiemmatkin puhujat tässä keskustelussa, niin esitän myös omasta puolestani hallitukselle lämpimät kiitokset tervetulleesta lakiesityksestä, joka on osoitus lapsiperheystävällisestä politiikasta.

16.28 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Täytyy tietenkin tässä yhteydessä kiittää hallitusta siitä, että se ei lähtenyt toteuttamaan alkuperäistä esitystään korottaa varhaiskasvatuksen ja päivähoiton asiakasmaksuja vaan muutti linjansa ja on nyt hyvällä tavalla kohdistanut asiakasmaksuhelpotuksia nimenomaan pienituloisille lapsiperheille.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Muutama sana päivähoidosta, joka tietenkin on osa tätä asiakasmaksulainsäädäntöä. Laadukas varhaiskasvatus on tutkitusti tehokas keino edistää lasten hyvinvointia. Sen lisäksi, että se tukee kouluvalmiuksia ja elinikäistä oppimista, se on erityisen vaikuttava keino ehkäistä syrjäytymistä ja ylisukupolvista huono-osaisuutta. Varhaiskasvatus tasaa lasten lähtökohdista johtuvia eroja ja luo mahdollisuuksien tasa-arvoa. Valtiovarainministeriölle vuonna 2013 laatimassaan selvityksessä professorit Jorma Sipilä ja Eva Österbacka korostivat, että kansainvälisissä tutkimuksissa varhaiskasvatus on todettu tuloksellisimmaksi ja kustannustehokkaimmaksi keinoksi lasten hyvinvoinnin ja kehityksen varmistamiseksi. Tästä syystä varhaiskasvatukseen kannattaa aina investoida. Tästä syystä onkin ollut todella harmillista, epäoikeudenmukaista ja eriarvoistavaa, että hallitus on kuitenkin rajannut lasten subjektiivista, tasa-arvoista oikeutta varhaiskasvatukseen. Hallitus on jakanut lapset eriarvoiseen asemaan sen mukaan, mikä on heidän vanhempiansa elämäntilanne. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa perheille tarjotaan osa-aikaista palvelua väljemmin ehdoin. Ryhmäkoot ovat tällöin suuremmat, henkilöstön kelpoisuusehdot väljemmät, ja esimerkiksi ruokailu voi puuttua. Meillä on tästä jo kokemuksia eri puolilla Suomea. Subjektiivinen päivähoito-oikeus on tärkeä erityisesti heikompiaisille perheille, sillä se tutkimusten mukaan tasaa koulutukseen ja tulotason liittyvää yhteiskunnallista epätasa-arvoisuutta sekä toimii ennaltaehkäisyä olemassa olevien ongelmien syvenemiseen. Tästä syystä se, että hallitus nyt helpottaa pienituloisten työssä käyvien vanhempien mahdollisuutta saada lapsille päivähoitoa entistä edullisemmin, on sinällään hyvä asia, mutta tämä ei kuitenkaan kohdistu kaikille yhdenvertaisesti, tasa-arvoisesti.

Euroopan unionin komissio on kerännyt raporttiin tietoja varhaiskasvatuspalveluiden merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Siinä todetaan muun muassa, että edullisuus on keskeinen palveluiden saatavuuteen liittyvä tekijä. Tämä koskee etenkin niitä lapsia, joilla on eniten palveluiden tarvetta, kuten usein esimerkiksi pienituloisten perheiden lapsilla. Enemmistö Euroopan maista tarjoaa lapsille vähintään yhden vuoden maksutonta varhaiskasvatusta ennen oppivelvollisuuden alkua. Noin puolessa Euroopan maista varhaiskasvatus on ilmaista 3 vuotta täyttäneille lapsille aina oppivelvollisuuden alkuun saakka. Suomessa asiakasmaksut ovat huomattavasti korkeampia kuin Euroopassa keskimäärin, ja Suomi on poikkeus Euroopassa, sillä se ei tarjoa maksutonta varhaiskasvatusta alle kouluikäisille lapsille. Myös Ruotsi, johon me usein vertaamme itseämme, tarjoaa maksutonta varhaiskasvatuspalvelua 15 tuntia viikossa jokaiselle lapselle riippumatta siitä, ovatko perheen vanhemmat työelämässä vai eivät. Tästä syystä toivon myös itse, että me täällä lähtisimme yhdessä kehittämään varhaiskasvatuksen asiakasmaksumallia eurooppalaiseen suuntaan, vaikka vaihteittain, ja vastaavalla tavalla kuin Ruotsissa ja Euroopassa siirtyisimme maksuttomaan varhaiskasvatukseen 3 vuodesta alkaen.

16.33 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan yhtyä niihin puheenvuoroihin, joita esimerkiksi edustajat Kivelä, Vehkaperä ja nyt edustaja Kiljunen ovat pitäneet siitä, että Suomessa on aivan erinomainen ja hyvä lasten varhaiskasvatusjärjestelmä ja lapsemme saavat todella hyvää hoitoa ja kasvatusta nykyisessä järjestelmässä näissä päiväko-deissa. On myös mielestäni hieno asia, että eduskunta on yksimielisesti tässä keskustelussa kiittänyt tätä hallituksen hyvää esitystä. Toisaalta, ei täällä salissa näytä ketään esimerkiksi vihreätä tai vasemmistoliittolaista olevankaan. He ovat tietysti tuolla somessa viestimässä

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

sitä, miten Sipilän hallitus kaikissa käännteissä hakkaa lapsiperheitä ja vie lapsilta tikkaritkin suusta.

Tässä yhteydessä haluan sanoa muutaman sanan perhevapaista, mihin keskustelussa myös muun muassa edustaja Vehkaperä viittasi. Mielestäni on tärkeää, että kunnioitetaan perheiden valinnanvapautta, edistetään tasa-arvoa ja myös edistetään naisten työelämään osallistumista. Ja näiltä pohjilta hallitus on ymmärtääkseni käynnistämässä valmistelua, joka johtaa perhevapaiden uudistamiseen, tähän ainakin pääministeri Sipilä viittasi viime sunnuntaina pääministerin haastattelutunnilla. Toisaalta myös hallitusohjelmassa on kirjaus siitä, että hallitus tarkastelee kriittisesti kaikkia niitä järjestelmiä, jotka merkitsevät sitä, että työikäiset ja työkykyiset ihmiset olisivat pitkään poissa työelämästä. Toivotan tälle perheudistusvalmistelulle menestystä.

16.35 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todella EU:n komission raportin mukaan varhaiskasvatuspalveluiden edullisuus on keskeinen palveluiden saatavuuteen liittyvä tekijä, ja tämä koskee etenkin niitä lapsia, joilla eniten on palveluiden tarvetta ja juuri näitä pienituloisempien perheitten lapsia. Tämä hallituksen esitys todella helpottaa pienituloisten perheiden lasten varhaiskasvatukseen pääsyä, ja se on erinomainen asia. Yhdyn myös näihin lukuisiin kiitoksiin tässä salissa, joita olemme kuulleet. Tämä on erinomainen esitys.

Tämä esitys nimenomaan helpottaa kahden ja kolmen hengen perheitä: alentaa maksuja ja sitten parantaa työnteon kannustimia näiden perheiden osalta.

Edustaja Vehkaperä otti esille tuntiperusteisen laskutuksen, ja tästähän on hyviä esimerkkejä olemassa Suomessa. Nämä kokeilut eri kaupungeissa olisi hyvä ottaa huomioon tulevaisuudessa muutoksissa ja ehkäpä siirtyä yleisestikin Suomessa tuntiperusteiseen laskutukseen. Esimerkiksi Liperistä on hyviä esimerkkejä siitä, kuinka aivan merkittäviä rahasummia on säästetty tällä tuntiperusteisella laskutuksella.

Tämä parantaa tasa-arvoa, ja kuten tässä on todettu, laadukas varhaiskasvatus meillä on Suomessa onnenamme, ja tämä on myös satsaus suuresti varhaiskasvatukseen. Varmastikin tiedämme hyvin, kuinka pieni summa varhaiskasvatukseen tuo suuria, moninkertaisia summia taas sitten toisaalla. Tämä on hyvää terveys-, sosiaali-, liikunta-, koulutus- ja alkoholipolitiikkaa samalla, kun satsaamme varhaiskasvatukseen.

16.38 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Parin tunnin ajan ennen tätä keskustelua keskusteltiin työllistymisestä ja viitattiin monta kertaa näihin kannustinloukkuihin, ja nyt meillä tässä sitten yhtä kannustinloukkua täällä pienennetään, eli annetaan mahdollisuus siihen, että pienituloisissa perheissä voidaan tehdä se valinta, että lähtee töihin ja laittaa lapsen sitten tuonne varhaiskasvatuksen palveluihin.

Mutta minä korostan sitä, että perheillä pitää olla aito valinnanmahdollisuus siitä, hoidetaanko lasta kotona ja osallistutaan sitten avoimiin toimintoihin vai viedäänkö lapsi sitten päiväkotiin. Itse olisin kyllä halunnut aikoinaan olla enemmän lapsen kanssa kotona, mutta se ei ollut mahdollista.

Tämä on kuitenkin aivan loistava kädenojennus nyt lapsiperheille, pienituloisimmille lapsiperheille. Kun tiedetään, että talouden reunaehdot ovat sangen tiukat, niin nytten tulee tällainen kädenojennus. Ministeri on varmasti iloinen tästä, kun sai esitellä tällaisen ehdotuksen, mutta kyllä sivistysvaliokunnan jäsenenäkin olen riemumielin tätä esitystä sitten

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

siellä kuuntelemassa ja asiantuntijalausuntoja. Ne aikaisemmat vastaavaan asiaan, mitä me muutamia kuukausia sitten kävimme läpi, olivat sangen surullisia.

Mutta se minua vähän hämmästyttää, että miksi se nähdään niin suurena ongelmana, että joku esitys viedään takaisin tai sitä muutetaan. Minä näen vain, että se asia jalostuu ja menee parempaan suuntaan. Eikö siitä pitäisi iloita, että asiat menevät parempaan suuntaan?

16.39 Lea Mäkipää ps: Haluan myös kiittää tästä, että tämänlaatuinen hallituksen esitys on nyt tässä lähetekeskustelussa.

Tarkoituksenahan on edistää varhaiskasvatuksen saatavuuksia, kuten täällä on kuultu, maksuja alentamalla. Maksut määräytyvät edelleen perheen koon, tulojen ja varhaiskasvatusajan perusteella, ja mikä mukavaa, hallitus yksimielisesti on sitä mieltä ollut, että pienituloisten maksuja lasketaan. Toisesta lapsestahan maksu olisi enintään 90 prosenttia ensimmäisen lapsen kokonaisuikaisesta maksusta ja toisen lapsen enimmäismaksu olisi enintään 261 euroa.

Hallituksen esityksessä kahden ja kolmen hengen perheiden tuloarvoja nostetaan. Sitten katsoin, että Tilastokeskuksen mukaan tällä hetkellä 71 prosentilla on yksi alle 7-vuotias ja vastaavasti 21 prosentilla on kaksi alle 7-vuotiaista lasta, että tuntuu, että täällä maassamme tämä syntyvyys on kyllä huomattavasti pieni. Mitenkä siihen saadaan parannusta?

On mielenkiintoista ja hyvää todeta, että meidän tyttömme ja poikamme saavat tällaista hyvää, laadukasta varhaiskasvatusta päiväkodeissa. Tietysti niiden lapsia, jotka eivät lapsia sinne vie, myös kotona opetetaan. Ollaan sitten kotona tai päiväkerhoissa, niin ainahan pitäisi ottaa lasten huomiot, mielipiteet esille, ettei niitä jyrkästi torjuta, ja lapsella pitäisi olla aina osallistumismahdollisuus, ja sitten kun jotain asiaa suunnitellaan, sitä suunnitellaan myös lapsen ehdoilla. Meidän pitäisi aina vanhempien, missä sitten kohtaammekin näitä pieniä lapsia, olla heidän ajatuksistaan todella (Puhemies koputtaa) kiinnostuneita. Jokainen lapsi on erilainen, niin kuin me aikuisetkin, ja sekin pitää ottaa huomioon.

16.42 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Pidän suomalaista varhaiskasvatusjärjestelmää, suomalaista päivähoitoa, oikein hyvänä järjestelmänä. Se mahdollistaa monia positiivisia asioita, sen, että molemmilla vanhemmilla on mahdollisuus olla työelämässä mukana, viedä työuraansa eteenpäin, toisaalta mahdollistaa myöskin pienille lapsille varhaisella ikää sosiaalisten taitojen kehittämisen erilaisissa ryhmissä ja sitten toisaalta myöskin alkavaan peruskouluun valmentautumisen. Haluan kuitenkin korostaa, että se nimenomaisesti mahdollistaa näitä asioita eikä suomalaista varhaiskasvatusta, meidän päivähoitojärjestelmäämme, tule nähdä myöskään ainoana tai välttämättömänä edellytyksenä sille, etteikö näitä samoja taitoja voisi oppia myöskin jotakin muuta kautta.

Perheillä on hyvin erilaisia tilanteita. Joissakin perheissä katsotaan ja koetaan, kun on vaikka iso lapsiluku, että on ihan hyväkin ratkaisu, että toinen vanhemmista on kotona, tai saatetaan todeta, että lasten päivähoito sen aikaa, kun vanhemmat ovat töissä, toteutetaan vaikkapa viemällä lapset hoitoon isovanhemmille tai jollekin muulle sukulaiselle, ja kaikki tällaisetkin vaihtoehdot ovat aivan hyviä. Ei meidän suinkaan pidä puheissamme antaa sellaista kuvaa, etteivätkö perheet itsekkin monissa tapauksissa kykenisi antamaan niitä valmiuksia lapsille, joita varhaiskasvatus ohjatussa muodossaan tarjoaa.

Näen tärkeänä, että suomalaisilla perheillä säilyy aito valinnanmahdollisuus eikä myöskään sellaisia vanhempia ja perheitä, jotka päättävät valita toisin, tässä keskustelussa syyll-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

listetä. Varhaiskasvatus mahdollistaa, sen ei kuitenkaan tule olla ainoa yhteiskunnallisesti hyväksytty vaihtoehto.

16.44 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! On hyvä jatkaa tuosta edustaja Rydmanin hyvästä puheenvuorosta, sillä tämä keskustelussa oleva hallituksen esitys on hyvä. Se antaa erilaisille perheille enemmän mahdollisuuksia tehdä päätöksiä ottaen huomioon perheiden erilaiset lähtökohdat ja erilaiset työ- ja elämäntilanteet. Esitys edistää sitä työelämän tasa-arvoa, lapsiperheiden ostovoimaa ja parantaa lapsien mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen.

On tärkeää, että tämä laki säätää kunnan järjestämästä päiväkotij- ja perhepäivähoidosta perittävistä asiakasmaksuista mutta kuitenkin niin, että muusta kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta, esimerkiksi kerhotoiminnasta tai muusta avoimesta toiminnasta, kunta voi edelleen itse päättää, periikö asiakasmaksuja. On hyvä ja oikeudenmukaista, että maksu määräytyy sen perheen koon ja tulojen ja varhaiskasvatuspäivien perusteella porrastetusti. Toki esityksessä ehdotetaan maksun määrittämisen perusteena olevia tuloarvoja korotettavaksi siten, että pienempien eli kahden ja kolmen hengen perheiden kohdalla varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenevat. Muutos helpottaa erityisesti pienituloisen yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja.

Mitä tulee keskustelussakin esiin nostettuun tuntiperusteiseen laskutukseen, sitä on ainakin Oulussa kokeiltu viime syksystä lähtien muutamissa päiväkodeissa. Se on hyvä, että sitä kokeillaan. On kuitenkin tärkeää myöskin tiedostaa se varhaiskasvatuksen ammattilaisten esiin tuoma huoli, etteivät vanhemmat tekisi nopeita päätöksiä päivittäisistä lapsen hoidon tuntiajoista pelkästään taloudellisin perustein.

Vielä loppuun kiitokset ministeri Grahn-Laasoselle tästä järkevästä esityksestä.

16.46 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljunen otti omassa puheenvuorossaan esille hallituksen päätöksen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta, ja totta, se tehtiin, mutta jokaisella lapsella on edelleen oikeus 20:een varhaiskasvatusviikkotuntiin. Tämä on lakiin perustuva tuntimäärä, ja sitä pitää noudattaa. Mutta on poikkeuksia, milloin lapsella on oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, erityisesti silloin, kun vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka opiskelevat, toimivat yrittäjinä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Myöskin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen myönnetään silloin, kun se on lapsen kehityksen tai tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tarpeellinen.

Pidän tärkeänä sitä, että meillä varhaiskasvatuksessa laajasti mielletään erilaiset hoiva- ja hoitomuodot varhaiskasvatuksen toteuttamiseen. Siis päivähoito-oikeuden, joka voi myös olla kokopäiväinen tai osapäiväinen, lisäksi pidetään rinnalla avoimen varhaiskasvatuksen, kerhotoiminnan, kolmannen sektorin tarjoamat varhaiskasvatuspalvelut, puhumattakaan siitä, mitä aidosti ja oikeasti laadukasta ja hyvää varhaiskasvatusta perheissä vanhemmat lasten ensisijaisina huoltajina pystyvät omille lapsilleen antamaan. On tärkeää, että me kehitämme varhaiskasvatuspalveluita erilaisin muodoin perheen kulloisenkin tilanteen mukaan. Valinnanvapaus pitää säilyä, ja vanhempien kasvatusvastuuta pitää tukea.

16.48 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! Kuten edustaja Parviainen sanoi, tämä on loistava kädenojennus. Sen enempää siitä vitsiä väöntämättä voi sanoa, että hienoa, jos olemme pystyneet tässä käänöksessä edes hieman avittamaan.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Edustaja Zyskowicz otti puheeksi vanhempainvapaiden uudistuksen, ja se on ehdottomasti seuraava askel tässä. Viime vuonnahan ministerit Grahn-Laasonen ja Toivakka yrittivät nostaa asian puheeksi. Silloin ulkoministeri totesi, että täällä tehdään perussuomalaisista perhepolitiikkaa. Myöhemmin asian nostivat esille edustajat Sarkomaa, Sirén, Grahn-Laasonen toisen kerran, ja taisi edustaja Saarikkokin ottaa asian puheeksi tässä ihan hiljattain. Silloin sanottiin ulkoministerin suulla, että mitä kotiaidin vihaa tämä nyt on.

Itse en pysty yhdistämään sitä, että yrittää parantaa naisten asemaa työmarkkinoilla, minkäänlaiseen vihaan, ja ottaen huomioon, että hallituksella on tavoite nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin, tämä olisi aivan looginen askel. On kyse vanhempainvapaasta, on toki kyse myöskin kotihoidon tuesta, joka on hyvinkin poikkeuksellinen järjestely noin niin kuin pohjoismaisessa mittakaavassa.

Toinen asia, mikä erottaa meidät muista Pohjoismaista, on luonnollisesti korkeat päivähoitomaksut ja myöskin matala osallistuminen varhaiskasvatukseen noin yleensä. Kun näitä asioita nyt viedään eteenpäin toivon mukaan kaikkien hallituspuolueiden, miksei oppositionkin, voimin, niin voisi vaikka katsoa RKP:n varjobudjettia, jossa on otettu nyt 6+6+6-malli sekä ilmainen neljän tunnin varhaiskasvatus ikävuodesta kolme eteenpäin. Se on yksi malli, joka toki tuo lisäkustannuksia. Toinen kustannusneutraali malli on SAK:n malli, jota toivon, että hallitus tarkastelee tarkasti. — Kiitos.

16.50 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tänään käydään tärkeätä keskustelua siitä, miten erityisesti naiset pääsevät työmarkkinoille paremmin, ja tämä varhaiskasvatus tietysti liittyy siihen. On erittäin hyvä, että tässä hallituksen esityksessä on pidetty koko ajan mukana pienituloisten perheiden varhaiskasvatusmaksujen alentaminen. Tämä on ollut erittäin tärkeää alusta lähtien, että siellä voidaan helpottaa työllistämistä ja pystytään sitten näitten pienituloisten perheitten taloudelliseen tilanteeseen vastaamaan tänä tiukkana taloudellisena aikana.

Jos keskustellaan tästä päivähoito-oikeuden rajaamisesta, edelleenkin kaikilla perheillä ja lapsilla on oikeus 20 tuntiin viikossa varhaiskasvatusta ja kaikilla niillä lapsilla, jotka tätä hoitoa tarvitsevat kokopäiväisesti, on siihen edelleen oikeus. On erittäin hyvä, että perheitten kanssa käydään nyt paremmin keskustelua siitä, onko heillä sitten enemmän avun tarvetta. Tätä keskustelua käydään, eivätkä perheet jää yksin tässä tilanteessa, vaan tätä keskustelua käydään nyt paljon aktiivisemmin. Se on hyvä asia.

Sitten tästä ylipäättänsä, että Suomessa kyllä miehiä pitää saada enemmän kotiin hoitamaan lapsia. Se on myös miehillä yleensä tahtotila, mutta perheitten taloudellisen tilanteen takia se ei useinkaan ole mahdollista. Valintoja pitää tehdä. Esimerkiksi omassa perheessäni meidän perheen isä on käyttänyt suurimman osan näistä perhevapaista meidän 2- ja 4-vuotiaitten lasten kanssa ja on pidetty sitä hyvänä mallina. Mutta on sanottava, että taloudellisesti tähän ei kyllä kannusteta tällä hetkellä. Sen takia perhevapaa-uudistus pitää tehdä kunnolla. Se pitää tehdä ensi kaudella yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa, on mietittävä ansiosidonnaisen vanhempainrahakauden uudistamista. Pitää miettiä, koska tämä ei ole pelkästään hallituksen asia tai eduskunnan asia päättää näistä. Tämä on työmarkkinoitten kanssa hyvinkin pitkälti tehtävä. (Puhemies koputtaa)

Pitää myös erottaa, miten hoidetaan alle 3-vuotiaita lapsia, kun puhutaan kaikista lapsista. Tässä on myös eroa. Asiantuntijat sanovat, että alle 3-vuotiaitten lasten osalta ei ole mitään erityistä hyötyä viedä ulkopuoliseen hoitoon. (Puhemies koputtaa) Pitää myös erottaa tämä eri ikäluokista keskusteltaessa.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

16.52 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä on nyt keskusteltu myös tästä lapsen oikeudesta päivähoitoon ja sen rajaamisesta, niin valitettavasti eri puolilla Suomea on nyt jo voitu todeta se, että ne perusteet ja määrittelyt, milloin tämä rajausta toteutetaan ja millä kriteereillä se tehdään, vaihtelevat eri puolilla. Valitettava tosiasia on myös se, että siitä on tullut myös yksi kuntien säästökohde. Sitä kautta, kun rajataan päivähoito-oikeutta, ryhmiä kasvatetaan, henkilöstöä pienennetään, tämä on ollut myös yksi tapa, millä kunnat säästävät. Valitettavasti näin on myös meillä Etelä-Karjalassa ja näin myös monessa muussa kunnassa.

Mutta sitten toinen asia on se, että meillä on eri tutkimusten perusteella jo todettu viimeksi tänään sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, että lapsiperheköyhyys on jälleen kasvussa. Siltä osin, kun me katsomme tätä päivähoitoasiakasmaksua, on hieno asia, että näiltä kaikkein pienituloisimmilta ne asiakasmaksut ovat todella pieniä tai sitten ne ovat nollalla. Mutta tosiasia on myös se, että kun ne katsotaan bruttotuloista, niin se todellinen nettotulo, joka perheelle jää käyttöön, on kuitenkin erilainen. Sen lisäksi, kun otetaan vielä lapsiperheen normaalit kulut, asumiskulut, liikkumiseen liittyvät kulut, mahdollisesti opintolainat, sitten perheen normaaliin elämään liittyvät kulut, niin sillä nettotulolla, joka jää myös sitten tämän asiakasmaksun maksamiseen, lapsiperheet ovat todella tiukoilla siinä vaiheessa, kun lapset ovat pieniä. Tästä syystä näkisin, että meidän pitäisi lähteä entistä vahvemmin eurooppalaiseen suuntaan, jossa lapsille tarjotaan ja perheille tarjotaan maksuton varhaiskasvatus kaikille. Katsotaan vaikka vaihteittain siitä, että yli 3-vuotiaasta asti, kuten Ruotsissa ja monissa muissa eurooppalaisissa maissa.

16.54 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Olin juuri viime maanantaina keskustelemassa Vaasassa koulutuskaffeella varhaiskasvatuksesta varhaiskasvatuksen ammattilaisten kanssa. Ja heillä oli aikamoinen huoli siitä, että nyt myöskin näitä mitoituksia on muutettu varhaiskasvatuksen puolella: entistä vähemmän henkilökuntaa ja entistä suurempia ryhmiä. Ja nyt tulee tämä tilanne, että osa lapsista on osan päivää ja osa on koko päivän, niin siellä ovet käyvät niin kuin saluunanovet, että osa menee ulos, osa tulee sisään. Lapsilla ei ole semmoista tiettyä omaa ryhmää, minkä kanssa ryhmäytyä, vaan osapäivälapset tulevat sinne kokopäivälasten kanssa joksikin aikaa ja sitten lähtevät pois. No, lapsissa tämä herättää tietysti sitä, että "miks mun pitää olla täällä" ja toinen sanoo, että "miks mä en saa olla täällä". Että kumpi on parempi sitten? Tietenkään tästä en edes halua keskustella. Mutta ajattelin tuoda nämä terveiset. Ja nyt, kun tämä varhaisopetus on myöskin mukana tässä varhaiskasvatuksessa, niin siellä kannettiin kovasti huolta henkilökunnan koulutuksesta ja siitä koulutustaustasta. Meillähan lastentarhanopettajien lisäksi kelpoisuusvaatimukset täyttävät sosionomit (amk), sosionomit (yliopisto) ja myöskin sosiaalikasvattajat, mutta näitten kaikkien koulutus on hieman erilainen. Ja vielä yksi asia, josta he kantoivat huolta, on se, että kun nyt on niin paljon erityislapsia päiväkodeissa, niin se olisi päiväkodin henkilökunnan ja lastentarhanopettajien mukaan hyvä ottaa myöskin huomioon, koska heillä kaikilla ei ole sen sortin koulutusta, että voidaan sitten olla näitten erityislasten kanssa myös ja esimerkiksi huolehtia vaikkapa insuliinin saannista, jos niin tarvitaan. — Kiitos.

16.56 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on erittäin positiivinen, ja tässä todellakin edistetään työelämän tasa-arvoa ja lapsiperheiden ostovoimaa ja parannetaan lasten mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen, mitkä ovat kaikki erittäin merkittä-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

viä asioita. Tässä suoranaisesti varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, erityisesti pienituloisten yksinhuoltajien kynnys ottaa vastaan työtä madaltuu, ja se on erittäin tärkeää.

Kun tässä keskustelussa on puhuttu tästä perhevapaaudistuksesta, niin olen kyllä sitä mieltä henkilökohtaisesti, että mitään syytä lykätä asian valmistelua ja selvitystä seuraavalle kaudelle ei ole. On kaikki perusteet pistää uudistustyö käyntiin tällä kaudella. Ja erityisesti tästä kotihoidon tuesta pitää voida keskustella huomioiden nykyajan työelämän tarpeet ja päästä tästä meidän agraariajattelusta nykypäivän ajatteluun. Mielestäni perhepolitiikka on meillä Suomessa jämähtänyt vanhempainvapaiden osalta johonkin menneeseen maailmaan, mikä ei enää tue sitä, että vanhemmuutta voitaisiin jakaa tai että lisättäisiin tasa-arvoa työelämässä tai että ylipäättään edistettäisiin työllisyyttä. Näiden tavoitteiden vuoksi perhevapaaajärjestelmän uudistus pitää käynnistää tällä kaudella.

16.57 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Puolipäivähoito parikymmentä tuntia viikossa on riittävä määrä varhaiskasvatusta, samoin kuin se on riittävä määrä alakoululaisellekin. Yllättävän monissa perheissä on kuitenkin erityisiä syitä, esimerkiksi mielenterveysongelmia, minkä takia pidempi hoitopäivä on perusteltu, vaikka isä tai äiti onkin kotona. Lain mukaan tosiaankin kokopäivähoitoa kuuluu silloin edelleenkin saada, vaikka nyt tätä oikeutta onkin rajoitettu. Mutta ongelma on nimenomaan siinä, kuinka sellaisen perheen voimavarat riittävät kokopäivähoidon hakemiseen silloin, kun ne voimavarat ovat muutenkin vähissä. Toteutuuko enää lapsen etu?

Ja tämä on se suuri ongelma, mikä tähän subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamiseen liittyy. Ja tosiaankin tässä käy sillä tavalla, että koulutuksellinen tasa-arvo vaarantuu, koska näille perheille saatetaan vielä sitten sen lisäksi, että tätä oikeutta rajoitetaan, tarjota osa-aikaista päivähoitoa vähemmän ehdoin, esimerkiksi suuremmissa ryhmissä, niin kuin esimerkiksi tässä edustaja Tolppanen totesi. Perheen tilanteen muuttuessa lapsi saattaa joutua jopa vaihtamaan ryhmää, mikä ei ole hyväksi lapsen kehitykselle. Kustannussäästöjen aikaansaaminen subjektiivista oikeutta rajaamalla on koulutuksenjärjestäjältäkin saatujen tietojen mukaan jopa kyseenalaista. Pelkkää haittaa siis lapsille, mutta ei edes säästöä.

16.59 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Jos varhaiskasvatuksesta halutaan joi-
tain säästöjä hakea kuntatasolla, niin juuri tämän kokopäiväisen päivähoiton pilkkominen osiin on yksi tapa miettiä sitä, voiko kunta järjestää esimerkiksi kerhotoimintaa pienille lapsille. Oulussa on sellainen malli, jossa varhaiskasvatusta annetaan 0—5-vuotiaille kerhotoimintana 2—3 kertaa viikossa ja noin kolme tuntia kerrallansa ja se on maksutonta, ja se on purkanut paineita siitä kokopäivähoidon tarpeesta ja antanut tilaa perheille myöskin valita tällaisia pehmeämpiä laskuja sinne varhaiskasvatuksen piiriin. On huomioitava myöskin, että meillä on tällä hetkellä maksuton esiopetus, joka on äärettömän hieno järjestelmä, jolla juuri kouluvalmiuksia annetaan kaikille suomalaisille lapsille tai Suomessa oleville lapsille.

Tällä hetkellä julkinen keskustelu varhaiskasvatuksen uudistuksesta näyttäytyy ainakin itselleni aika tunkkaisena: syytellään toinen toisia, erilaisia malleja, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä edistää naisten tasa-arvoa, mikä on perheen, lapsen etu, ja niin edelleen. Mutta keskiöön pitää omasta mielestäni laittaa lapsen etu ja vanhemmuuden tukeminen. On aika antaa tilaa vanhemmille, vanhemmuudelle ja vanhempien oikealle tulkinnalle siitä, mikä on oman lapsen ja perheiden etu.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

17.01 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Edellisen puhujan puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Vanhemmilla ei ole nykypäivänä todellista valinnanvapautta esimerkiksi sen suhteen, että suomalainen yhteiskunta esimerkiksi ei kannusta osa-aikatyön yhdistämiseen molempien vanhempien tai toisen vanhemman osalta, että hän ja koko perhe voisivat hoitaa lapsia halutessaan myös kotona, erityisesti näitä pieniä alle 3-vuotiaita, joista asiantuntijat varhaiskasvatuspuolella ja psykologian puolella Suomessa ovat todenneet, että kodin ulkopuolisesta varhaiskasvatuksesta ei ole erityistä hyötyä alle 3-vuotiaan osalta. Ei ehkä haittaakaan, mutta ei erityistä hyötyä. Se voi olla nimenomaan perheen käytännön elämän ja sen tilanteen järjestämiseen hyvä tapa, mutta ne varhaiskasvatuksen tavoitteet eivät alle 3-vuotiaan osalta siihen ohjaa, että sitä olisi kaikille tarjottava. Sitä vanhemmille hyödyt ovat kiistatta hyviä.

Mutta sitten tämän perhevapaajärjestelmän uudistamisesta: Sitä pitää kyllä lähteä vieämään eteenpäin, mutta se pitää tehdä sillä tavalla, että siinä tosiaan kaikki osapuolet ovat mukana ja se voidaan aidosti uudistaa siihen suuntaan, että meillä isät osallistuvat jatkossa enemmän lastenhoitoon kotona myöskin, ja myös siihen suuntaan, että aidosti voidaan sitä valinnanvapautta toteuttaa perheessä. Tällä hetkellä meillä myös alle vuosikkaita lapsia viedään hoitoon kodin ulkopuolelle sen takia koska perheen taloudellinen tilanne ei mahdollista kotona hoitamista. Se on aivan erilainen viesti kuin mitä yleensä julkisessa keskustelussa kuullaan, ja valinnanvapaus ei todellakaan toteudu tältä osin.

Mutta kaiken kaikkiaan mitä pitäisi viedä eteenpäin nimenomaan on tämä osa-aikatyön mahdollistaminen, ja tässä taas jälleen tulevat nämä työmarkkinajärjestöt vahvasti peliin monelta osin, ja tätä keskustelua meidän pitää käydä perhevapaauudistuksen yhteydessä myös samaan aikaan.

17.03 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on hyvä yhtyä moniin puheenvuoroihin, joita täällä on käytetty muun muassa tämän kerhotoiminnan kehittämiseksi. Kerhotoiminta ei voi olla vaihtoehto varhaiskasvatukselle tai päivähoidolle, mutta se voi olla tukemassa yhtenä vaihtoehtona perheelle niissä tilanteissa, joissa se on perheen kannalta hyvä ja lapsen kannalta hyvä vaihtoehto. Valitettava tosiasia on myös se, että meillä asiakasmaksujen osaltakin jopa sielläkin peritään asiakasmaksuja, joittenka osalta tämä palveluiden saatavuus kaikilta osin ei ole ollut paras mahdollinen. Kuten muistamme, niin hallitus on myös nostanut aamu- ja iltapäiväkerhomaksuja jopa 160 euroon, ja tiedän nyt, että on paikkakuntia ja kuntia, joissa harkitaan nimenomaan taas kuntien talouden tasapainottamisen kannalta sitä, että nämä maksut nostettaisiin maksimiin. Sitä kautta lapset ovat myös näissä iltapäivä-, aamupäiväkerhoissa eriarvoisessa asemassa.

Sitten tästä perhevapaauudistuksesta olen täysin samaa mieltä, että me tarvitsemme perhevapaauudistuksen, kattavan perhevapaauudistuksen, joka huomioi myös isien mahdollisuuden osallistua perheessä lastensa kasvuun ja kasvatukseen ja hoitoon. Nyt on ollut sillä tavalla myönteinen ilmapiiri tälle asialle, että isät ovat ottaneet sitä oikeutta itselleen. Ennistä suurempi osa isistä huolehtii, hoitaa arjessa lastaan, ja sitä kautta se on tukenut lapsen ja isän vuorovaikutusta, ja totta kai sillä on myös pitkä vaikutus sitten sen lapsen muullekin jatkokehitykselle, isän ja lapsen vuorovaikutukselle ja isän osallistumiselle perheen yhteisiin asioihin, lapsen kasvatukseen ja elämään. Mutta se on myös kiinni siitä, miten me haluamme, THL:n tutkimusten mukaan muun muassa sillä on vaikutusta, miten me haluamme kiintiöidä isille tämän oikeuden, (Puhemies koputtaa) ja se sitä kautta tukee sitten

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

isien tavallaan oikeutta myös ja osittain myös velvollisuutta näihin yhteisiin perhevapaisiin.

17.05 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi korostaa, että Suomessa osallistutaan varhaiskasvatukseen Euroopan heikoimmin. Yli 4-vuotiaista vain 75 prosenttia osallistuu, kun Ruotsissa lähes 96 prosenttia, Ranskassa jopa 100. Tämä on semmoinen fakta, joka on hyvä painaa meidän kaikkien mieleen. On selvää, että laadukas varhaiskasvatus pystyy tehokkaasti pysäyttämään huono-osaisuuden kierteen ja parantaa niitä oppimismahdollisuuksia sitten myöhemmin koulutiellä. On aivan selvää, että meidän pitää nostaa sitä osallistumisastetta, ja kaikkein paras tapa siihen on maksuton osapäiväinen varhaiskasvatus samaan tapaan kuin esiopetus, aivan niin kuin edustaja Vehkaperä onnistuneesti totesi. Tosiaankin joka toisessa eurooppalaisessa maassa näin jo tehdään. Tapa voi minun mielestäni aivan hyvin olla vaikka kerhomuotoinen toiminta. Näin tehdään onnistuneesti muun muassa Vantaalla. Tässä ei se muoto ole tärkeä vaan sen varhaiskasvatuksen sisältö, ja nythän meillä on hyvä tilanne siinä mielessä, että varhaiskasvatuksen perusteet on juuri hyväksytty ja se myöskin edesauttaa sitä, että varhaiskasvatuksen laatu voi olla paremmin tasalaatuista ympäri maata, toisin kuin se on tähän mennessä. Nimenomaan tähän laatuun ja sisältöön pitääkin nyt kiinnittää se tärkein huomio.

17.06 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Kun puhutaan tästä joskus tulevasta perhevapaauudistuksesta, niin aina on tärkeää huomioida, mikä on kunkin perheen tilanne. Tietysti perheillä tulee aina olla se valinnanvapaus. On mietittävä, kuka perheessä on työtön ja ovatko mahdollisesti molemmat aviopuoliset työttömiä. Sitten yhtenä esimerkkinä on se, että perheessä esimerkiksi lapsen äiti on työttömänä ja sitten perheenisä on yksinyrittäjä. Jos hänen pitää ihan väkisin sitten pitää se kuusi kuukautta, siellä kotona olla, niin mitä siitä tulee? Nämä ovat ihan hyviä ajatuksia, mutta kun perhevapaasta puhutaan, niin nämä kaikki tällaiset yksityiskohdat on otettava huomioon. Muistan, että esimerkiksi ministeri Risikko puuttui juuri tähän yksinyrittäjien miesten osuuteen, joka on tänä päivänä huomattavasti enempi kuin naisten yrittäjäys. Hyvä asia on, mutta ettei mennä ojasta allikkoon, niin nämä pitää kyllä tutkia hyvin perusteellisesti.

17.07 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Vielä, kun edustaja Kiljunen otti tämän isäasian tässä esiin, haluan tukea tätä näkemystä, miten tärkeää on todellakin saada isät mukaan siihen lasten kasvatukseen ja lasten arkeen, osallistumaan siihen perheiden elämään. Kyllä tässä asennekysymykset ovat ihan ratkaisevassa roolissa siinä, miten yhteiskunta kannustaa isiä myöskin työpaikoilla ja työmaalla ottamaan sen hetken siinä lapsen varhaisessa vaiheessa ja osallistumaan ja jäämään kotiin lapsen kanssa. Voi olla, että joissain asioissa tarvitaan kiintiöitä tai tarvitaan myös tämmöistä lainsäädännöllistä mitoittamista, jotta se asenne muuttuu, mutta tämä on sellainen asia, joka pitäisi nimenomaan tässä perhevapaapohdinnan yhteydessä miettiä, että mikä Suomessa toimii parhaiten tämän asenne muutoksen osalta. Ja nyt nähdään, miten esimerkiksi Ruotsissa se on ihan täysin normaalia, että isät osallistuvat ja ovat paljon suuremmassa roolissa kuin meillä Suomessa.

17.08 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Silloin jos puhutaan tästä lasten hoitamisesta kotona ja vanhemmat ovat siellä, niin missään nimessä se ei minusta tässä vaiheessa ole lakikysymys vaan se on asennekysymys. Meidän täytyy saada ilmapiiri sellaiseksi, että

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

myöskin isät jäävät kotiin. Mutta on toivottava myös, että tämä ei lipsahda siihen suuntaan, joka taas näyttää hyvältä paperilla mutta ei toimi käytännössä. Ja silloin se ei toimi käytännössä, jos perheen rahat eivät riitä siihen. Meidän täytyy pystyä pitämään huoli siitä, että perhe tulee toimeen myöskin silloin, kun isä on hoitamassa lasta.

Samaten kun puhutaan varsinaisesti varhaiskasvatuksesta, niin yhdenkään perheen taloudellinen tilanne ei saisi tuoda estettä sille, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen ja varsinkin varhaisopetukseen. Varhaisopetuksesta minulla nyt on se käsitys, että sehän ei ole pakottavaa mutta se on ikään kuin velvoittavaa. Lapsen täytyy olla koulukypsä, kun hän menee kouluun. Jos lapsi ei ole siellä varhaisopetuksessa, niin sitten tuo koulukypsyys täytyy kotona jollakin tavalla olla, ja sitä testataan, että lapsi sitten siellä koulussa pärjää. Tämä ei saa olla semmoinen asia, joka on varallisuudesta kiinni, vaan jokaisella lapsella, joka ikisellä lapsella, täytyy olla mahdollisuus ilmaiseen varhaisopetukseen, aivan niin kuin täällä on sanottu ja puhuttu. Sen täytyy olla meidän mielessä, meidän asenteissa, ei meidän kukkarossa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 29 §:n, lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 28 ja 35 a §:n, oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 206/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.10 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Voimassa olevassa laissa kuraattorin kelpoisuusvaatimuksena on vähintään sosiaalihuollon ammatillisista kelpoisuusvaatimuksista annetun lain mukainen kelpoisuus eli sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto. Nykyistä kelpoisuussäännöstä on arvosteltu liian kapea-alaiseksi, ja käytännössä kuraattorin tehtävissä on toiminut myös muun koulutuksen omaavia henkilöitä.

Tässä esityksessä ehdotetaan nyt muutettavaksi kuraattorin kelpoisuusvaatimuksia siten, että kelpoinen tehtävään olisi myös henkilö, jolla on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu sosiaalityön aineopinnot. Vastaavan kuraattorin kelpoisuus olisi edelleenkin tuo sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

On ihan hyvä asia, että tämä on nyt tullut esille. Tämä itse asiassa tuli viime kaudella, kun käsitelimme oppilas- ja opiskelijahuoltolakia — oli jo duubioita siitä, että ongelmia saattaisi aiheutua, mutta on hyvä, että tämä tulee nyt valiokunnan käsittelyyn. Tässä on pieniä epäselvyyksiä ja selvitettäviä asioita vielä, mutta ne varmasti tulevat tuossa valiokuntakäsittelyssä sitten esille.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

17.11 **Ulla Parviainen kesk:** Arvoisa puhemies! Ihan samaan asiaan haluan sanoa joku-
sen sanan eli kuraattorin kelpoisuuksiin.

Mielelläni olisin nähnyt väljemmän muotoilun kuin mitä tässä hallituksen esityksessä
nyt on eli sen muotoilun lähinnä, mikä oli silloin lausuntovaiheessa. Ymmärrän kyllä, että
sosiaalityön aineopintojen vaatimuksena on haluttu turvata ammattitaitoinen henkilöstö
kuraattorin työhön, mutta kuitenkin ajatellaan liian kapea-alaisesti. Eli siellä kunnassahan
on edelleen velvollisuus, että johtavalla kuraattorilla on tietynlaiset opinnot, mutta minä
ajattelisin näin, että jos kunnassa on useampi kuraattori, niin jos tätä kelpoisuutta olisi hiu-
kan väljennetty, niin silloin olisi mahdollisuus muodostaa hyvin monialaista osaamista sii-
hen kuraattoritiimiin. Eli minä näkisin hyvänä koulutuksena muun muassa semmoisen, että
yhteisöpedagogit, jotka nuorten kanssa ovat koulutettuja toimimaan, voisivat olla osana.
Toivon tosiaan, että valiokuntakäsittelyssä me saamme sitten tuota tarkennettua hiukan
väljempään suuntaan niin, että opetuksen järjestäjä voisi päättää sitten, millaista osaamista
tarvitaan kuraattoritiimissä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 220/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyk-
sen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle
liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.13 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Tämä lainmuutos käsittelee tärkeää
asiaa, nimittäin rakennusten energiatehokkuutta. Täällä Suomen ilmastossa kotien ja mui-
den rakennusten lämmitys on merkittävä energiankuluttaja ja siten myös ilmastopäästöjen
aiheuttaja.

Eduskunta on nyt viime viikkoina keskustellut ilmastomuutoksesta Pariisin ilmastoso-
pimuksen käsittelyn yhteydessä, ja olen todella iloinen siitä, miten yksimielisiä me olem-
me ilmastomuutoksen pysäyttämisen tärkeydestä. Nyt tarvitaan kuitenkin sopimuksen
toimeenpanoa eri sektoreilla.

Päästökaupan ulkopuolisella sektorilla liikenteeseen kohdistuu kovat päästövähennysta-
voitteet, koska rakennusten energiankulutuksen ja maatalouden päästövähennysmahdolli-
suudet nähdään vähäisinä. Mielestäni kuitenkin sekä rakennuksiin että maatalouteen voi-
taisiin kohdistaa enemmänkin odotuksia ja toimenpiteitä.

Lähes nollaenergiarakentamisessa, mitä nyt käsitellään, villakoiran ydin ei ole vain täs-
sä nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä, vaan myös ministeriössä valmistelun
alla olevassa asetuksessa. Niillä säädetään se, miten nollaenergia määritellään ja miten pal-
jon päästövähennyksiä on odotettavissa. Valitettavasti näitä asetuksia ollaan jo nyt valmis-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

teluvaiheessa höllennetty, ja toivoisin, että valiokunnassa ja hallituksessa vielä mietittäisiin kunnianhimoisempaa tasoa asetuksiin.

Samalla kun rakennetaan uusia energiatehokkaita taloja, mihin tämä lakiesitys tähtää, on pidettävä huolta myös siitä, että energiaviisaat talot rakennetaan terveellisellä ja toimivalla tavalla. Hutiloiden tehty energiatehokas rakentaminen voi johtaa sisäilmaongelmiin ja toimimattomaan talotekniikkaan. Ongelmia voidaan kuitenkin välttää rakennusvaiheessa panostamalla rakentamisen laatuun ja rakennusvalvontaan.

Uusien rakennusten lisäksi tärkeää on myös vanhojen talojen energiaremontit, mitä tämä lakiesitys ei käsittele, sillä vanhasta rakennuskannasta on saatavilla runsaasti energiatehokkuushyötyjä ja päästövähennyksiä. Vanhojen talojen energiaremontteja tulisikin vauhdittaa erilaisilla taloudellisilla kannusteilla ja vaatimuksilla.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos täytyy pysäyttää nyt. Se on meidän tehtävämme. Emme voi enää siirtää sitä seuraaville sukupolville. Myös asumisen päästövähennyspotentiaali pitää hyödyntää mahdollisimman hyvin ja täysimääräisesti.

17.16 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tässä käsiteltävässä asiassahan on kysymys EU:n direktiivin kansallisesta toimeenpanosta. On samalla tavalla kuin edellisen puheenpuheen käyttäjä todettava, että hallituksen esityksestä energiatehokkuus ei parane Suomessa merkittävästi. Sen sijaan on huoli siitä, että se, millä tavalla tätä direktiiviä toteutetaan, saattaa merkitä sitä, että jopa asunnossa asujalta edellytetään sellaisten tekniikoiden ja sellaisen teknisen osaamisen hallintaa, joita normaali perhe ei kykene toteuttamaan. Tämä sama direktiivi toteutetaan esimerkiksi Ruotsissa huomattavasti kunnianhimoisemmin kuin Suomessa.

Olen myöskin sitä mieltä, että Suomessa tavoite täytyy asettaa riittävän korkealle tasolle. Sen vuoksi hieman ihmetyttää se, että näihin lain perusteluihin on otettu hallitusohjelman liitteestä täsmennys, jolla tarkoitetaan sitä, että energiatehokkuusvaatimusten osalta energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa säätelystä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeamismahdollisuudet. Jää tietysti kysymään, mitäköhän tällä tarkoitetaan. Toivottavasti ei mennä siitä, missä aita on matalin, juuri nyt, kun olemme käsitelleet kolmessa eri istunnossa Pariisin ilmastopöytäkirjasta. Tässä yhteydessä muun muassa tuotiin selkeästi esille, että asumisessa meillä on suuria mahdollisuuksia, energiatehokkuudessa Suomella on suuria mahdollisuuksia myös siihen, että saamme sitä kautta uusia työpaikkoja.

On myöskin puhuttu siitä, että energiatehokkuus ja sisäilmaongelmat kulkisivat ikään kuin yhtä jalkaa. VTT:n selvityksen mukaan näin ei kuitenkaan ole. Sekä energiatehokkuudessa että -tehottomissa voi olla kosteusvaurioita, jos rakennukset ovat huonosti tehtyjä. Eli myöskin tämä pitää tarkoin pitää mielessä. Tuosta tavoitetasosta, mihin täällä Suomen direktiivin soveltamisella nyt sitten pyritään, on yksi osoitus se, että vuonna 1993–1994 rakennettu matalaenergiatalo on parempi energiatehokkuudeltaan kuin mihin tässä hallituksen esityksessä pyritään. Olisi todella voinut kuvitella, että kunnianhimon taso olisi ollut hieman suurempi.

Siis kysymys on tietenkin siitä, miten talot eristetään, mutta myöskin siitä, minkälaista energiaa käytetään ja miten sitä energiaa käytetään. Hallituksen esitystä paremmin olisi kyettävä käyttämään hajautettua omavaraisenergiaa, niin että myöskin asunto-osaakeyhtiöt ja kiinteistöosaakeyhtiöt voisivat tehdä yhteistyötä tällaisen uusiutuvan hajautetun energian tuottamisessa ja käyttämisessä. Pitäisi todella kannustaa siihen, että myös asuinalueilla

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

voitaisiin tuottaa ja käyttää energiaa. Tällöin päästäisiin myöskin sitten asuntotasolla plus-energiatasoon.

Kun puhutaan energiatehokkuudesta, niin on todella harmillista se, että tällä hetkellä meillä eduskunnan käsittelyssä on lakiehdotus, jossa esitetään poistettavaksi nykyiset energia-avustukset. Tässäkin hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että peruskorjausten kautta myöskin tätä energiatehokkuutta parannetaan. Tavalliset asukkaat niin kerrostaloissa kuin omakotitaloissa tarvitsevat pienen porkkanan siihen, että he ottavat käyttöön näitä energiatehokkaita ratkaisuja, ja tämän pitäisi olla edelleen mahdollista. Toki on hyvä, että tällaisiin suurempiin hankkeisiin näitä energiatukia on saatavissa, ja toivottavasti se sitten innostaa siihen, että todella lähdetään miettimään sitä, miten ratkaistaan energiatehokkuus asumisessa, miten siihen liitetään uusiutuvat energiat mahdollisimman monipuolisesti.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, seuraavan puheenvuoron käyttää ministeri Tiilikainen.

17.22 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi velvoittaa säätämään määritelmän lähes nollaenergiarakennukselle sekä vahvistamaan rakennusten ja rakennuksen osien energiatehokkuutta koskevat vähimmäisvaatimukset. Tämän kyseisen direktiivin toimeenpanosta on kyse tässä hallituksen esityksessä 220, ja se sisältää kokonaista kaksi pykälää: Uusi 115 a § on tuo lähes nollaenergiarakennuksen määritelmä, ja niin tarkkaan suunnilleen kuin kääntää osataan on nyt otettu sanasta sanaan tuo direktiivin määritelmä, jotta ei syöllistytäkään aikaa ylimääräiseen ja tulee sitten varmasti toimeenpantua tarkalla tavalla tämä kyseinen lakikohda. 117 g §:ää muutetaan: siinä puolestaan katsotaan sitä, että mikä on uusi rakennus, ja uusi rakennus koostuu katetusta ja seinällisestä rakenteesta, jossa käytetään energiaa tilojen tarkoituksenmukaisten sisäilmasto-olosuhteiden ylläpitämiseksi, ja tämänkaltaisen rakennus on suunniteltava ja rakennettava lähes nollaenergiarakennukseksi. Eli määritellään, mikä on nollaenergiarakennus, ja sen jälkeen, mitkä rakennukset ovat sellaisia, joihin tätä määritelmää tulee soveltaa.

Nyt annettava lakiesitys koskee ainoastaan uusia rakennuksia. Tämä on hyvä muistaa. Eli nyt ei olla katselemassa, mihin tyyliin pitää rakennuksia energiatehokkuuden nimissä remontoida, vaan nyt puhutaan sääntelystä, joka koskee uusia rakennuksia. Tässä samalla toteutetaan myös tuota hallitusohjelman tavoitetta norminpurusta, sillä tässä lakiesityksessä vähennetään asetuksenantovaltuuksia, niitä on karsittu, ja myös tuota lausunnolla olevien asetusluonnosten yksityiskohtaisuutta on purettu.

Uusi rakennus on siis kokonaan uusi rakennus tai sitten samalle tontille rakennettava laajennuksena luvittava itsenäinen rakennus. Jos sitten taas tontilla jo olevaa rakennusta laajennetaan esimerkiksi ullakkoa rakentamalla, niin se ei ole silloin uusi rakennus. Kyllä tämä taitaa aika selväjärkiseltä kuulostaa näin arvioituna.

Sitten tietysti aina kiinnostavat nämä erityistapaukset, että no, mitäs nyt sitten tämä lainsäädäntö ei koske, ja se on hyvä käydä läpi. Eli tässä on poikkeukset rakennusluokista, joihin sitten ei tarvitse soveltaa näitä nyt säädettäviä energiatehokkuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia, ja nyt tämä poikkeuslista sisällytetään suoraan lakiin, jotta saadaan ymmärrettävää lainsäädäntöä. Poikkeuksia ovat: Alle 50 neliön rakennukset — 49,5-neliöistä rakennusta ei siis koske nyt esiteltävä laki. Loma-asuntoa, joka on käytössä alle neljä kuukautta vuodessa, eivät koske kyseiset säädökset. Paikallaan pysytettävä ja tilapäinen raken-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

nus, jonka käyttöaika on enintään kaksi vuotta. Teollisuus- ja korjaamorakennuksia lainsäädäntö ei koske. Maatilarakennusta, muuhun kuin asuinkäyttöön tarkoitettua, jossa energiantarve on vähäinen tai jota käytetään alalla, jota koskevat alakohtaiset energiatehokkuussopimukset, ei lueta tämän lainsäädännön piiriin. Myöskään rakennuksia, joita käytetään hartauden harjoittamiseen tai uskonnolliseen toimintaan, eivät koske nyt säädettävät energiatehokkuusvaatimukset. Ja sitten suojelurakennus, joka suojellaan osana määrättyä ympäristöä tai sen erityisen arkkitehtonisten tai historiallisten ansioitten vuoksi, siltä osin kuin sen luonne sitten muuttuisi näitten energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamisen vuoksi. Tämänkaltaisia poisrajauksia tässä laissa myös tehdään.

Lain on tarkoitus tulla voimaan ensi vuoden alusta, ja sitä sovelletaan vuodesta 2018 alkaen, ja on tärkeää, että rakennuslalle jää tuo vuoden sulattelu aika, jotta tiedetään, mitä laki pitää sisällään ja miten sitä lähdetään sitten 2018 alusta toimeenpanemaan.

No, kun sanoin, että tässä on nyt ainoastaan kaksi pykälää, joita muutetaan, niin sitten yksityiskohtia tietenkin on tuolla asetuksissa. Ja nämä tekniset vaatimustasot lähes nolla-energiarakentamista koskien annetaan nimenomaan asetuksissa. Ja nyt paraikaa on lausunnoilla kolme asetusta, jotka liittyvät tähän lainsäädäntöön: Asetus energiamuotojen kertomista, se on valtioneuvoston asetus. Lisäksi ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta. Ja ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta. Lausuntoaikaa näille asetusluonnoksille on marraskuun 7. päivään asti.

Asetusluonnoksia voisi luonnehtia sen verran, että niitten myötä tulossa on aika maltillisena pidettäviä rakennusten energiatehokkuusvaatimusten parannuksia, eli ehkä tuo lähes nolla on pikkaisen ylimitoitettu nimi tälle, koska kyseessä on askel aiempaa energiatehokkaampaan suuntaan. On hyvä muistaa, että tämä on minimivaatimus, ja monin paikoin, niin kuin täällä jo tuli itse asiassa edustajien puheenvuoroissa esille, jo nyt rakennetaan tehokkaammin, ja hyvä niin — niin saa tehdä. Eli saa rakentaa huomattavasti energiatehokkaampiakin kuin tämä nyt asetettava minimi.

No, jonkun verran on keskustelua käyty sitten näistä kosteusvaurioista, ja itse asiassa nämä rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriokestävyys ovat olleet aika tärkeällä osalla tässä valmisteleavassa keskustelussa ja siinä asiantuntijoiden työssä, mikä tämän lakiesityksen antamista on edellyttänyt. Ja oikeastaan tuo energiatehokas rakentaminen ja siihen liittyvien vaatimusten huomioonotto kyllä mahdollistavat aikaisempaa paremman rakentamisen. Ja sitä on syytä tavoitella ottaen huomioon ne home- ja kosteusvauriot, joitten kanssa nyt siis painitaan. Tavoitteena on tietenkin, että jatkossa näitä vaurioita ei synny. Ja eivät kai aikaisempien rakennusten home- ja kosteusvauriot ainakaan tämän lainsäädännön vika ole, joka ei ole ollut vielä edes voimassa, vaan kyllä näissä kosteus- ja sisäilma-asioissa ennen kaikkea on myös siitä rakentamisen ammattitilpeydestä kyse, siitä, että tehdään huolellisesti. Minkään valtakunnan säännöksillä ei voida estää virheitä, mutta ammattitilpeydellä voidaan estää virheitä sitten käytännön rakennustyössä.

Vielä kun totean, että rakennukseen on mahdollista jatkossakin suunnitella painovoimainen ilmanvaihto, ja totean, että hirsirakentaminen on mahdollista myös jatkossa erilaisissa käyttökohteissa näiden asetusluonnosten osoittamalla tavalla, niin pientaloissa kuin julkisissa rakennuksissa, niin katson, että tässä on pääpiirteissään nyt tämä lakiesitys ja asetusten sisältö esitelty. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

17.30 **Martti Mölsä ps:** Arvoisa puhemies! Kuten ministeri jo totesi, käsittelyssä on maankäyttö- ja rakennuslain muutos niin, että lakiin lisätään lähes nollaenergiarakentamisen määritelmä. Vuosien varrella vaadittavaa energiatehokkuutta on vaihteittain tiukennettu. Viimeisimmät muutokset tiukensivat vaatimuksia noin 30 prosentilla vuonna 2010 ja edelleen vuonna 2012 noin 20 prosentilla aiemmasta määräystasosta. Nyt lähes nollaenergiarakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen siirtymisen tavoitteena on parantaa rakennusten energiatehokkuutta ja lisätä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä rakennuksissa.

Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda edellytykset rakennusten energiatehokkuuden vaatimusten asettamiseksi kustannustehokkaalle tasolle. Hallituksen esityksen ehdotukset käsittävät lähes nollaenergiarakennuksen määritelmän, lainsäädännöllisen pohjan asetusten antamiseen sekä asetuksenantovaltuuksien tarkistamisen. Ehdotuksella ei ole varsinaisia taloudellisia vaikutuksia, vaan taloudelliset vaikutukset riippuvat keskeisesti asetuksenantovaltuuksien nojalla annetuista asetuksista.

Ehdotetulla lainsäädännöllä on tunnistettu olevan välillisiä vaikutuksia rakennuksen käyttäjille. Koska ehdotettu lainsäädäntö ei muuta nykyistä energiatehokkuuden määrittämistapaa vaan ainoastaan tiukentaa vaatimustasoa jossain määrin eri rakennustyypeissä, ei ehdotetusta lainsäädännöstä aiheutuvien käyttäjävaikutusten arvioida olevan suuria nykytilaan nähden, etenkin kun ehdotettu vaatimustaso on mahdollista saavuttaa jo olemassa olevalla tekniikalla. Uusien, 2010-luvun rakennusten käytön erot verrattuna vanhempaan rakennuskantaan voivat sen sijaan olla hyvinkin merkittäviä.

Arvoisa puhemies! Lähes nollaenergiarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jolla on erittäin korkea energiatehokkuus sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010 liitteen I mukaisesti. Tarvittava lähes olematon tai erittäin vähäinen energian määrä on laajalti katettava uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla mukaan lukien paikan päällä tai rakennuksen lähellä tuotettu uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia. Rakennusten lämmöneristysvaatimukset eli U-arvot eivät tällä muutoksella kiristy vuoden 2008 arvoista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 117 c §:n mukaan, jossa puhutaan terveellisyydestä muun muassa, rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus käyttötarkoituksensa ja ympäristöstä aiheutuvien olosuhteittensa edellyttämällä tavalla suunnitellaan ja rakennetaan siten, että se on terveellinen ja turvallinen rakennuksen sisäilma, kosteus-, lämpö- ja valaistusolosuhteet sekä vesihuolto huomioon ottaen. Rakennuksesta ei saa aiheutua terveyden vaarantumista ja niin edelleen.

Siis vastuu on siirretty kokonaan rakennushankkeeseen ryhtyvälle ja vastaavasti rakennuksen energiatehokkuusmääritelmät on kehitetty pitkälti EU:n lainsäädännön johdosta. Mielestäni tällä ohjataan liiankin voimakkaasti Suomessa tapahtuvaa rakentamista, koska uudet rakentamisratkaisut suomalaisiin olosuhteisiin vaatisivat pitkän ajan kokemuksia. Viime viikolla ympäristövaliokunnan avoimessa kuulemistilaisuudessa tuli selväksi, mistä home- ja kosteusongelmat pääasiassa johtuvat. Yli 95 prosenttia home- ja kosteusongelmista johtuu kunnossapidon laiminlyönneistä, käyttövirheistä, putkirikoista ja ihmisen asumisesta johtuvista seikoista. Monesti olen kuullut, että syy olisi huono rakentaminen. Olen hieman toista mieltä. Siinä vaiheessa, kun ongelmia huomataan, rakennus on jo lähes korjauskelvoton. Siksi kysymykseni kuuluukin: Onko yhteiskunnan tehtävä ottaa vastuu terveydelle vaarallisista rakennuksista ja ihmisten terveydestä? Ja onko lainsäädännössä vielä korjaamista tämänkin jälkeen? Luulen, että on.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

17.36 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin nyt käsittelemäämme hallituksen esitystä on jo etukäteen kritisoitu moniltakin kohdin. Huomautan näin aluksi, että nythän meidän Suomessa on säädettävä tämä rakennusten energiatehokkuutta edistävä laki johtuen tästä EU-direktiivistä, joka meidät tähän velvoittaa, ja mielestäni tässä on kyllä onnistuttu varsin kohtuudella täytöntöönpanemaan nämä vaatimukset Suomen osalta.

Nythän, arvoisa puhemies, tämä kritiikki, mitä on esitetty, on kohdistunut siihen, mitä tämä aiheuttaa meidän rakentamiselle ja minkälaisia ongelmia tämä aiheuttaa mahdollisesti nyt uusissa rakennettavissa rakennuksissa myöhemmin. Niin kuin tässä jo edellisessä puheenvuorossa kuultiin ja ympäristövaliokunnan ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan erinomaisessa homeongelmia käsitelleessä seminaarissa viime viikolla kuultiin, niin monet rakennusten ongelmat johtuvat huonosta asumisesta ja rakennuksen huonosta ja väärästä käytöstä. Tällaisiin asioihin puuttumalla voitaisiin ehkäistä näitä ongelmia, enkä usko, että nimenomaan tämä nollaenergiarakentaminen nyt johtaa varsinaisesti sisäilmaongelmiin tai muihin. Voidaan rakentaa hyvin tai huonosti, rakennettiin sitten tiiviitä, energiatehokkaita taloja tai rakennettiin sitten harvempiakin taloja, ei ole siitä kyse, vaan rakentamisen laatu on pääasia kaikessa.

Arvoisa puhemies! Itse pidän myös erittäin tärkeänä sitä, että hallitus on tässä ottanut huomioon hirsirakentamisen ja sen, että myös massiivihirsirakentaminen jatkossakin olisi mahdollista tämän huojennuksen kautta.

17.38 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kuten ainakin edustajat Sarkkinen ja Myller jo totesivat, tämä asiahan liittyy ilmastonmuutoksen hillintään. Eilen eduskunta hyväksyi Pariisin sopimuksen ratifioinnin, ja ympäristövaliokunnan mietinnössä siitä asiasta viitattiin muun muassa Kansainvälisen energiajärjestön arvioon siitä, että ilmastonmuutosta aiheuttavien päästöjen vähennyksistä noin yhden kolmasosan pitäisi syntyä energiatehokkuuden parantamisesta. Energiatehokkuus on lukuisten näkemieni arvioiden mukaan asia numero yksi ilmastonmuutoksen hillinnässä, ja rakennukset ovat siinä hyvin iso kokonaisuus. Eli sinänsä ne tavoitteet, joita tällä tavoitellaan, ovat erittäin tärkeitä ja kannatettavia.

Yksi asia, josta tässä keskustelussa ei ole vielä paljon puhuttu ja jonka haluaisin nostaa esille, on uusiutuvan energian pientuotanto. Meillä Suomessahan on totuttu energia-asioissa ajattelemaan, että vain isot ovat jotain todellista, vain iso energiantuotanto on merkittävää. Monessa muussa maassa on jo kauan sitten lähdetty kannustamaan myöskin pienimuotoisempaan uusiutuvan energian tuotantoon, ja tämä on sitten osaltaan johtanut esimerkiksi siihen, että reilussa 30 vuodessa aurinkopaneelien hinnat ovat halventuneet alle sadasosaan siitä, mitä ne olivat joskus reilu 30 vuotta sitten. Suomessakin jo nyt tilanne on se, että tavallinen ihminen ja perhe saa oman katon aurinkopaneeleista sähköä halvemmalla kuin verkosta, ja on myöskin laskettu, että Suomessa aurinkopaneeliin investoiminen tarjoaa sijoitukselle paremman koron kuin saman rahan makuuttaminen pankkitilillä.

Tämä hallituksen esitys sisältää myöskin kannusteen, ja se on minusta hyvä asia tällaiseen, niin kuin tässä hallituksen esityksessä sanotaan, ilmaisenergian omavaraistuotantoon. Toivoisin kuitenkin hallitukselta johdonmukaisuutta tässä asiassa. Nythän aurinkopaneelin kun asentaa katolleen, niin se on aivan sitten sen varassa, miltä yhtiöltä ostaa sähköä, saako siitä verkkoon toimittamastaan sähköstä, joka menee yli oman tarpeen, mitään asiallista hintaa vai ei. Toivoisin, että tässä asiassa meillä olisi valtakunnallista ohjausta, mutta sinänsä pidän myönteisenä asiana, että näiden rakennusten energiatehokkuusvaatimusten kautta meilläkin nyt syntyy tällainen selkeä kannuste myöskin pienimuotoiseen au-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

rinkoenergian tuotantoon meidän rakennuskannassa ja että pääsemme maailmassa meneillään olevassa energiaremontissa myöskin tämän asian kyytiin vitkuteltuamme moniin muihin maihin verrattuna varsin pitkään.

Jotkut kollegat ovat viitanneet myöskin näihin teknisiin ongelmiin, joita järjestelmien monimutkaistuminen muun muassa energiatehokkuusvaatimusten ansiosta aiheuttaa. Tämä on myöskin ihan todellinen ongelma. Valiokunnan viime viikolla yhdessä sosiaali- ja terveysvaliokunnan kanssa järjestämän sairaita taloja ja sairaita ihmisiä käsitelleen julkisen kuulemisen johdosta ja monien muiden aineistojen pohjalta tästä asiasta olen itse alkanut epäillä myös sitä, että meillä on rakentamisen vastuuta koskevassa lainsäädännössä puutteita. Tänään ympäristövaliokunta vieraili Raklissa, jossa myös tuotiin esille se, että nykyinen lainsäädäntö, joka asettaa vastuun, aivan niin kuin edustaja Mölsä totesi, siihen rakennushankkeeseen ryhtyvälle, antaa tavallaan sitten vapautuksen sille taholle, joka varsinaisesti rakennusvirheen tekee. Tällaisten asioiden selvittäminen ja vastuun selventäminen meidän lainsäädännössä olisi tärkeää erityisesti, kun mitä todennäköisimmin järjestelmät monimutkaistuvat. Meidän ei sinänsä mielestäni pidä pelätä erilaisten älyjärjestelmien ja automaation tuloa rakennuksiin. Myöskin siinä viime viikon asiantuntijakuulemisessa kävi esille sekin, että erilaisten älykkäiden anturien ja muiden avulla voidaan esimerkiksi tarkkailla sitä, muodostuuko rakenteisiin kosteutta sellaisiin paikkoihin, joihin sitä ei pitäisi muodostua, ja tällä tavoin sitten tarttua ongelmiin jo ennen kuin rakennus on pilalla ja ihmiset ovat sairastuneina.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluaisin vielä korostaa sitä, että Suomessa olisi syytä ottaa selkeästi se asenne, että ne asiat, joita meidän pitää ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tehdä, mukaan lukien rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, ovat myönteisiä mahdollisuuksia. Ne eivät ole ensisijaisesti joku ylimääräinen riesa, vaiva ja ongelma, mitä esimerkiksi EU meille säilyttää, vaan ne tarjoavat suomalaisen osaamisen kehittämiseksi mahdollisuuksia. Kun me asumme täällä pohjoisessa, niin meillä on tietysti rakennuksille yli-päättänsä ankarammat vaatimukset kuin monessa muussa maailman maassa, ja se on tavallaan sellainen luontainen edellytys sille, että meillä on tavallaan myöskin pikku pakko kehittää sellaista osaamista, joka monissa asioissa menee sitten pitemmälle kuin muualla maailmassa. Meidän pitäisi ottaa myöskin tällaisen osaamisen ja siihen liittyvän uuden työllistämisen ja vientipotentiaalin kehittämisen näkökulma tähän työhön.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Mennään nyt listan mukaan, kun täällä on vain muutama puheenvuoro. Eli P-painikkeella voi varata puheenvuoron.

17.45 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Suomessa rakentamisen buumi näyttää asuntopuolella jatkuvan, kasvua on luvassa 1—3 prosenttia ensi vuodellekin. Pidän tärkeänä, että energiatehokkaan rakentamisen ja asumisen edistäminen jatkuu edelleen. Direktiivi antaa siihen nyt sysäyksen, mutta kyllä sitä pitää kansallisella lainsäädännölläkin tehdä. Mutta me emme saa tietystikään vaikeuttaa emmekä hankaloittaa emmekä viedä väärään suuntaan rakentamista yli-päättänsä.

Viittaan itsekkin siihen, että kansainväliset ilmasto- ja päästösopimukset velvoittavat meitä vähentämään kasvihuonekaasuja liikenteestä ja asumisesta ja nämä on otettava aivan todesta. Uusi tekniikka mahdollistaa energiatehokkuutta rakentamisessa mutta myöskin itse asumisessa ja huollossa. Tekniset valmiudet, kuten edustaja Hassi sanoi, voivat

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

olla myöskin vientituote, innovaation lähde Suomessa, mitä me osaamme ja voimme viedä ulkomaille.

Pidän tärkeänä, että tässä energiatehokkuusasiassa kiinnitetään huomiota lämmitystapoihin. Juuri tämä pienimuotoisten uusiutuvien energiamuotojen edistäminen kuuluu isona osana tähän kokonaisenergiatehokkuuspakettiin. Asumisen lämmitystavat, asumisen huoltorakentaminen, erilaisten luonnonvarojen ja materiaalien käyttö ovat kokonaispaketin tälle energiatehokkuudelle.

Pidän myös tärkeänä sitä, että asuntojen rakentamisen, nyt tässä tapauksessa uusien, suunnitteluun, valvontaan ja (Puhemies koputtaa) neuvontaan käytetään tarvittava määrä aikaa ja resursseja.

17.47 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Velvoite siirtyä uusien rakennusten rakentamisessa lähes nollaenergiarakennuksiin perustuu EU:sta tulevaan direktiiviin. Hallituksen esitys aiheuttaa vain vähäisiä muutoksia maankäyttö- ja rakennuslakiin, kuten huomamme, vain oikeastaan kahteen pykälään. Sitä enemmän vaatimus aiheuttaa tarpeen uusia Suomen rakentamismääräyskokoelmaan kootut, asetuksina annetut rakentamismääräykset. Hallituksen esityksellä ei ole kovin suuria taloudellisia vaikutuksia, mutta lopulliset vaikutukset vasta riippuvat hyvinkin paljon niistä tulevista asetuksista, mitä ne sitten ovat. Hallituksen esityksellä ei myöskään ole suuria ympäristövaikutuksia, siis tällä hallituksen esityksellä, mutta nekin riippuvat aivan olennaisesti sitten niistä tulevista asetuksista, kun ne annetaan.

Kun ministeriöissä sitten asetuksia tehdään, niin mielestäni on tärkeää, että niistä tulee selkeät ja helposti tulkittavat. Mielestäni uusien rakennusten rakentamismahdollisuuksien tulee olla materiaali- ja teknologianeutraaleja. Tärkeää on myös materiaalitehokkuus ja se, ettei rakennuksista tehdä liian monimutkaisia, siis myös tulevaisuudessa hirsirakentamisen, puurakentamisen on oltava mahdollista ja myös painovoimaisen ilmanvaihdon rakennuksissa.

Itse näen, että tulevaisuuden haasteena on, että rakennusten talotekniikka lisääntyy ja muodostuu myöskin monimutkaiseksi, osaavatko asukkaat ja siellä olevat ihmiset käyttää sitten talotekniikkaa oikein tulevaisuudessa. Tämänkin uudistuksen seurauksena tarvitaan aivan varmasti runsaasti lisääntyvää koulutusta ja osaamista niin suunnittelijoille, rakentajille kuin etenkin tietysti myös rakennusten käyttäjille. (Puhemies koputtaa) Se on tärkeää tulevaisuudessa.

17.50 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! Kun ensimmäinen versio tästä lakipaketista oli kierroksella viime keväänä, niin minä ja moni muu olimme aika huolestuneita. Tässä alkusyksystä luettiin lehdistä, miten ministeri Sipilä iloitsi Pudasjärven hirsikoulusta ja puhui siitä tulevaisuuden mallina. Itse pohdin siinä, ymmärtääkö hän, että tämä nollaenergiapaketti todennäköisesti tekee vastaavien koulujen tulevaisuusnäkymät vähintäänkin huonoiksi, niistä saattaa tulla jopa mahdottomia.

No, tämä ehdotus kuitenkin osittain poistaa nämä pelot. Tämä on selvästi alkuperäistä parempi. Tämä saattaa jopa olla ihan kelpo. Mitä tässä on tapahtunut sitten sen ensimmäisen kierroksen?

Tässä E-lukutiukennukset ovat aika maltilliset, ja ne erittäin suuret koulu- ja päiväkotirakennusten tiukennuksetkin, jotka silloin vielä olivat mukana, on nyt pitkälti peruttu. Ja se on hyvä asia, koska luulen, että ne olisivat tehneet massiivipuisten koulujen rakentamisen

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

käytännössä mahdottomaksi, myöskin johtaneet huomattavasti lisääntyneisiin homeongelmiin.

Puuarvoja ei tässä ole lähdetty muuttamaan. Se on hyvä asia, koska vaikka laatu on tärkeä asia, niin kuin tässä monessa puheenvuorossa on otettu esille, niin Frame-tutkimuksen ja Tampereen yliopiston rakennusfysiikan laitoksen tutkimusten mukaan lisääntynyt eristepaksuus lisää riskiä. Tämä on kohtalaisen kiistaton asia. No, nyt paksuuksia ei tarvitse kohtuuttomasti lisätä, toivotaan näin.

Toinen hyvä asia on se, että painovoimainen ilmanvaihto lausutaan ihan selkeästi mahdolliseksi. Tämä paperi mahdollistaa sen, mutta sitten pitää muistaa, että tätä asiaa ohjaavat myöskin muut asetukset. Rakennusmääräyskokoelma D2 tällä hetkellä vaatii ilmanvaihdon sellaisia asioita, jotka käytännössä tekevät sen mahdottomaksi. Eli tämä asia pitää nyt vain viedä muissakin asetuksissa läpi ja tehdä se selväksi myöskin rakennusvalvontaviranomaisille, luoda selvät menetelmät, selvät mittaustavat, jotta tämä saataisiin vietyä maaliin asti.

Hirsirakentamiselle on erityishelpotuksia, tämä on hyvä asia. Johdonmukaisuuden nimissä tämä olisi hyvä viedä myöskin muihin massiivirakenteisiin, koska ne ovat pitkäikäisiä ja empiirisen, ei-teoreettisen, tiedon pohjalta myöskin tehokkaita. Helsingin Energian tilastojen mukaan esimerkiksi viime vuosisadan alussa rakennettu kerrostalo on yhtä energiatehokas, siis kuluttaa yhtä paljon lämmitysenergiaa kuin tämän vuosisadan alussa rakennettu. Ja nehan ovat käytännössä tällaisia punatiilimassiivirakenteisia seinä.

Tämä direktiivihän sallii joustoja. Niitä ei tässä kuitenkaan ihan täysimittaisesti ole valitettavasti otettu mukaan. Direktiivi vapauttaa rakennukset, joiden lämmitettävä osa on alle 50 neliometriä näistä määräyksistä. Tässä paketissa puhutaan kuitenkin kerrosalasta näiden osalta. Se tekee käytännössä sellaisen rakennustyyppin mahdottomaksi, jota aika usein käytetään ekologisessa rakentamisessa, eli on pieni lämmitettävä sydän ja sen ympärillä puolilämmin tila, jota sitten käytetään sääolosuhteiden ja vuosiaikojen mukaan tai sitten jätetään käyttämättä. Eli tämä olisi hyvä nyt muuttaa, kun tätä viedään eteenpäin.

Asetusten tasolla tässä säädetään energiakertoimista. Siinä on heikennetty puun suhteellista asemaa, pudotettu kaukolämmön ja sähkön kertoimia mutta ei kuitenkaan vaikutettu niitten keskinäiseen suhteeseen. Kertoimien käyttö on aika raskas ohjaustapa, ja ne määrittävät hyvin vahvasti tapaa, jolla me rakennamme pitkäksi ajaksi, ja siksi niitten kanssa tulisi olla varovainen, koska tapa, jolla me tuotamme energiaa, muuttuu, 10 vuoden kuluttua tuotetaan sähköä ihan eri tavalla kuin tänään.

Näitten asetusten mukaan, näitten lukujen mukaan hiilellä tuotetulla kaukolämmöllä lämmitettävä talo saa olla 150 prosenttia energiatehottomampi kuin tuulisähköllä lämmitettävä sähkölämmitteinen talo, ja se ei voi olla meidän tavoitteidemme mukaista. Tai kannattaako tilanteessa, jossa olemme menossa kapasiteettimarkkinaan, suosia maalämpöpumppuja, jolloin hetkellinen sähkönkulutus saattaa olla oleellisesti isompi kuin sähköllä lämmitettävän talon. Näitä asioita on ehkä hyvä pohtia.

Kaiken kaikkiaan pitäisi pohtia tapaa, jolla me näitä asioita mittaamme. Kuviotutkimus osoittaa, että energiavaatimusten kiristystoimenpide ei ole johtanut oletettuihin tuloksiin. 50-luvulla rakennetun päiväkotirakennuksen kokonaisenergiankulutus on aika pitkälti sama kuin 2000-luvulla rakennetun. Ja tämä osoittaa selvästi sen, että tämä malli, jota me käytämme, ei ole tarkoituksenmukainen. Meidän tulisi osata arvioida ei primäärienergian kulutusta vaan kokonaishiilijalanjälkeä, jolloin se lähtökohta on se, että pohditaan, mistä rakennetaan, miten tavara kuljetetaan työmaalle, missä se kuljetetaan, mitä rakentaminen

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

vaatii, miten pitkäaikainen rakenne on ja mikä sen kierrätettävyys on. Toki tämä on tärkeätä myöskin globaalissa mielessä. Tiedetään, että betoni- ja sementtiteollisuus tuottaa 5—10 prosenttia meidän kasvihuonepäästöistä maailmanlaajuisesti.

Kaiken kaikkiaan pitää kiittää siitä, että tästä saatu palaute on varsin hyvin otettu huomioon, ja tuntuu, että pienillä muutoksilla tämä sallii aika monipuolisen ja toivottavasti jopa terveen rakentamisen. Mutta ehkä tässä vielä valiokuntatyöskentelyssä pientä inputia ja muutosehdotusta tulee. — Kiitoksia.

17.56 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvin laaja-alaisesti valmisteltu, ja kuten edustaja Adlercreutz tuossa tuumasi, tätähän on muutettu matkan varrella hyvään suuntaan. Olen tästä asiasta täysin samaa mieltä.

Jos poimin tästä erinomaisia asioita muun muassa, niin esimerkiksi tämä oman energiantuotannon huomioon ottaminen on tärkeä asia. Siitä edustaja Hassikin tuossa jo mainitsi, ja hän myös mainitsi tästä uusiutuvan energian pientuotannosta, että sitä ei vielä Suomessa sallita, ja tähän on työ- ja elinkeinoministeriön sähkömarkkina-alue, joka rajoittaa aurinkosähkön eri jakelutapojen käyttöä merkittävästi. Toivonkin omalta osaltani, että tätä myös katsottaisiin sitten muissa kokonaisuuksissa uudelleen.

Sitten tästä elinkaariajattelusta: Tässä otetaan huomioon rakennuksen elinkaaren aikaisen energiankulutuksen vaikutus luonnonvarojen käyttöön ja näillä kertomilla ohjataan kohti energiatehokasta rakentamista ja kestävästä luonnonvarojen käyttöä. Mutta edustaja Adlercreutz tuossa hyvin kannusti laajempaan elinkaariajatteluun, ja toki se olisi suotavaa, mutta varmasti melko mutkikasta. Näin olettaisin.

Jälleen näitä hyviä piirteitä: Tämä hirsi- ja massiivipuorakentamisen ja painovoimaisen ilmanvaihdon hyväksyminen on erinomainen asia ja yleensä puurakentaminen ja se, että sitä voidaan edelleen edistää hallitusohjelman mukaisesti. Puurakentaminen on kuitenkin terveellistä, kaunista, ympäristöä ja ilmastoa huomioon ottavaa ja vieläpä kotimaisesta, (Puhemies koputtaa) pitkään kasvaneesta puusta kun rakennetaan, mikä sen parempaa työllisyydellekään on?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoroja voi varata P-painiketta painaen.

17.58 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Pidän hiukan harhaanjohtavana sitä, jos asukkaita syyllistetään siitä, että he eivät osaa asua oikein. Vanhanajan rintamamiestalon sietävät monia karkeitakin rakennusvirheitä, kun rakenteet ovat tuulettuvia ja vahinkoja korjaavia. Jos kosteus- ja terveystahdit syntyvät siitä, että asukkaat eivät osaa huoltaa ja korjata monimutkaisia asumiskoneita, niin ei kai lainsäädännöllä ja normeilla pidä pakottaa ihmisiä vaurioituihin rakenteisiin?

Ministeri totesi, että painovoimaisen ilmanvaihdon käyttäminen uudisrakennuksiin ei esitetä, mutta tämä ei riitä. Ministeri lienee tietoinen, että useilla paikkakunnilla viranomaisen asiantuntemus ei riitä ymmärtämään tai edes hyväksymään painovoimaisen, luonnollisen ilmanvaihdon suunnitelmia. Monille uudisrakentajille jopa suorastaan väitetään, että normit edellyttävät koneellista ilmanvaihtoa ja muovisia höyrynsulkuja. Tämä on yleinen luulo, että pullotalot ovat pakollisia. Tästä syystä Suomen Kulttuurirahasto on tehnyt merkittävän kulttuuriteon ja terveystalon suunnitteluttamalla perinteisiä, terveellisiä K3-taloja, joiden suunnitelmat voi jokainen rakentaja ladata ilmaiseksi netistä.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Jos tilanne on nyt tämä, niin lienee odotettavissa, että uuden lainsäädännön myötä luulo pakollisista pullotaloista yleistyy. Tämä käsitys lienee pontevasti oikaistava valiokunnan mietinnössä. Mihin toimenpiteisiin ministeri aikoo ryhtyä, että painovoimaisen ilmanvaihdon ja tuulettuvien rakenteiden mahdollisuudet uudisrakentajille tehdään tiettäväksi ja aidoksi vaihtoehdoksi? Ja onko tarvetta asetusmuutoksiin, joihin edustaja Adlercreutz tuossa äsken viittasi?

18.00 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Hassikin otti vielä tämän rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuun esille: Muistamme, kun 1959 tuli rakennuslaki ja -asetus voimaan, se muutettiin 90-luvun alussa maankäyttö- ja rakennuslaiksi, niin siinä laissa, vanhassa laissa, vastuu oli valvontaviranomaisilla, suunnittelevalla ja vastaavalla työnjohtajalla, ja jopa rakennuslautakunta saattoi joutua vastuuseen jossakin tapauksessa, semmoisiakin tapauksia on ollut. Mutta sitten kun 90-luvun alussa tuli tämä maankäyttö- ja rakennuslaki voimaan ja kaikki vastuu siirtyi rakennushankkeeseen ryhtyvälle, niin muistelen, että siellä vihreän ministerin allekirjoituksiakin löytyi asetuksista siltä osin, kun sitä vastuuta siirrettiin rakennushankkeeseen ryhtyvälle.

Tänä päivänä grynderi saa rakentaa rivitalon lähes valmiiksi edelleen ilman minkäänlaista valvontaa. Vasta siinä vaiheessa, kun yli puolet asunnoista on myyty — asuntokauppalain mukaan — ostajat voivat asettaa oman valvojansa. Eli kyllä tässä valvonta-asiassa vielä on paljon korjaamista. Siksi kysynkin ministeri Tiilikaiselta: onko tämä asia mitenkään vireillä, että voitaisiin tätä valvontaa tehostaa? Kuntien julkishallintorakennuksissakin se on kunnasta kiinni, minkälaisen valvojan asettaa — rahalla saa hyvän valvojan, mutta jos tingitään, niin voi olla huono valvoja.

18.01 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Täällä on tullut varsin selväksi se, että tämä laki itsessään ei paljonkaan kerro, vaan sitten se liha näitten luitten päälle tulee sieltä asetuksista. Edes sitä tämä laki ei pysty kertomaan, paraneeko ympäristönsuojelu vai eikö se parane. Toki se on sikäli ymmärrettävää, että kaikki sisältö tulee sieltä asetuksen kautta.

Täällä ovat monet puhuneet hajautetun pientuotannon edistämisen puolesta ja pitäneet hyvänä sitä, että sitä edistetään tämän lainsäädännön kautta — se on siinä lainsäädännössä. Mutta kysyisin nyt teiltä, hyvä ministeri: Miten tätä asetusta tullaan sitten rakentamaan, ja voivatko esimerkiksi vierekkäiset talot tuottaa yhdessä tai asunto-osakeyhtiöt tuottaa yhdessä energiaa ja käyttää sitä? Nykyinen asetushan ei sitä mahdollista. Tämä olisi iso askel siihen suuntaan, että todella edistettäisiin pientuotantoa, uusiutuvista energianlähteistä tulevaa pientuotantoa.

18.03 Anders Adlercreutz r: Värderade talman! Edustaja Kosonen mainitsi tuossa myöskin saman, jonka minä tuossa äsken, eli tämän kokonaistarkastelun tärkeyden. Ja nyt pitää itse asiassa onnitella ympäristöministeriä, joka on tietojeni mukaan palkannut ministeriön Matti Kuittisen, joka on nimenomaan tutkinut tätä hiilijalanjäljen mittaamista rakennuksissa, eli toivottavasti sitä työtä viedään nyt siellä määrätietoisesti eteenpäin.

Haluaisin jatkaa edustaja Harakan pohdintoja siis siitä, miten edistetään vikasietoisia rakennuksia. Meidän rakentamisen paradigmat tällä hetkellä oikeastaan lähtevät siitä, että hyvin paljon on kiinni siitä millin kymmenesosan kalvosta ja sen ehjänä pysymisestä: jos se puhkeaa, niin koko korttitalo romahtaa. Se kannattaa pitää mielessä, ja erityisesti näitten eristysten paksuntaminen tavallaan lisää niitä vikakertoimia.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Painovoimaisesta ilmanvaihdesta: tosiaankin se on tässä mahdollista, mutta se edellyttää myöskin, että se mahdollisuus tehdään selväksi ja annetaan niitä välineitä, joita tarvitaan, sekä suunnittelijoille että sitten rakennusvalvontaviranomaisille, joidenka asiantuntemus vaihtelee hyvinkin paljon kunnasta kuntaan, ja että olisi selkeät ohjeet, selkeät menetelytavat, selkeät vaatimukset niille ratkaisuille. — Kiitos.

18.04 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Mölsä otti esille tämän rakennusvalvonnan roolin. Kyllä minunkin käsitykseni on se, että rakentamisen aikana tapahtuva rakennusvalvonta on Suomessa nykyään liian vähäistä. En usko, että muuten olisi mahdollista esimerkiksi se, että on ollut niin pitkään niin yleistä, että esimerkiksi lämmöneristeet rakennustyömailla jätetään sateelle alttiiksi. Siinä viime viikon julkisessa asiantuntijakuulemisessa, jonka ympäristövaliokunta sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan kanssa yhdessä järjesti, rakennusteollisuuden edustaja totesi, että tämän vuoden maaliskuussa, kun kyseltiin rakennusyhtiöiltä kosteushallinnan toimenpiteitä, uudisrakentamisessakin vain 48 prosenttia eli vähän alle puolet huolehti tästä sääsuojauksesta ja korjausrakentamisessa vain 15 prosenttia eli suunnilleen joka seitsemäs työmaa. Esimerkiksi tällaisiin asioihin tarvittaisiin kyllä aktiivisemmin toimivaa rakennusvalvontaa, ja mielestäni se olisi keskeinen asia kyllä myöskin säädösten kehittämisessä, vaikka säädösten purku byrokratian purkamisen nimissä onkin niin kovasti suosittua ja muodikasta nykyisin.

Mutta lisäksi edelleen korostaisin sitä, että kun tulee yhä monimutkaisempia järjestelmiä, niin on keskeistä, että niissä jollakulla on kokonaisvastuu. Esimerkiksi omassa talossani, jossa teimme tämmöisen maalämpöpumppu- ja aurinkolämpökeräinjärjestelmän, niin aluksi, kun nämä tulivat eri toimittajilta, ne eivät pelanneet yhteen: aurinkolämpökeräin toimi kyllä, mutta ei toimittanut lämpöä taloon, eikä se olisi käynyt ilmi, elleimme me olisi fysiikan tohtori (Puhemies koputtaa) ja tekniikan lisensiaatti, jotka olimme asiakkaina. Ei se saa olla asiakkaan asiantuntemuksen varassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustajat Harakka ja Viitanen, ja sen jälkeen ministerillä puheenvuoro.

18.07 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Jatkan edustaja Adlercreutzin puheenvuoroa ehkä vähän tällaisessa filosofisemmassa ulottuvuudessa. Tulevaisuudentutkimuksissa puhutaan paljon resilienssistä. Yksi suomennos voi olla juuri tuo edustaja Adlercreutzin käyttämä vikasetoisuus, joka tällaisissa vähemmän teknisissä systeemeissä tarkoittaa sitä, että vikoja pidetään luonnollisena ja normaalina asiana eikä ainoastaan poikkeuksena. Yhteiskunnassa resilienssiä pidetään varsinkin sen nykyisen haavoittuvuuden johdosta tavoiteltavana tilana, mutta se koskee myös kaikkia yksittäisiä yhteiskunnallisia rakenteita. Sitä täytyy siis edistää myöskin rakentamisessa, ja tässä on nyt valiokunnalla ja ministerillä erinomainen tilaisuus.

18.08 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä on tärkeä, todella iso kokonainen aihealue, ja tietenkin täälläkin on kiinnitetty huomiota sellaisiin asioihin, mitkä meitä puhuttavat tänä päivänä eduskunnassakin — homeongelmat, kosteusvaurio-ongelmat ja kaikki tämä — ja siinä suhteessa asiat, mitkä täällä on tänään keskustelussa nostettu esiin, eivät ole mitenkään merkityksettä. Uskon ja edellytän sitä, että kun tämä valtavan laaja kokonaisuus tulee nyt valiokunnan käsittelyyn, niin valiokunta eittämättä tulee tätä varmasti

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

hyvin huolella punnitsemaan, etsimään mahdollisia pieniä korjaustarpeita tai isoja. En osaa sitä tarkkaan arvioida, koska mahdollista ei ole vielä ollut tähän kokonaisuuteen niin tarkkaan tutustua, mutta uskon, että valiokunta tulee tekemään tässä sinänsä huolellista työtä asian suhteen.

Mutta, puhemies, oikeastaan halusin tämän puheenvuoron tässä vaiheessa käyttää kysyäkseni ministeriltä erästä yksityiskohtaa, johon olemme aiemminkin tässä salissa tulleet keskustelussa. Aikanaan päätettiin, että myös energiatodistuksia, tätä järjestelmää, aletaan uudistaa, ja myöhemminhän sitten tämä hallitus kytki sitä kulkemaan käsi kädessä tämän työn kanssa, ja eduskuntahan edellytti viime kaudella sitä, että esimerkiksi vanhojen pientalojen osalta luovutaan tästä pakollisesta energiatodistuksesta kokonaan, puhutaan EU-suuntaan, siihen suuntaan, että meille tämä mahdollisuus tulisi, ja sen lisäksi sitouduttiin eduskunnankin velvoittamana ja myös hallituksen tahdosta siihen, että tätä energiatodistusjärjestelmää kokonaisuutena uudistetaan ja kehitetään, ja tässähän sitten on ollut erilaisista valmistelua. Haluaisin kysyä ministeriltä, miten tällä hetkellä tämä asia on nyt sitten esillä tässä yhteydessä. Olisi hyvä, jos omassa puheenvuorossanne voisitte (Puhemies koputtaa) tätä valottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, vielä edustaja Myller tähän ennen ministeriä.

18.10 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on ollut ihan hyvää. On saatu esille niitä asioita, mitkä ovat energiatehokkuuden kannalta rakentamisessa tärkeitä. Haluan korostaa vielä sitä, että tavoitteen pitää olla se, että myös rakentaminen ja asuminen osallistuvat ilmastotavoitteitten toteuttamiseen. Se, että meillä on nyt käsillä tässä lakiehdotus, jolla toteutetaan Euroopan unionin rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä mutta joka sitten toteutuu vasta siellä hallituksen asetuksissa, asettaa tietysti monenlaisia kysymysmerkkejä esimerkiksi siitä, miten eduskunta voi olla sitten mukana tämän lainsäädännön sisällön rakentamisessa.

Täällä nyt on muun muassa tullut aika painokkaastikin esille tämä talotekniikka ja se, mitä edellytetään sitten tavalliselta kansalaiselta, että hän kykenee suoriutumaan siitä asumisesta talossa. Tämä on varmasti erittäin tärkeä asia ottaa huomioon monen muun lisäksi, kun näitä asetuksia tehdään. Useinhan, kun tulee ongelma ja kysymyksessä on EU-direktiivin soveltaminen, niin silloin sanotaan, että eihän me mutta kun se EU-direktiivi. Nyt olen ainakin saanut sellaisen tiedon, että nämä käytännön kysymykset, jotka liittyvät esimerkiksi siihen, miten nämä asetukset rakennetaan, minkälaisten toimenpiteiden varaan tämä energiatehokkuus sitten tehdään, eivät riipu tästä EU-direktiivistä vaan se on varsin hyvin Suomen hallituksen käsissä ja teidän, hyvä ministeri.

18.12 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille hyvin rakentavasta ja asiantuntevasta otteesta tähän lainsäädäntöön. Todellakin tässä laissa toimeenpannaan käytännössä sen direktiivin vaatimukset minimitasolla, ja sitten asetukset rakennetaan erikseen. Useat teistä, edustajat Torniainen, Adlercreutz ja moni muu, puhuivat näistä asetuksista ja siellä olevasta pihvistä. Todella näin se on, ja kun eduskunta tähän säädäntötyöhön ryhtyy, niin pidän erittäin tärkeänä sitä, että valiokunnan käytettävissä ovat nuo asetusluonnokset sekä niistä saadut lausunnot. Sen takia asetus-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

luonnokset on lähetetty jo nyt lausunnoille, jotta tiedetään, miten tätä lakia aiotaan toimeenpanna.

Muutamiin kysymyksiin vastauksia.

Myller pohdiskeli, paraneeko ympäristönsuojelu, paraneeko ilmaston tila. Totta kai, se on tämä tavoite, että energiatehokkuus tämän lainsäädännön myötä paranee.

No, sitten tuosta valvonta-asiasta, mitä edustaja Mölsä tiedusteli. Rakennusvalvontaan liittyviin säädöksiin ei sinällään ole muutoksia tulossa, mutta siinä, miten rakennusvalvontaa toteutetaan, aika hyviä kokemuksia on siitä, että jos useampi kunta on yhdessä päättänyt järjestää rakennusvalvonnan, niin silloin pystytään erikoistumaan, pystytään ehkä sitä osaamista käyttämään paremmin. Tämä on toki mahdollista, maakuntauudistus voi mahdollistaa myös kuntien niin halutessa maakunnallisen rakennusvalvonnan.

Tästä tiedotuksesta. Mitään hurjan massiivisia tiedotuskampanjoita nyt tuskin on luvassa. Kun esimerkiksi edustaja Harakka pohti sitä, että jos on henkilöitä, joita kiinnostaa painovoimainen ilmanvaihto tai tämänkaltaiset ratkaisut, niin uskon, että ne, jotka ovat siitä kiinnostuneita, todennäköisesti osaavat myös niin sanotusti penkoa sen, että se on mahdollista eivätkä heti törmää virheellisiin väitteisiin sitten muualta.

Energiamuotokertoimista, mihin Adlercreutz viittasi. Hyvin kärjistetyn esimerkin kerroitte siitä, että jos on kivihiilellä tuotettua kaukolämpöä ja uusiutuvalla tuotettua kiinteistökohtaista. Kyllä näin, mutta heti sinä päivänä, kun se kaukolämpö siirtyy uusiutuvaan, niin asia keikahtaa aivan toisinpäin. Eli kaukolämpöä suositaan sen energiatehokkuuden takia, uusiutuvaa suositaan vähäisten päästöjen takia, ja kun nämä kaksi pannaan yhteen, meillä on ihanteellinen ratkaisu.

Tässä myös vastaus edustaja Myllerin kysymykseen. Tuo kiinteistöjen yhteinen tuotanto on mahdollista, koska silloin, jos useampi talo tuottaa yhdessä energian, se on määritelmän mukaan kaukolämpöä. Eli kaukolämpöä ei ole vain nykyisten isojen kaukolämpöyhtiöitten tuottama lämpö, vaan myös tällaiset vaikkapa korttelin yhteisen bioenergiailaitoksen tuottama lämpö. Eli tämä yhteistuotanto tulee mahdolliseksi.

Edustaja Viitanen kysyi näistä energiatodistusasioista. Niissä toimeenpannaan aika tarkkaan sitä, mitä EU-direktiivit meiltä edellyttävät, ja niihin varmasti tullaan palaamaan vielä myöhemmin.

Toivon, että suunnilleen kaikkien teidän nostamiin huoliin pystyin vastaamaan. Olen tyytyväinen siitä palautteesta, että totesitte, että tässä tuon kuulemiskierroksen ja käydyn yhteiskunnallisen keskustelun myötä lakia on sorvattu parempaan muotoon. Se on toki aina hallituksen tavoite, että pystytään lainsäädännöllä vastaamaan käytännön ongelmiin ja huoliin.

18.16 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta. Te tunnutte luottavan kovasti siihen, että ihmisten oma aktiivisuus, sinnikkyys ja ehkä jopa itsepäisyys johtavat oikeaan tulokseen. Mutta kautta Suomen tulee aivan toisenlaista viestiä, esimerkiksi arkkitehti Panu Kailan suositulle kirjoitus- ja neuvontapalstalle siitä, että aidosti viranomaiset kertovat ihmisille virheellistä tietoa siitä, onko normien mukaista rakentaa painovoimaista ilmanvaihtoa vai ei, jolloin se kysymykseni kuuluu näin: onko tarpeen ryhtyä toimiin, joissa kautta Suomen kaikissa kunnissa viranomaiset antaisivat oikeaa tietoa ja aitoja vaihtoehtoja myös niin sanotuille tavallisille ihmisille, jotka eivät jo ennakoon ole lyöneet tietämyksensä perusteella jotain kantaansa lukkoon, vaan että he voivat aidosti

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

pohtia erilaisia vaihtoehtoja ja päätyä todennäköisesti myöskin terveellisemmän vaihtoehdon kannalle ilman täysin kohtuutonta vaivannäköä?

18.17 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minä nyt vielä vähän palaan tähän yksittäiseen kysymykseeni energiatodistuksista. Nimittäin kun aiemmin olemme täällä ministeriltä sitä kysyneet, niin on viitattu siihen, että uudistaminen kulkee käsi kädessä tämän nollaenergiarakentamisen kanssa. Siinä on yhtymäkohtia energiatodistukseen monilta osin, ja tietenkin nyt kysymys kuuluu, että tämä on sillä tavalla aika iso asia ollut eduskunnalle — tästähän oli kansalaisaloite, mikä oli hyvin tärkeä, ja sieltä Omakotiliitto oli hyvin aktiivinen valmisteluasteella, tehtiin eteenpäin yhdessä Omakotiliiton kanssa — ja eduskunta edellytti itse asiassa hallitukselta, että Suomi sitoutuisi siihen, että pyrkisimme siihen, että vanhat omakotitalot voitaisiin vapauttaa tästä energiatodistuksesta, joka siis on pakollinen tällä hetkellä, ja samoin sitten eduskunta edellytti, että tätä energiatodistusrakennetta uudistetaan sillä tavalla, että se koetaan oikeudenmukaisemmaksi ja nykyistä selkeämmäksi.

Kun näin on edellytetty ja tästä on aika voimakkaita keskusteluja käyty kansalaisten parissa, kansalaisaloitteen muodossa, täällä eduskunnassa, ponsia otettu eduskunnan yksimielisillä päätöksillä, niin siksi tietenkin tämä yksittäinen asia on tässä yhteydessä ja muutenkin merkittävä, ja meidän tietenkin täytyy saada tietoa, miten se etenee. Muistan kyllä täällä päivitelleemme vähän päinvastaista kehitystä, mikä oli silloin viime syksynä tiedossa, eli päinvastoin kuin tämän asian edistymisestä raportoitiin, tulikin säädös, jossa autotallitkin pistettiin energiatodistuksen piiriin, ja sitä me täällä kovasti kummastelimme, että tämäkö nyt sitä normien purkua on, kun eikö, ministeri, niin ole kuitenkin, että kun hallitus puhuu ihan oikein monessa yhteydessä normien purusta, niin silloin tämä energiatodistus olisi hyvä esimerkki siitä? Mutta hallitus toimi toisinpäin ja pisti autotallitkin energieveron piiriin.

Tämä kysymys on ollut niin näyttävästi täällä esillä, ja siksi sitä ministeriltä kysyin ja halusin siihen palata.

18.20 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään useassa puheenvuorossa korostettu rakennusvalvonnan roolia myöskin siinä rakentamisen valvonnassa. Tosiasia kuitenkin on, että me kaikki tiedämme, että kuntien rakennusvalvonnan resurssit ovat rajalliset ja sieltä ei sitä kaikkea valvontaa voi vaatia. Myöskin ministeri viittasi tähän, että kuntien yhteistyötä tässä rakennusvalvonnassa on hyvä lisätä. Itse pitäisin hyvän rakentamisen ja hyvän lopputuloksen saamisen edellytyksenä nimenomaan rakentamisen valvonnan roolia — en niinkään rakennusvalvonnan roolia, vaan rakentamisen valvonnan roolia. Kyllä hyvä ja laadukas rakentaminen ja se lopputulos muodostuvat erittäin monesta osatekijästä. Se on kaikkien osapuolten yhteinen ponnistus ja yhteinen saavutus, että saavutetaan se hyvä rakennus, ja sitten se, että hyvässä rakennuksessa on hyvä asua, on taas myöskin se asukkaiden oikeus ja velvollisuus.

Ja siihen hyvään rakentamiseen liittyy tietysti omalta osaltaan hyvin paljon se kaavoitus, ja siihen tulisi mielestäni kiinnittää enemmän huomiota, nimenomaan kaavoitukseen ja siihen, miten kaavoitus mahdollistaa erilaiset rakennukset ja myöskin niiden rakennusten sijoittamisen sinne tontille, sitten hyvä suunnittelu, se hyvä rakentaminen ja myöskin rakennuttaminen, että rakennuttajat ovat ajan tasalla, ja sitten se rakentamisen valvonta. Mutta ennen kaikkea, tässä kun puhutaan nollaenergiarakennuksista, sanoisin, että siinä on

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

myöskin tärkeää se materiaalitietous, mistä rakennus rakennetaan, mistä materiaalista, ja miten niitä materiaaleja sijoitetaan mihinkin rakennukseen. Se on tärkeää.

Mutta kyllä itse myöskin kiinnitän edelleen huomiota siihen, että talotekniikka kehittyy edelleen. Voin verrata sitä autoon. 1980-luvulla me kaikki osasimme vielä jollain tavalla korjata omaa autoamme, mutta nykyään ne autot ovat niin teknisiä, että ei niihin auta enää puuttua, ja toivottavasti (Puhemies koputtaa) 20 vuoden päästä myöskin rakennukset ovat sellaisia, että siellä pystytään asumaan huolettomasti.

18.22 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että käytännön kokemuksen pohjalta Suomi on aika kaukana tästä hyvästä rakentamisesta. Tämä liittyy vaikkapa näihin kosteusongelmiin, joita syntyy hyvin äskettäin rakennettuihin tiloihin, myös julkisiin tiloihin ja ehkä jopa erityisesti julkisiin tiloihin. Hämmästyttävää, että näin on.

Tuija Braxin johtama eduskunnan tarkastusvaliokunta puuttui näihin kosteus- ja homeongelmiin perusteellisessa työssään viime vaalikaudella. Sen tuloksena oli useita toimenpide-esityksiä, joista aika monet on toteutettu, Kosteus- ja hometalkoot liittyy muun muassa näihin. Nyt kun tätä on sitten katsottu jälkepäin, niin voi sanoa, että tiettyä parannusta on tapahtunut mutta ei todellakaan ollenkaan riittävässä määrin, ja tämä vaivaa tavallisia kansalaisia, ja tämä on todella akuutti ongelma, joka koskettaa arvioiden mukaan jopa 200 000:ta koululaista ja nuorta ja sitten sitä henkilöstöä, joka on oppilaitoksissa. Siis todella massiivisen luokan ongelma, ja sen takia rohkenen toivoa, että täytyisi olla kyllä asuntonministerin listassa korkealla sijalla, että tähän saataisiin korjaus. Se kyllä osoittaa, että jotain uutta lääkitystä tarvitaan.

Sitten tämä sääntöjen vähentämisen tie: Sehän on ihan tarpeellista pohdiskelua, terveen sääntelyn, tarpeellisen, hyvän sääntelyn periaate. Sääntelyäkin tarvitaan, mutta sitten tullaan kyllä tähän energiatodistusasiaan, josta eduskunta viime vaalikaudella lausui ja otti hyvin selkeät kannat siitä, miten tämä energiatodistus vanhoissa omakotitaloissa toimii. Tässä on ollut oletusarvona, että Suomi käyttäisi hyväkseen komission turhan sääntelyn ohjelmaa ja ottaisi tämän listaan. Siksi kysyn ministeriltä: mitä tälle energiatodistusasialle on tehty?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, josko ministeri vielä pari minuuttia puhujapöntöstä.

18.24 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka, se on kyllä aivan totta, että kyllä rakennusvalvontaviranomaisten täytyy antaa oikeaa tietoa kaikkialla maassa. Se on ilman muuta lähtökohta, että virheellistä tietoa ei voi antaa.

Tuo edustaja Heinäluoman esille ottama kosteusongelma on todellakin vakava asia, ja sitä pidettiin myös tässä hyvin polttopisteessä, kun tätä energiatehokkuuslainsäädäntöä valmisteltiin, eli haluttiin varmistua, että tällä lainsäädännöllä ei pahenneta missään tapauksessa tilannetta. Itse asiassa meillä on jo nyt tuotavan vaatimustason mukaisia matalaenergiarakennuksia, ja näissä kyseisissä rakennuksissa tämänkaltaisia vaurioita ei ole selvityksissä todettu, eli nyt tämän lainsäädännön ei pitäisi vaikuttaa sillä tavalla, että tilanne ainakaan heikkenee.

Mitä tulee sitten tähän energiatodistuslakiin, niin siitä tuo eduskunnan edellyttämä selkeyttäminen tullaan antamaan. Sitten siinä, mitä kaikkea tuo energiatodistus koskee, me

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

joudumme panemaan toimeen EU-lainsäädäntöä ja ulottamaan niitten rajojen puitteissa tuon energiatodistuksen kuin meiltä sitä edellytetään.

Edustaja Viitanen lähetti ansiokkaita kirjeitä komissaarille, ja varmaan myös näitte ne vastaukset, mitä sieltä tuli: ei siellä kyllä ymmärrystä paljon osoitettu. Mutta kun mainitsitte, että autotallit nyt erikseen energiatodistuksen piiriin, niin tässä itse asiassa mainitsin, miltä rakennuksilta vaaditaan sitä energiatehokasta rakentamista, ja se koko on aika lailla se tärkeä juttu, eli yli 50 neliön rakennuksista. Jos jollain on taipumus rakentaa autotalli, joka vastaa normaalin suomalaisen kahden ihmisen kaksion pinta-alaa tai enemmän, niin ehkä siinä voi sitten panna eristyksetkin kohdalleen.

18.26 Eero Heinäluoma sd: Kiitän ministeriä vastauksesta. Totean kuitenkin, että näiden kosteusvaurioiden osalta toistaiseksi kyllä epäilen, että tässä pitäisi miettiä tätä rakentamisen vastuukysymystä uudelleen. Tähän eivät selvästikään rakentajat ole vieläkään heränneet, koska niin paljon tulee näitä uutisia, että sateella rakennetaan niin, että eristeet ovat kosteudelle alttiita ja ne vain kiireen takia tungetaan sinne sisään. Tämä on hämmästyttävää, mutta myös viime talven osalta tuli tätä tällaista käytännön viestiä ihmisiltä, jotka olivat katsomassa, miten heidän asuntojensa rakentaminen edistyy.

No, sitten tähän sääntelyn edistämiseen. Minäkin katsoin sitä komission vastausta tähän energiatodistusasiaan, ja siitä jäi kyllä mieleen se, että siinä oli selvä kanta, että kun tässä tehdään tämä välitarkastelu eli arvioidaan sitä, miten tämä direktiivi on toiminut, niin siinä yhteydessä tähän on mahdollisuus palata. Sitten toinen reitti on se, mitä itse tarjosin: tänne komission työlislalle, jossa pohditaan tätä turhan sääntelyn vähentämistä, pitäisi ottaa tämä asia. Ja koen sillä tavalla, että Suomen pitäisi puhua tästä aiheesta, koska se on selvä, että tämä omakotirakentaminen ja nämä energiatodistukset ovat meillä ihan eri asemassa kuin ne ovat Keski-Euroopassa, jossa valtaosin asutaan kerrostaloissa ja hyvin vähän omakotitaloissa, ja kun meillä lisäksi vielä asenne näihin sääntöihin on toinen. Meillä lähtökohta on se, että niitä noudatetaan, ja me tiedämme, että monessa muussa EU-maassa ei koira perään hauku, jos ei tämmöistä energiatodistusta ole tehty.

Sitten on käyty keskustelua sen hinnasta, ja pidän kyllä sitä hintaa, silloin kun puhutaan lähellä 500:aa euroa olevista lukemista, aika korkeana, kun meillä kaikin muutoinkin tätä rakentamista ja asumista verotetaan aika ankarasti. Niin että en näe oikein tällä energiatodistuksella omakotitalojen osalta, vanhojen talojen osalta sitä sujuvaa merkitystä, varsinkin kun se laskelma on luonteeltaan teoreettinen. Sitten on eri asia, että mitä tulee uusiin omakotitaloihin, joissa se voidaan tehdä piirustusvaiheessa.

18.29 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kyllähän sieltä sen kaltainen vastaus tuli juuri, että tämä ongelma on nyt huomattu ja tämä otetaan mukaan näille listoille, mitkä nyt sitten koskevat tätä niin sanottua REFIT-hanketta, ja myös se, mikä oli Suomella tiedossa, että joka tapauksessa tätä energiatehokkuusdirektiiviä arvioidaan, evaluoidaan, vuoden 2017 alkuun mennessä. Ja kyllä ainakin silloin olimme siinä asennossa, että tässä evaluointityössä ja mieluummin jo aikaisemmin tämän normien purkutalkoon myötä Suomi vahvasti viestittäisi sinne suuntaan terveisinään, että meillä on sellaiset olosuhteet, että kerta kaikkiaan näiden vanhojen omakotitalojen energiatodistus koetaan ihan aidosti enemmän kiusanteoksi ja aiheuttaa hämmennystä ilman, että sillä olisi todellisia myönteisiä vaikutuksia ilmaston paremmalle hyvinvoinnille, jos näin voi sanoa.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Historiahan tässä asiassa menee niin, että aikanaan, kun tätä direktiiviä säädettiin, Suomen kanta oli hyvin pitkään se, että nimenomaan sen ei tulisi koskea näitä pientaloja. Ja Suomi taisteli siellä. Ennen pitkää Suomi sitten tämän taistelun hävisi, mutta nyt, kun tämä REFIT-hake tuli, niin tietenkin oli aika perusteltua ajatella, että jos muutenkin EU:ssa ajatellaan, että pistetään turhia normeja roskakoppaan, niin miksemme käyttäisi tätä tilaisuutta hyväksi ja palaisi siihen asentoon, missä alun perinkin olimme asiantuntija-arvioiden mukaan, eli siihen, että vanhoille omakotitaloille tämä energiatodistus voisi hyvin olla vapaaehtoinen.

Minua huolestuttaa se, mitä on tapahtumassa nyt, jos me Suomea emme ole enää nostaneet tätä kysymystä esiin — siitäkin näkökulmasta, että tähän oli eduskunnan yksimielinen ponsi ja edellytys, että näin tulisi toimia. Nythän ovat juuri nämä ajat sitten käynnissä, kun direktiiviä evaluoidaan. Arvostan, jos ministeri voisi vähän kuvata sitä, millälaisia terveisiä meiltä EU:lle on mennyt tätä työtä ajatellen, millaisia kantoja olemme kaiken kaikkiaan siihen ottaneet.

Ja toden totta, kyllä minua vähän hämmästyttää myös, (Puhemies koputtaa) että ministeri täällä puolustele sitä, että autotallitkin piti laittaa energiatodistuksen piiriin, kun me lähdimme siitä, että kun joka tapauksessa uudistetaan, niin otettaisiin nyt tämä mukaan siihen kokonaisuuteen ja kerrotaisiin EU:lle, että meidän mielestämme tämä säännös on turha. (Puhemies koputtaa) Se tulisi normien puron nimissä purkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Haluaako ministeri vielä? — Ei enempää, keskustelu näyttää olevan näin ollen päättynyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 12/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Keskustelu

18.32 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Taitaa käydä niin, että minä pidän tämän esittelypuheenvuoronkin valiokunnan mietinnöstä, mutta nyt täytyy huomioda, että tämä on sitten SDP:n puheenvuoro. Nimittäin me olemme jättäneet vastalauseen tähän kiinteistöveron korotusesitykseen. (Eero Heinäluoma: Hyväksytään yksimielisesti!) — Hyväksytään ilmeisesti tämän salin toimesta yksimielisesti, läsnä olevien toimesta.

Mutta todellakin tämä vastalause, jonka tietenkin toivottavasti koko eduskunta voisi hyväksyä, lähtee siitä, että tosiasia on nyt se, että hallitus on jo toistamiseen, peräkkäisinä vuosina, nostamassa kiinteistöveroa. Kyseessä on siis pakkonosto, koska hallitus määrittää tämän kiinteistöveron alarajan, ja olemme huolissamme siitä, että tämä iskee hyvin vahvasti erityisesti moniin kasvukeskuksiin, laajat vaikutukset Helsinkiin, Espooseen. Näihin tulee kohdistumaan nyt hallituksen toimesta kiinteistöveron pakkonosto, ja tietenkin me kaikki tiedämme sen, että tällä on erittäin haitallisia ja ongelmallisia vaikutuksia asumiskustannuksiin, jotka juuri esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla, Tampereella, muualla ovat varsin korkeat tänä päivänä. Aina kun puhutaan kiinteistöverosta, niin tietenkin ensimmäinen kysymys on myös se, mikä sen kokonaisvaikutus on asumiskustannuksiin, asumisen hintaan. Ja tietenkään tässä tilanteessa, kun jo toistamiseen, peräkkäisinä vuosina, hallitus tämän tekee, se ei hyvältä näytä.

Tämä kiinteistöveron toinen pakkonostohan tuli sen seurauksena, että hallitus sinänsä teki hyvin eli peruutti hallituksen aikoman korotuksen, kohtuuttoman korotuksen päivähoitomaksuihin — tätähän me sosialidemokraatit vaadimme, ja oli hyvä, että hallitus sen peruutti — mutta sitten pyytämättä tuli kyllä se, että tilalle otettiin tämä monien lapsiperheidenkin talouteen vaikuttava kiinteistöveron korotus. 100 miljoonaa euroa sieltä nyt sitten kerätään, ja tämä ei tietenkään ole hyvä. Mutta meillä on hyviä esimerkkejä siitä, että hallitus pystyy myös perumaan hölmöimpiä päätöksiään, ja täytyy sanoa, että tältä päivältä meillä on tähän liittyen erittäin myönteinen uutinen, mistä sydämestäni iloitsen, ja se on tietenkin se, että hallituspuolueet ovat ilmoittaneet, että tämä rintamalisän indeksileikkaus perutaan. (Eero Heinäluoma: Järki voitti!) — Järki voitti, järki voitti. Inhimillisyyttä voitti, koska kysymys on kuitenkin meidän itsenäisyytemme juhluvuodesta, sotiemme veteraaneista ja siitä arvostuksesta, mitä me jokainen tunnemme sotiemme veteraaneja kohtaan. — Oli kyllä jo alun perinkin hämmästyttävää, että hallitus esitti rintamalisän indeksileikkausta tällaiselle vuodelle, ja muutenkin. Viime viikolla torstaina kyselytunnilla asia oli esillä. Edustaja Heinäluoma, joka täällä on paikalla, otti myös omassa puheenvuorossaan aiemmin näyttävästi kantaa asian puolesta, ja varmasti jokainen meistä sai myös vahvaa kansalaispalautetta siitä, että tämä on iso vääryys, joka tulee korjata.

No, nyt hallitus peruutti tämän leikkauksen, erittäin hyvä niin, ja toivomme sitten, että tämä peruutusten sarja kenties saisi jatkoa myös tämän kiinteistöveron osalta, koska se ei hyvä päätös ole. Me sosialidemokraatit näemme, että paitsi että tällä on ongelmallinen vaikutus asumisen hintaan niin tällä on myös ongelmallinen vaikutus tulonjakoon. Mehän tiedämme sen, että kiinteistövero kuitenkin rokottaa suhteellisesti pieni- ja keskituloisia kotitalouksia enemmän, ja niinpä lähdemme siitä, että kaiken kaikkiaan kiinteistöveron rakennetta tulisi uudistaa. Sitä tulisi uudistaa siten, että se paremmin huomioisi pieni- ja keskituloisten henkilöiden ja perheiden asumisen kustannukset, edistäisi paremmin pieni- ja keskituloisten asumista. Me haluamme kokonaisuudistuksen, ja hallitus on myös valmistelemassa sitä. Hallitus valmistelee sitä, sitä on kiirehdittävä. Ja, puhemies, silloin, kun hal-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

litus valmistelee parhaillaan kokonaisuudistusta, jotta kiinteistöverojärjestelmä olisi tätä päivää toimivampi, perustellumpi, samaan aikaan olisi varsin viisasta pidättäytyä lisäkorotuksista, pakkokorotuksista, kiinteistöveroon, ja tulisi ensin uudistaa rakenne, ja täytyy lähteä siitä, että avain ja ratkaisu löytyvät sen rakenneuudistuksen kautta.

Näin ollen, puhemies, me esitämme tämän lain hylkyä, ja sen lisäksi tulemme kakkoskäsittelyssä esittämään kahta lausumaa tähän liittyen. Toinen liittyy asumisen hintaan — siihen, että tässä pitää ottaa huomioon paremmin pieni- ja keskituloiset, eli veron muuttamiseen enemmän progressiiviseen suuntaan, näin verokielellä sanottuna — ja samaan aikaan haluamme myös kiinnittää huomiota tähän rakentamattoman rakennusmaan korotettuun kiinteistöveroon, joka tällä hetkellä hallituksen esityksen mukaisena ei ole perusteltu, sillä siinä on esimerkiksi aluepoliittisesti ja asuntopoliittisesti hivenen ongelmakohtia.

18.37 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tänä iltana näyttää siltä, että asumisen kustannukset kiinnostavat ainoastaan sosialidemokraatteja, ja meitä ne kiinnostavatkin todella paljon.

Kiinteistövero itsessään on hyvä verotuksen keino, ja koska Suomessa verotetaan omistamista EU:n keskiarvoa huomattavasti vähemmän mutta työtä ja yrittämistä verotetaan kiireämmin, se on myös oikeudenmukainen. Nykymuodossaan kiinteistöverossa on kuitenkin vakavia puutteita. Lisäksi kiinteistövero sopii erittäin huonosti pelkästään julkisen talouden tavoitteeseen, fiskaalisen tuoton lisäämiseen. Kuten edustaja Viitanen tuossa muisti, tämä kiinteistöveron lisäkorotus, siis jo kahdelle vuodelle tehtyjen korotusten päälle, ilmestyi aivan tyhjästä korvaamaan tuon aikaisemmin käsitellyn varhaiskasvatuksen maksujen aiotun korotuksen. Sitähän oppositio vastusti yksimielisesti, koska päivähoitomaksujen korotus olisi entisestään heikentänyt ennen kaikkea naisten työmarkkina-asemaa. Hallitus veti korotuksen pois ja jopa ylpeilee tällä saavutuksellaan. (Eero Heinäluoma: Näin kävi!) Tämä jälleen uutena kohtana peruutettujen esitysten pitkään luetteloon.

Kuten edustaja Viitanen sanoi, on hyvä, että huonoja esityksiä perutaan. Ja nyt uusimpana haluan itsekin kiittää hallituspuolueiden valtiovarainvastaavien päätöstä olla leikkaamatta sotaveteraanien rintamalisää, kun pääministeri ei siihen kyennyt — eikä edes ministeri Soini, joka tässä salissa aika matalamielisesti kyseenalaisti salin toisen laidan isänmaallista mielenlaatua mutta ei sitten kuitenkaan veteraanien asiaa ottanut tässä omakseen. Eli kiitos edustajille Kalli, Outi Mäkelä ja Vähämäki, että toteutitte tämän sosialidemokraattien toiveen veteraanien kunnioittamisesta.

Mutta näissä peruutteluissa on ongelma, varsinkin silloin, kun vastaava summa pitää häteisesti kerätä muualta. Kun nyt kunnille piti korvata asiakasmaksujen korotuksesta saamatta jääneet tulot, niin esitetään korotettavaksi kiinteistöveroa entisestään. Hallitushan on saanut talouspolitiikan arviointineuvostolta muutenkin moitteet siitä, että se ei käytä verotuksen keinoja viisaasti ja vastuullisesti talouden kuntoon laittamisessa. Olen ennenkin täällä salissa vaatinut hallitukselta vastuullista verolinjaa, ja tällainen poukkoilu, jossa vain ja ainoastaan kuntataloudellisista syistä kerätään rahaa samalla, kun vaikkapa perintö- ja lahjaveroa kevennetään ilman mitään kasvun ja työllisyyden tavoitetta, on pelkästään vahingollista. Hallitus pelaa veroflipperiä.

Arvoisa puhemies! Kiinteistöveroa pitää käyttää viisaasti. Sen yhteiskunnalliset vaikutukset ovat laajat. Se vaikuttaa asumisen hintaan, asuntorakentamiseen, aluekehitykseen, työpaikkojen sijoittumiseen, työvoiman liikkuvuuteen ja työllisyyden kautta koko kansantalouteen. Sillä on huomattavia tulonjakovaikutuksia. Kiinteistöveron korottaminen edel-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

lyttää muita mahdollisia negatiivisia ulkoisvaikutuksia korjaavia toimia. Kiinteistöveron korotuksen mitoitus ja ajoitus ovat äärimmäisen tärkeitä. Kiinteistövero siirtyy asumisen kustannuksiin, jotka jo nyt ovat monissa kasvukeskuksissa kestäättömät. Tämä lisää veron regressiivisyyttä. Nykyjärjestelmässä kiinteistöveron arvo on suhteellisesti ankarampi pienituloisilla kuin suurituloisilla. Lisäksi veronkorotus siirtyy vuokriin, jolloin maksajiksi joutuvat vuokralla asujat, joiden enemmistöllä asumiskulut vievät jo nyt liian suuren osan käytettävissä olevista tuloista.

Hallitus nostaa jo toistamiseen kiinteistöveron alarajaa. Lisäverotuksella tavoitellaan tuoton kaksinkertaistamista, mikä on näin lyhyessä ajassa kohtuuton rasitus. Ja lisäkorotuksesta 60 prosenttia suuntautuu Helsinkiin ja Espooseen, mikä lisää entisestään metropolialueen kohtuuttomia asumiskustannuksia ja vaikeuttaa entisestään työn perässä muuttamista pääkaupunkiseudulle. Tämä on myrkyä työvoiman liikkuvuuden tavoitteille, työvoiman saatavuudelle yritysten kannalta ja työllisyyden lisäämiselle ylipäätään. Ja samaan aikaan alennetaan perintö- ja lahjaveroa sekä nostetaan kiinteistöveroa, suunnilleen samoilla vaikutuksilla. 2 miljoonan arvoisen asunnon perijä hyötyy ensi vuonna 50 000 euroa, ja vastaava summa peritään sitten omakotitaloissa asuvilta vanhuksilta, joilta jo nyt asumismenot vievät suuren osan elinkustannuksista. Keskusta ja perussuomalaiset selittävät tämän oikeudenmukaisuuden maaseudun asukkaille, kokoomuslaiset kertokoot, miksi Helsingissä ja Espoossa asuminen kallistuu entisestään.

Loppujen lopuksi siis kiinteistöveron lisäkorotus johtaa yhtä lailla mutta toisella tavalla vahingollisiin työllisyysvaikutuksiin kuin alkuperäinen säästötavoite eli päivähoitomaksujen korotus, joka olisi heikentänyt erityisesti naisten työmarkkina-asemaa. Hallituksen työllisyystavoite karkaa tavoittamattomiin, mutta tähän ei ole mikään uutinen.

18.43 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olen jo aikaisemmin kiinnittänyt huomiota siihen, että tämä kiinteistöverotuksen rakenne pitäisi pohtia uudelleen. Kun kiinteistöverotuksen käyttö on lisääntynyt ja sen tasoa on nostettu, ovat samaan aikaan tulonjakovaikutukset erittäin merkittäviä.

Nyt tavalliseen asumiskäytössä olevaan asuntoon, on se sitten omakotitalo tai kerrostalo, kohdistuu vuosi vuodelta suurempi rasite. Vaikka kiinteistöverossa on hyviä puolia ennen muuta siinä muodossa, että sitä kiinteistöä on vaikea laittaa pressun alle niin, että sitä ei huomattaisi, on kuitenkin jäljellä tämä kysymys, miten tavallisia mummonmökkejä, omakotitaloja, rintamamiestaloja verotetaan, ja tähän on tietysti vero, joka sitten tulee myös vuokralla asuvien maksettavaksi kohoavina asumiskustannuksina ja sitä kautta kohoavina vuokrina, jolloin pitäisi hakea kiinteistöverorakenteesta uutta ratkaisua, joka paremmin ottaisi huomioon tämän todellisen asumisen tarpeen ja — niin kuin täällä edustaja Viitanen sanoi — suosisi tavallaan sitä tavallisten ihmisten välttämätöntä asumista ja sitten ottaisi erikseen huomioon muut kiinteistöt, vaikkapa sitten erilaiset ökykiinteistöt ja liikekiinteistöt ja vastaavat, joilla on paremmin tätä maksukykyä olemassa.

Pettymykseni on suuri, että hallitus ei ole nyt tällaista uudistusta valmistellut vaan on lähtenyt siitä, että tällaisenä hätäratkaisuna tuodaan tämä kiinteistöveron alarajojen nosto, joka kohdistuu erittäin voimakkaasti pääkaupunkiseudulle.

Tämä pääkaupunkiseudulle tehty korotusratkaisu vaikuttaa kyllä, se on nyt pakko sanoa, hivenen rankaisulta siitä, että pääkaupunkiseudun kunnat eivät olleet valmiita lähemmään näihin kohotettaviin päiväkotimaksuihin mukaan, joten olisin toivonut, että täällä

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

olisi ollut paikalla ministeri ja hallituspuolueiden edustajia, (Puhemies koputtaa) jotka olisivat voineet vastata tätä asiaa koskeviin kysymyksiin.

18.45 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minäkin tuossa äsken juuri katselin ympärilleni ja tein sen havainnon, että täällä nyt ei ole yhtäkään hallituspuolueen edustajaa paikalla tuomassa edes jonkinlaisia perusteluja sille, miksi hallitus näkee tarpeelliseksi tässä vaiheessa jo toistamiseen pakkonostaa kiinteistöveron alarajaa. Kyseessä on iso asia, kuten edellinen puhuja kuvasi, hyvin iso asia, merkityksellinen asia, ja siksi olisi toivottavaa, että kun eduskunta näitä käsittelee, myös ministeri olisi paikalla ja jos jostain syystä ministeri ei ole paikalla, niin pitäisi ainakin hallituspuolueiden edustajien olla täällä paikalla käymässä tätä keskustelua.

Puhemies! Kuten tässä on todettu, tässä on monta ongelmaa. Tämä vaikuttaa asumiskustannuksiin, ja kiinteistövero on epäoikeudenmukainen ja kohdistuu väärällä tavalla, sen pitäisi enemmän kohdistua maksukyvyyn mukaan. Paitsi että se on epäoikeudenmukainen, niin ongelma on myös, että tähän ajankohtaan tämä korotusesitys on mahdollisimman huono, mahdollisimman huono. Nimittäin toden totta käy niin, kun tätä joka tapauksessa valtiovarainministeriössä valmistellaan — tosin me kyllä kiirehtisimme tätä valmistelua, se pitäisi saada nyt nopeasti ministerin toimesta eteenpäin — ja nämä rakenteet eivät ole nyt-kään kunnossa, niin sitten me vielä korotamme kiinteistöveroa, niin että se kärjistää näitä ongelmia, sen sijaan että niitä ongelmia pitäisi ratkaista kiinteistöveron rakenneuudistuksella kaiken kaikkiaan.

Puhemies! Minulla jäi äsken tuossa esittelypuheenvuorossa hieman kesken tämä rakentamattoman tonttimaan korotettu kiinteistövero. Se siis sinänsä asuntopoliittisesti on viisaskin ajatus, mutta tässä hallituksen esittämässä muodossa siinä on sellaisia ongelmia, että esimerkiksi se pakkokorotus tässä kohdistetaan (Puhemies koputtaa) varsin maaseutuvaltaisillekin alueille, joihinkin pääkaupunkiseudun kuntiin, (Puhemies koputtaa) että se ei ole mielestämme alueellisesti kovinkaan perusteltu.

Sitten me esitämme siihen myös sellaista rajausta ponnessamme, että hallitus valmisteli tämän esityksen uudelleen siten, että kaiken kaikkiaan varmistaisimme, että (Puhemies koputtaa) ei tule tätä niin sanottua mummonmökkiongelmia, (Puhemies koputtaa) että se koskisi niitä, vaan se koskisi ainoastaan yhteisöjä ja yrityksiä, jotka harjoittavat rakennustoimintaa, ei luonnollisia henkilöitä.

18.47 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Todellakin, kiinnitän huomiota siihen, että kokoomuksen, keskustan ja perussuomalaisen Helsingin ja Uudenmaan edustajat eivät ole täällä kertomassa kansalaisille, miksi he haluavat erityisesti vahingoittaa omien vaalipiiriensä elämänedellytyksiä. Eivätkö he uskalla perustella ratkaisuaan omille äänestäjilleen?

Samalla kun hallituksen esitys heikentäisi asuntopoliittikkaa kasvukeskuksissa, siihen sisältyy pakottavia toimia asuntorakentamisen lisäämiseksi. Rakentamattoman rakennusmaan lisävero on, kuten edustaja Viitanen sanoi, asuntopoliittisesti perusteltu kannustin, mutta nyt sitä ei kohdisteta oikeudenmukaisesti eikä edes tarkoituksenmukaisesti. Pakkonosto rajoittuu perustelemattomista syistä pääkaupunkiseutuun ja jopa maaseutumaisiin kehyskuntiin. Kyllä logiikka edellyttää, että korotus pitää suunnata kaikkiin maan kasvukeskuksiin, joissa asuntotuotanto ei vastaa asukasennusteita. Korotus pitää suunnata vain yhteisöihin ja rakennustoimintaa harjoittaviin yrityksiin, ei luonnollisiin henkilöihin.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Kiinteistöveron lisäkorotus korostaa entisestään nykyisen veropohjan ja arvostustasojen puutteita ja vääristää verotusta. Valtiovarainministeriössä on valmisteilla kiinteistöverotuksen kokonaisuudistus, jota olisi syytä odottaa ennen kuin ryhdytään puhtaasti fiskaaliseen ja epäoikeudenmukaiseen korotukseen.

18.49 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että minunkin on pakko kyllä ihmetellä tätä pientä läsnäoloprosenttia täällä. Sitten tulen siihen havaintoon, että kummallista on myös se, että kukaan ei halua esitellä tätä valtiovarainvaliokunnan mietintöä. Yleensä, kokemukseni mukaan, näistä esittelypuheenvuoroista taistellaan, ja edustajat, jotka ovat niistä vastuussa, käyvät huolella varmistamassa, että saavat esittelypuheenvuoron kärkeen, mutta nyt ei näy ketään. Oletan, että tämä olisi kuulunut valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtajan esiteltäviin asioihin, että täällä olisi edes joku keskustelukumppani, jolle voisi esittää myös suuressa salissa kysymyksiä, jotka taatusti kiinnostavat aivan erityisesti pääkaupunkiseudun asukkaita.

No, voihan olla niin, että edustaja Lintilä on nyt varautumassa huomisen suuriin uutisiin, niin että hänellä on hyväkin syy olla täältä poissa, mutta sitten olisi ollut kohtuullista, että hänelle olisi hommattu sijainen, jolta voitaisiin kuulla nämä perusteet, miksi tällöinen ehdotus on läpäissyt valtiovarainvaliokunnan yleensä niin tiukan seulan.

Onko esityksen muuttaminen mahdollista? Kyllähän on osoittautunut, että valtiovarainvaliokunnassa on kykyä kuunnella sekä kansanedustajien ääntä, täältä opposition ääntä että myös kansalaisten ääntä. Kun valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kallin johdolla tänään on päätetty peruuttaa tämä sotaveteraanien eläkkeiden leikkaus, niin se on minusta hyvä ja ainut mahdollinen päätös. Siitähän noin 4 viikon ajan on käyty täällä säännöllisesti keskustelua, että onko tämä ehdotus oikea vai ei, ja kun nyt tänään hallituspuolueen edustajat ovat päätyneet siihen, että tämä demareiden esille nostama epäkohta sotaveteraanien eläkeleikkauksista on kestämaton ja se korjataan, niin se on tietysti oikea päätös. Tapasin tänään Sotainvalidien Veljesliiton kokoukseen osallistuvan sotaveteraanin, joka oli hyvin iloinen siitä, että tämä päätös perutaan, (Puhemies koputtaa) ja hänkin koki, että se on merkki siitä, että heidän työtään arvostetaan.

Eli kyllä kiinteistöveronkin osalta pitäisi olla kykyä uudelleenharkintaan, mutta nyt emme kuule, miksi ei ole, koska yksikään hallituspuolueen edustaja ei ole katsonut aiheelliseksi tulla puolustamaan tätä esitystä.

18.51 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Se hyvä puoli tietenkin tässä oli, että oppositio sai tilaa nyt sitten suorittaa esittelyn omalle vaihtoehdolleen, mutta vakavasti puhuen, niin kyllä minä edellyttäisin sitä, että toimivaan parlamentarismiin kuuluu se, että se on hallituksen ja opposition välistä dialogia, ja siksi olisin kyllä minäkin toivonut, että jos ei ministeri ole paikalla näin merkittävässä asiassa, niin vähintään sitten hallituspuolueiden toimesta se esittelypuheenvuoro ja keskustelu käytäisiin täällä eduskunnan salissa. Seuraava mahdollisuus hallituspuolueilla muuten on vaikuttaa tähän asiaan kuitenkin äänestyskesä, joka sitten on kakkoskäsittelyssä ensi tiistaina. Onko se sitten keskiviikkona äänestys ja tiistaina käsittely, eli silloin kutsu kuuluu, että toivottavasti keskustelu jatkuisi silloin laajemmalla joukolla.

Mutta, puhemies, tämähän on nyt sitä ikävää, sarjassamme hallituksen hyvin eriarvoistavaa veropolitiikkaa, arvovalintoja. Me olemme täällä kuulleet hallituksen esityksiä siitä, että on varaa laskea varsin anteliaalla (Puhemies koputtaa) tavalla esimerkiksi miljoonape-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

rintöjen veroja, on mahdollisuus antaa tällaisia hyvin hyväosaisia, parempiin tuloluokkiin suuntautuvia apteekkarivähennyksiä, metsälahjavähennyksiä, veroprofiili tuloverokevennyksen osalta suosii suurituloisia ja eläkkeensaajien ostovoima näissä veroratkaisuissa jää miinukselle. Sitten toisella puolella tulee korotuksia kiinteistöveroon, korotuksia bensaveroon, korotuksia ihan moneen veroon, mikä tavallista ihmistä koskettaa, ja siksi esimerkiksi olisin toivonut, että täällä olisi ollut myös vaikkapa perussuomalaisia tämänkaltaista kehitystä perustelemassa, koska heidän sanomansa vaalien alla oli (Puhemies koputtaa) kyllä täysin toisenlainen.

18.54 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Ehkä tästä hallituspuolueiden poissaolosta voi tehdä tällaisen positiivisen tulkinnan, että kuten edustaja Heinäluoma sanoi, kun tätä joustavuutta valtiovarainvaliokunnassa on esiintynyt, niin ehkä he parhaillaan sitten pohjivat, kuinka tätä heikkoa ja huonosti perusteltua lakiesitystä voisi sittenkin korjata oikeudenmukaisempaan suuntaan.

Tämä joustavuushan on ollut varsin merkille pantavaa myös siltä osin, että jopa hallitus on jo valtiovarainvaliokuntaan ja sen verojaostoon tuomiaan esityksiä valmis ollut muuttamaan siinä vaiheessa, kun käsittelyä on jo viikkoja suoritettu. Tämä koskee siis perintö- ja lahjaverolain muutosta, josta sitten saammekin yllätykseksemme uuden version käsitteilyyn tässä alkaneella viikolla. (Eero Heinäluoma: Joko se peruutettiin?) Siinähan sitten päädyttiin pitkän pohdinnan jälkeen sellaiseen tulokseen, että ei haluttu avata 55 §:ää perustuslakivaliokunnan arvioimiselle siitä syystä, että kuten edustaja Kalli Helsingin Sanomissa tunnustikin, ei ollut haluja ottaa sitä riskiä, että yritysperintöjen muassa puoli-ilmaisella verotuksella siirtyviä jopa miljoonien tai kymmenien miljoonien osakesalkkuja ei enää voisi jatkossa siirtyä. Tätä varten hallitus oli nyt sitten valmis joustamaan sen kustannuksella, että sinänsä erittäin kannatettava ajatus eli alaikäisen yritysperintöjen saajan oikeus huojennukseen ei nyt tulekaan toteutumaan, koska oli nyt tärkeämpien eturyhmien etuja valvottavana.

Mutta tämä osoittaa joustavaa mielenlaatua, ehkä epäroivääkin mielenlaatua, ja tällaiseen vatulointiin tässäkin tapauksessa siis toivomme panemme.

18.56 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä esitys antaa kyllä aiheen todellakin puhua tästä hallituksen verolinjan kokonaisuudesta, siis mitä veroja lasketaan, mitä veroja nostetaan ja miten ne tulonjaollisesti kohdistuvat eri väestöryhmiin.

Ei voi olla kiinnittämättä siihen huomiota, että nämä kiinteistöveron nostot sopivat kyllä hallituksen linjaan, kun ne tulevat ja vielä aivan erityisesti kohdennettuna pääkaupunkiseudulle. Sitten samaan aikaan, kun täältä kerätään 100 miljoonaa euroa, tehdään saman suuruusluokan tai kokonaisuudessaan suurempia veronkevennyksiä, esimerkiksi tämä perintöverokevennyys, joka hyödyttää näitä miljoonaperinnön saajia. On vaikea nähdä, että tällä perintöveron kevennysehdotuksella, joka täällä myös on käsitellyssä, on minkäänlaisia työllisyysvaikutuksia. Tulonjakovaikutuksia kyllä, mutta tuskinpa perintöveron keventämisestä nyt ensimmäistäkään työpaikkaa tulee. Sama koskee sitten tätä apteekkarivähennysasia, jossa on käynyt ilmi, että sen suurimpia hyötyjiä todellakin ovat apteekkarit, ja parhaimmillaan nämä vähennykset ovat kymmeniätuhansia euroja, 25 000 euroa, ja keskitasollakin puhutaan sellaisesta 5 000—6 000 euron vähennyksestä, siis todella mittavia, joita varten sitten tehdään muualla näitä veronkorotuksia, joita tavalliset kansalaiset pääsevät maksamaan.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Että nyt jää kysymään, eikö juuri tästä asiasta hallituksen pitäisi tehdä, tästä veropolitiikasta, oma tulonjakovaikutusarvionsa, ketkä hyötyvät näistä hallituksen päättämistä kevennyksistä ja ketkä ovat maksumiehinä sitten, kun eräitä muita veroja, niin kuin täällä nyt esillä olevaa kiinteistöveroa, korotetaan. Tässä olisi kyllä ihan oppitunnin paikka, miten tällaisia esityksiä näin nopeasti viedään eteenpäin ilman näitä tulonjakovaikutuksia.

18.58 Pia Viitanen sd: Puhemies! Kannatetaan. Minä kannatan vahvasti sitä ajatusta, että hallitus esittäisi eduskunnalle selkeän laskelman siitä, mikä on nimenomaan veropolitiikan, veropoliittisten päätösten, tältä syksyltä ja koko hallituskaudelta, vaikutus tulonjakoon.

Kyllä se vain, puhemies, niin on, että kun sanotaan samaan aikaan tavalliselle kansalle, että sinun on tingittävä, ja leikataan työttömyysturvaa tai väen vängällä halutaan sopimuksia, joilla palkkoja päästään alentamaan, ja tätä kautta koko kansakunnalle sanotaan, että tingi, niin ei ole kovin reilua, että sitten samaan aikaan löytyy satoja miljoonia euroja sen kaltaisiin veroratkaisuihin, jotka suosivat suurituloisia. Ja mikä pahinta, puhemies, on juuri se, minkä edustaja Heinäluoma tuossa totesi, että ihan lainsäädännön arviointineuvostonkin arvioiden mukaan näillä hallituksen uusilla "innovatiivisilla" veroratkaisuilla ei ole käytännössä katsoen työllisyysvaikutuksia. Ja kun rahaa pistetään veronalennuksiin, joilla ei ole työllisyysvaikutuksia, niin talouden synkkä kehä jatkuu. Ja sitten olemme siinä tilanteessa, mistä olemme varoittaneet todella monta kertaa, että ensi keväänä todetaan, että oho, rahaa ei olekaan, talous ei kasva, EU:kin vähän kyselee perään, ja sitten joudutaan lisäleikkausten tielle, ja tämä on tuhoisa tie. Ja siksi me olemme esittäneet niin vaihtoehtoisia veropolitiikkaa kuin sitten työllistävämpiä toimia. Mutta, puhemies, kyllä se varmasti niin on, kun niukkuutta jaetaan, että kyllähän myös veroratkaisuilla, jos veronkevennyksiä tulee — esimerkiksi sosiaalidemokraatit antaisivat niitä enemmän pieni- ja keskituloisille palkansaajille, eläkkeensaajille, työttömille — täytyy olla työllistävä vaikutus, ja tässä on pätkähullua se, että näillä hallituksen ratkaisuilla työllisyyttä ei kaiken kaikkiaan edistetä.

Mutta, puhemies, palaan siihen alkuperäiseen, mitä sanoin: tämä oli mielestäni loistava idea, ja toivoisin, että hallituspuolueetkin — ihan siksi, koska tämä idea on täällä esitetty — tulisivat nyt sitten katsomaan (Puhemies koputtaa) omien veroratkaisujensa tulonjakovaikutukset.

19.00 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Minäkin kannatan lämpimästi edustajien Heinäluoma ja Viitanen esittämää ajatusta ja laajentaisin sen jopa siihen, että sen lisäksi, että tarkasteltaisiin eri veroratkaisujen tulonjakovaikutuksia, ylipäättään saisivat esitellä sen, onko olemassa jotakin verolinjaa. Onko olemassa joku veroidea? Onko olemassa mitään käyttöä verotukselle? Minkälainen työkalu se hallituksen mielestä on, jos minkäänlainen, yhteiskunnalliselle kehitykselle varsinkin tässä taloudellisessa tilanteessa? Vai onko se vain tällaista veroflipperin peluuta, jossa poukkoillaan erilaisista eturyhmien vaatimuksista toiseen? Kun joku keksii pyytää jotakin, niin annetaan veronalennus, tai sitten kun huomataan, että kassanpohjalla on tyhjää, niin katsotaan, mikä vero sen täyttäisi.

Ylisummaan havaintonahan on se, että hallitus on täysin haluton laajentamaan veropohjaa sellaisiin suuntiin, joissa olisi veronmaksukykyä, esimerkiksi aliverotettuun finanssisektoriin. Ainoa havaittavissa oleva, ehkei nyt linja, mutta jonkinlainen suuntaus, on se, että halutaan ehdoin tahdoin vähentää verotuloja, joilla voitaisiin rahoittaa julkisia palve-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

luita. Ja kun julkisten palveluiden rahoitus tässä koko ajan rapautuu, niin joudutaan tilanteeseen, jossa yksityinen vaihtoehto on aina kilpailukykyisempi kuin julkinen vaihtoehto, ja hyvinvointivaltion yksityistämisen linjalla tällöin ollaan. Jos tämä on julkilausuttu tavoite, niin se olisi hyvä kuulla, ettei meidän tarvitsisi täällä arvuutella keskenämme, mitä hallitus verotuksella aikoo, jos mitään.

19.02 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota vielä yhteen tärkeään näkökohtaan tämän kiinteistöveropäätöksen yhteydessä. Edellinen hallitushan teki sen päätöksen, että kiinteistöverotuotot jäävät kokonaisuudessaan kuntaan, ja silloin ainakin tiedetään, ketkä sitten tästä kiinteistöveron tuotosta hyötyvät, eli kunta sitä kautta saa lisää rahaa. Mutta nyt kuitenkin on sitten menty toiseen järjestelyyn, jonka nimi on se, että tästä kiinteistöveron tuotosta osa menee verotulojen tasaukseen. Sehän on täällä jäänyt käsittelemättä kokonaan, ja ymmärrän, miksi täällä on näin hiljaista, että tästäkään ei haluta puhua, että nyt, kun sitten pakotetaan näitä pääkaupunkiseudun kuntia nostamaan kiinteistöveroa, niin tämä rahahan ei jää, arvoisat edustajat, kokonaisuudessaan näiden kuntien käyttöön tai tule näiden kuntalaisten hyväksi, joilta näitä veroja kerätään, vaan ne siirretään kiinteistöveron tasausjärjestelmään ja sitä kautta sitten maassa eteenpäin.

Sekin on mielenkiintoinen tilanne, että kun tässä oli tämä kytkös sitten tänne päiväkotimaksuihin, niin tähän on sama asia kuin se, että päiväkotimaksuja siirrettäisiin tasausjärjestelmään, että kun kerätään yhdessä kunnassa päiväkotimaksuja, niistä tehdään valtakunnallinen tasaus ja sitä kautta sitten myös ne kunnat, joissa päiväkotimaksuja ei ole tai joissa ei ole päiväkotilapsia tai niitä on vähemmän, ikään kuin hyötyvät tästä kuvitteellisesta tulosta, joka on tullut. Tämä kysymys on täysin läpivalaisematta tässä työssä ja ansaitsee nyt kuitenkin tulla sanotuksi, että nämä rahat, joita tässä nyt sitten kerätään, eivät ikävä kyllä tämän hallituksen tekemän linjanmuutoksen jälkeen tule näiden kuntien hyväksi kokonaisuudessaan vaan niistä osa lähtee tasausjärjestelmän kautta liikkeelle.

Tässä on siis tosi paljon periaatteellisesti tärkeitä kysymyksiä, jotka olisivat puoltaneet sitä, että tehdään kiinteistöveron kokonaisuudistus, jossa haetaan suuntaa sille, miten (Puhemies koputtaa) kiinteistöveroa maassa kehitetään.

19.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Juuri näin, ja tähän nyt kuvaa juuri sitä politiikkaa, että toisaalta tarpeellista saa odottaa, kuten vaikkapa työllistäviä toimia saa odottaa jo puolitoista vuotta, kiinteistöveron kokonaisuudistusta saa odottaa, ja sitten taas monia ratkaisuja tehdään hätiköiden ja miettimättä kokonaisuutta. Tässä on tyypillinen sellainen kyseessä: päätetään korvata joku hallituksen aiempi epäreilun päätöksen peruminen sitten seuraavalla epäreilulla ja epäonnistuneella ratkaisulla erittäin, erittäin huonossa tilanteessa. Ei sovi tähän ajankohtaan yhtään nyt tämä nosto, kun pitäisi tehdä nimenomaan se kokonaisuudistus.

Mutta, puhemies, jos nyt tässä lopussa sanoisi jotain positiivista, niin sanotaan se, että tämä päivä oli iloinen, mikä ollaan täällä todettu, siinä suhteessa, että hallituspuolueiden valtiovarainvaliokunnan vastaavat päättivät perua tämän veteraanien rintamalisän indeksileikkauksen, mikä oli meille sosialidemokraateille hyvin tärkeä asia, ja siitä me iloitsemme. Lähdetään nyt sitten siitä, että vielä kerran täällä eduskunnassa hallituspuolueet harkitsisivat tämän kiinteistöveron korotuksen peruuttamista siten, että sitten ensi viikolla, kun käymme lain kakkoskäsittelyyn, äänestettäisiin tämän lain hylyn puolesta. Mutta ensisijaisesti tietenkin olisin toivonut tältä päivältä keskustelua tästä asiasta. Kysymys on ih-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

misten asumiskustannuksista, kodeista, perheiden toimeentulosta, veropolitiikasta ja isoista kokonaisuuksista, mikä tässä keskustelussa on monelta suunnalta osoittautunut ongelmalliseksi, ja siksi keskustelu olisi tarpeen.

Mutta, puhemies, tältä pohjalta, ja... (Eero Heinäluoma: Väärältä pohjalta!) — Valitettavasti tällä kertaa se pohja on väärä, ja olisi helpompi todeta, että tältä pohjalta hallituspuolueiden ja hallituksen esitys olisi toisenlainen.

19.06 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Hetken aikaa ajattelin, että puheemme ei ole mennyt kuuroille korville vaan että saamme lisävalaisua asiaan, kun kokoomuslainen varapuhemies Satonen tuli saliin. Mutta huomaa, että hän katsoi saman tien aiheeksi lähteä pois, enkä tiedä, kuuluukokaan tämä nyt hänen tehtäviinsä. Viime viikon torstain kyselytunnillahan kyllä yritin sanoa, että tämä sotaveteraanien eläkeleikkauksen peruminen olisi voinut olla paras syntymäpäivälahja (Pia Viitanen: Kyllä!) 50 vuotta täyttäneelle varapuhemies Satoselle. Ikäväkseni ulkoministeri, pääministerin sijainen ministeri Soini ei silloin ollut valmis tätä syntymäpäivälahjaa antamaan, mutta voinen nyt todeta kuitenkin, että muutaman päivän myöhässä tämä tuli ilman hallituksen myötävaikutusta ja että edustaja Kallilla oli tässä paremmin hoksnokka kohdallaan kuin hallituksen ministereillä viime torstaina.

Mutta palaan vielä sitten tämän kiinteistöveroasian käsittelyyn: Eduskunnallahan on monia tapoja osoittaa suuntaa ja vaikuttaa asioihin. Tiedossa on, että hallituksen esityksen hylkääminen on aika kova ratkaisu. Niinkinhän joskus tapahtuu, ja silloin useimmiten hallitus vetää esityksensä eduskunnasta pois, kun myöskään hallituspuolueet eivät ole valmiit sitä esitystä eteenpäinviemään. Mutta on muitakin tapoja, joilla eduskunta voi näyttää tahonsa, ja sellainen tapa esimerkiksi on se, että valiokunta esittää koko eduskunnan hyväksyttäväksi lausumaa. Nyt tässä tapauksessa ilman muuta olisi valiokunnalla ollut mahdollisuus esittää lausumaa, jossa olisi tämä tulonjakovaikutusten arviointi otettu esille, ja samaten lausumaa, jossa hallitusta olisi velvoitettu tekemään tästä kiinteistöverosta isompi rakenneuudistus ja katsomaan tämän kiinteistöveron kohdentumista ja mahdollisuuksia sen rakenteen muuttamiseen niin, että se olisi sosiaalisesti oikeudenmukainen. Tässä suhteessa siis eduskuntakaan ei ole kyllä täysimääräisesti nyt enemmistön osalta käyttänyt vaikutusmahdollisuuksiaan hyväksi, [Puhemies koputtaa] ja toivonkin, että tätä asiaa koskeva keskustelu näin ollen vielä jatkuisi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 174/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 20/2016 vp

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 20/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.09 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Työttömyysturva on erittäin tärkeä toimeentulomuoto olosuhteissa, joissa palkka on lähtenyt alta pois. Se on paitsi henkilölle myös hänen perheelleen aika tärkeä toimeentulomuoto silloin, kun tällainen iso kriisi työpaikan menetyksestä on kohdannut. Ja nyt kun tämä työttömyysturva on joutunut hallituksen leikkauslistalle ja sitä on eri tavoin leikattu, sekä kestoä lyhentämällä sieltä 500:sta 400 päivään että muilla keinoilla, on ollut aihetta huoleen siitä, kuinka paljon me tätä laman taakkaa laitamme niiden niskaan, jotka ovat jo ennestäänkin joutuneet kärsimään, eli niiden niskaan, jotka ovat työpaikan menettäneet ja joiden toimeentulo on jo sitä kautta noin puolittunut siitä, mitä se on aikaisemmin ollut. Tämä näkökulma tässä hallituksen esityksessä ei ole saanut riittävää huomiota, ja sen takia olen tavallaan kyllä pettynyt tähän linjaukseen, joka hallituksen toiminnassa on tehty.

Työttömyysturvahan on sitten muutoinkin tällaisen jatkuvan ropeloinnin kohteena. Näyttää siltä, että se on jatkuvasti säästölistalla ja yhä uusia ajatuksia ja ideoita tähän keksitään. Tiedossa on, että hallituksella on valmistelussa tämä uusi omavastuuehdotus, joka lähtee siitä, että kolmen kuukauden välein työttömyysturvaa voitaisiin alentaa. Sillä perusteella, että jos ei ole löytänyt väliaikaista työtä 18:aa tuntia, sitten voidaan tämä alennus tehdä, tai olosuhteissa, (Puhemies koputtaa) joissa... — Jaaha, tämä ilmeisesti vaatii tuonne puhujapöytäntöön siirtymisen jo.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mielellään. (Puhuja siirtyi puhujakorkeelle)

Arvoisa puhemies! Tässä on hallituksella tämä suunnitelma kolmen kuukauden välein tehtävästä työttömyysturvasta leikkauksesta, ja hallitushan oli rakentanut elokuun budjettiriiheen hyvin massiivisesti kesän aikana odotukset siitä, että hallitus tarttuu työllisyyteen. Tähän oli sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa jo viime vuoden syksyllä esitetty, että pitäisi näin korkean työttömyyden oloissa tehdä myös nopeasti vaikuttavia työllisyystoimia, ja vuosi sitten kritikoimme vahvasti hallitusta siitä, että nämä työllisyystoimet puuttuvat esityksestä. Ja kun kesällä tämä keskustelu heräsi, niin olin kyllä enemmän kuin tyytyväinen siitä, että hallitus on kuullut tässä asiassa sitä huolta, joka oppositiossa on ollut. No, sitten osoittautuikin, etteihän tässä nyt mitään työllisyystoimia oltukaan tekemässä, vaan loppujen lopuksi nämä niin sanotut työllisyystoimet olivat lähinnä työttömyysturvaan suunniteltuja leikkauksia.

No, niitäkään hallitus ei tuossa budjettiriihessään elokuussa saanut valmiiksi eikä tehdä, vaan asia sitten siirrettiin työmarkkinajärjestöjen tehtäväksi, pyydettiin... (Pia Viitasen välihuuto) — Joo, se työllisyystoimi työllisti työmarkkinajärjestöjä työttömyysturvasta leikkauksen käsittelyn muodossa ja siirrettiin sinne ja annettiin määräajaksi syyskuu, jossa ajassa näiden piti valmistua. — No, mitä siellä tapahtui? On aika ymmärrettävää, ettei pal-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

kansaaajapuolella ole kaikkien näiden leikkausten jälkeen enää halua laittaa tätä taakkaa työttömien toimeentuloon, että heiltä viedään, ja niinpä sieltä ei tullut esityksiä. Tietysti sitten moni on myös kysynyt, että mitä se työllistää, jos työttömyysturvaa leikataan kolmen kuukauden välein, että mitä työpaikkoja se luo. Tältä osin tämä koko rakennelma on vähän hyllyvällä suolla.

Nyt sitten, kun palkansaajapuoli ei työmarkkinajärjestöjen kesken näitä ehdotuksia voinut kannattaa, tämä on jäänyt kesken, emmekä vielääkään tiedä, mitä tälle tulee tapahtumaan. Meillä on tähän liittyen kylläkin hallituksen toimesta tuotu eduskuntaan leikkaus ehdotuksia, joissa lähdetään siitä, että näitä omavastuupäiviä lisätään niin, että työttömyysturvaa ei tule karenssiaikana ja niitä lisätään 5:stä 7:ään.

Tähän ajatteluunhan sitten kuului se, että tätä omavastuuosuutta voitaisiin puolestaan alkuvaiheessa vähentää ja sitten tuoda sitä lisää tänne kolmen kuukauden vaiheeseen. No, nyt meillä ei ole täällä ministeriä paikan päällä — tässäkin asiassa täällä ei ole paikalla, ei ministeriä, ei yhtään hallituspuolueiden kansanedustajaa — että tätä voisi selvittää, mitä hallitus on tässä asiassa aikuisten oikeasti tekemässä. Pidän tätä suurena pulmana tällaisten esitysten käsittelyn yhteydessä. Tätä kokonaisuutta ei ole hahmotettavissa, eikä eduskunta oikein tiedä, mitä tässä ollaan tekemässä, eikä tämä ole myöskään mielestäni oikein niitä ihmisiä kohtaan, joita tämä koskettaa. Työttömyysturva on kuitenkin yli 300 000 työttömälle aika tärkeä, aivan olennainen ja ratkaiseva toimeentulomuoto, ja kun katsotaan vuoden mittaan, niin tämä ongelma ei koske vain 300 000:ta vaan se koskee yli 600 000:ta ihmistä, ja kun puhutaan näin suurista joukoista, niin olettaisi, että tässä selkeys olisi parasta ja selvästi kerrottaisiin, mitä ollaan tekemässä, eikä niin, että samaa asiaa käsitellään kuukaudesta toiseen uudelleen ja uudelleen ja koko ajan on tämmöinen kirves tässä näiden työttömyysturvaratkaisujen päällä, että pysykö tämä toimeentulo ylipäänsä olemassa vai ei.

Eli pidän tätä kokonaistilannetta kyllä erittäin huonosti hoidettuna ja kiinnitin vain huomiota siihen, että nyt sitten kun tänään EU pyysi selvityksiä Suomelta tästä ensi vuoden budjetista, jossa siis velkaantuminen ei ole suinkaan vähentymässä verrattuna siihen velkaantumisen tasoon, jonka hallitus sai perinnöksi edeltäjältään, vaan kasvamassa siihen tasoon nähden, niin ministeri Orpo sanoi, että pitää ottaa äärimmäisen vakavasti tämä EU:n komission kirje. No, kyllä, vakavasti, mutta sitten jää kysymys, että mitä nämä toimet täällä työllisyyden puolella ovat, koska ne ovat ratkaisevia tämän velkaantumisen taittamisessa. Ja jos se askartelu on täällä työttömyysturvan leikkaamisessa ja nyt sitä sitten leikataan tämä syksy ja vielä ehkä ensi kehysriiheen, niin eihän se kovin hyvältä näytä. Ja jos arvaan oikein, miten tämä kehysriihijuttu päättyy, niin sehän päättyy sillä tavalla, että tässä tehdään ratkaisu, jossa kehysriihi yritetään siirtää kuntavaalien jälkeen. Kuntavaalien jälkeen siirretään näitäkin päätöksiä ja varmaankin siinä arjen opin uskossa, että sitten ei tarvitsisi vaaleja ennen tehdä mitään uusia leikkauspäätöksiä, mihin tämä hallituksen työllisyystoiminnassa epäonnistuminen on hyvää vauhtia Suomea viemässä.

19.17 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä on kyllä aivan olennainen kysymys. Nimittäin kyllähän tässä matkan varrella on tullut monta kertaa mietittyä, kun monta kertaa niitä työllisyystoimia luvataan ja vuoden jälkeen sanotaan, että nyt otetaan tämä työllisyys ykkösasiaksi, ja sitä kovasti hallitus kesällä toi julki, että kyllä se pettymys tietenkin oli suuri, kun näytti siltä, että tämä ainoa "työllisyystoimi" hallituksella toden totta on siirtää asiaa jatkovalmisteluun ja sielläkin tavoitteena saada heikennyksiä työttömyys-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

turvaan, heikennyksiä palkansaajan asemaan. Ja tässä edustaja Heinäluoma aivan oikein totesi, että moni on ihmetellyt, mitä tämänkaltaisilla heikennyksillä on tekemistä työllisyyden parantamisen kanssa, kun tarvittaisiin niitä konkreettisia, aitoja työllistämistoimia, jotka vaikuttavat välittömästi, eikä niin, että uskotaan sokeasti vain ja ainoastaan hintakilpailukykyyn ja siihen, että joskus jonkun kiky-sopimuksen myötä tilanne paranee. Sillähän on lyhyellä tähtäimellä kuitenkin jopa kielteisiä vaikutuksia, pitemmällä tähtäimellä toisenlaisia vaikutuksia.

Mutta, puhemies, tämä kokonaisuus huolestuttaa. Ja juuri niin kuin tässä äsken todettiin, tämä kokonaisuus huolestuttaa siksi, että jos talous ei lähde kasvuun, jos työpaikkoja ei synny lisää, ihmisille töitä, niin sitten me olemme toden totta siinä kevään tilanteessa, että lisäleikkauksia eduskunnalle tullaan esittämään. Tässä oli aika hyvä huomio edustaja Heinäluomalla se, että tietenkin nämä lykätään vielä sitten kehysriiheen kunnallisvaalien jälkeen, mikä tarkoittaa edelleen lykkäyksiä. Ja soisin itseni olevan väärässä tällä kertaa. Soisin itseni olevan väärässä, puhemies, mutta minä todella toivon, että siltä varalta, että olisin oikeassa, hallitus nyt kääntäisi ja muuttaisi suuntaansa, ottaisi kopin tästä työllisyydestä ja muuttaisi linjaansa oikeudenmukaisemmaksi mitä taas edellisessä pykälässä, kun puhuimme verotuksesta, keskustelimme.

19.19 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kuten kaikki täällä tiedämme, niin koko poliittista uutisointia on hallinnut useitten kuukausien ajan tämä kilpailukyky sopimus, se vääntö työmarkkinajärjestöjen kesken, sen eri vaiheet, myöskin se vaihe, jolloin neuvotte-lujen ollessa keskeytettyinä uhattiin melkeinpä viikoittain muuttuvilla pakkolaeilla ja niiden perustuslaillisuutta pohdittiin. Tuskin Suomessa oli yhtään väestöryhmää, joka ei olisi kokenut ahdistusta ja epävarmuutta tulevaisuudestaan, kun tämä suorastaan pakkomielteiseksi muuttunut hintakilpailukyvyn ja työn hinnan alentaminen, suomeksi sanottuna palkkojen alentaminen, oli hallituksen ainoana tavoitteena. Siksi on tietysti vähän omituista, että juuri tässä vaiheessa, kun tämä kilpailukyky sopimuksen yksi keskeinen elementti eli tämä työttömyysvakuutusmaksujen jakosuhteiden muutos on täällä eduskunnassa käsitte-lyssä, niille samoille hallituspuolueille ja ministereille, joille tämä oli maailman tärkein asia, jonka puolesta he olivat valmiita taistelemaan, josta he puhuivat tv:n uutislähetyksis-sä aamusta iltaan, se ei olekaan nyt enää sen arvoinen, että he haluaisivat keskustella ja pe-rustella, miten loisteliaita vaikutuksia tällä muutoksella saadaan aikaan. Yhtä lailla voi tie-tysti kummastella sitä, että oppositiopuolue vasemmistoliitto, joka on kuitenkin esittänyt tähän valiokunnan mietintöön vastalauseen, ei ole myöskään täällä paikalla sitä näkökul-maa esiin tuomassa. Mutta kuten ilmeisesti äsken sosialidemokraatit olivat ainoita, joita kiinnosti asumisen hinta, niin me lienemme nyt sitten ainoita tässä eduskunnassa, joita kiinnostaa työllisyys ja työttömyys.

19.21 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tällä työttömyysvakuutusmaksulla ja sen rahastoinnillahan oli tärkeä osa, kun 1990-luvun lopulla valmistauduttiin talous- ja ra-haliittoon. Silloinhan ajatus kulki niin, että täytyy luoda puskureita heikkojen suhdanneti-lanteiden varalta, ja se oli nimenomaan sellaisissa kriiseissä, jotka kohdistuvat erityisen voimakkaasti Suomeen mutta eivät välttämättä muuhun euroalueeseen. Näitä puskureita tuolloin päätettiin luoda työttömyysvakuutusrahastoon ja toisaalta myös työeläkerahastoi-hin. Tuo ajattelu oli silloin aivan oikein, ja sillä on ollut merkitystä, ja täällä työttömyys-vakuutuksen puolella tällä rahastoinnilla on voitu välttää sitä väärää ilmiötä, jossa työttö-

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

myysvakuutusmaksuja joudutaan nostamaan olosuhteissa, joissa työttömyys nousee, ja kun sitten työttömyysvakuutusmaksut nousevat, sitä kautta työn hinta nousee työnantajalle, mikä puolestaan johtaa siihen, että kannattavuusongelmien takia joudutaan laittamaan lisää ihmisiä työttömyyskortistoon, jolloin taas maksut nousevat. Tämän kielteisen kierteen välttämiseksi tämä puskurointiajatus oli aivan oikea, ja työttömyysturvassa sitä on käytetty.

No, nyt tässä sitten siirretään rahoitusta palkansaajille työnantajilta, mutta tämän ratkaisun yhteydessä on jäänyt tarkastelematta tämä koko puskurointiajatus. On tarve keskustella myös siitä, pitäisikö — ajatellen sitä, että tämä kriisi, jonka olemme nähneet, ei ehkä kuitenkaan ole ainutkertainen, se saattaa uusiutua — tässä miettiä työttömyysvakuutuksen puolelle suurempaa puskuria eli hyvinä aikoina varautua keräämään enemmän varoja puskuuriin, jotta sitten huonoina aikoina voitaisiin tätä maksujen nousupainetta tasoittaa.

Aion hetken päästä palata vielä tähän työeläkevakuutusmaksuasiaan, koska sillä on yhteys tähän työttömyysvakuutusmaksuun.

19.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä Emu-puskuriasia on niin ikään hyvin ajankohtainen, ja tuossa sitä historiaa hyvin kävi edustaja Heinäluoma läpi. Kaiken kaikkiaan me sosialidemokraatithan olemme esittäneet sitä, että juuri tässä tilanteessa tulisi Emu-puskurit ottaa käyttöön. Voisin siteerata, puhemies, korkeasti tunnettua talousosastajaa, keskustakonkari Mauri Pekkarista, joka sanoi, että jos koskaan niin nyt on aika. Olen samaa mieltä, että jos koskaan niin nyt on aika ottaa käyttöön Emu-puskurit. Tästä olemme olleet samaa mieltä. Se tietenkin liittyy siihen, että tänä aikana on juuri sellaista talouspoliittista aikaa, mitä tuolloin ajateltiin olevan, mitä varten Emu-puskureita ylipäätään tarvitaan, sillaksi yli synkän virran. Tämän vuoksi esimerkiksi sosialidemokraatit omassa vaihtoehtobudjetissaan ovat esittäneet näiden Emu-puskurien käyttöönottoa kaiken kaikkiaan. Mielestäni hallituksen nyt jos koskaan kannattaisi, kun me olemme puhuneet niistä toimituksista, mitkä parantavat työllisyyttä tässä ja nyt, tarttua tähän esitykseen, koska sillä nimenomaisesti nopeasti saataisiin ikään kuin tällaista elvyttävää varaa kansantalouteen ja sitä kautta myös työpaikkoja syntymään.

Eli, puhemies, varmasti tähänkin asiaan tulemme ihan lähiaikoina palaamaan monessa yhteydessä, mutta haluan alleviivata sitä, että kun edellisessä kohdassa korostin, että huonoon aikaan tuli tuo kiinteistöveron korotus, niin voisi sanoa, että nyt olisi hyvä aika tulla tämän päätöksen siitä, että Emu-puskureita otettaisiin väliaikaisesti käyttöön, ja varmasti sitten sen kokonaisvaltaisemman, pidemmälle ajatellun ajatuksen siitä, että (Puhemies ko-puttaa) voitaisiin pohtia muutenkin tätä puskurointi-idea.

19.25 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa aina silloin tällöin käydään keskustelua tästä työmarkkinajärjestöjen vallasta ja käydään keskustelua myös siitä, mitä eduskunnan kuuluu päättää, ja täytyy sanoa, että nyt kun on käsittelyssä tämä olennainen asia, joka on eduskunnan käsissä, eli vakuutusmaksujen suuruus, niin on kyllä merkille pantavaa, että tässä salissa ei ole niitä kansanedustajia, jotka tästä työmarkkinajärjestöjen vallasta muutoin puhuvat. (Timo Harakka: Totta! — Pia Viitanen: Aivan!) Missä ihmeessä ovat ne edustajat, jotka ovat enemmän kuin puhumassa, etten sanoisi suorastaan kiljumassa eduskunnan vallan puolesta? Nyt kun näitä päätöksiä tehdään, on täydellinen hiljaisuus tuolla oikealla laidalla. Ei ensimmäistäkään edustajaa edes paikan päällä. Tämähän on nyt asia, joka on eduskunnan käsissä ja jossa on ihan aito tarve keskustella siitä, onko tässä

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

oleva linjaus ja sopimus kestävä paitsi nyt myös jatkoon kannalta, ja tämäkin olisi asia, jossa eduskunnan pitäisi käyttää sitä omaa asemaansa lausuaakseen oma käsityksensä siitä, miten näitä asioita pitäisi hoitaa paitsi tämän päivän niin tulevaisuuden kannalta, sekä hallitukselle että työmarkkinajärjestöille. Ja tässä käsittelyssä tämä suhdannekysymys on jäänyt kyllä todella, totaalisesti taka-alalle. Ikävä kyllä.

Talous- ja rahaliiton vaatimuksista talouspolitiikalle ja myös työmarkkinoille ei ole täällä puhuttu riittävästi. Mutta vaikea tästä nyt on sitten puhua, jos täällä on toinen puolisko keskustelijoista kokonaan poissa ja erityisesti ne, jotka sitten tulevat taas käyttämään jonkun sunnuntaipuheen aiheesta, jossa viitataan siihen, että kyllä olisi hienoa, kun eduskunnalla olisi enemmän valtaa. Mutta jos sitä valtaa haluaa käyttää, pitäisi olla läsnä silloin kun päätöksiä tehdään, ja ilmaista se tahto, mikä halutaan. (Pia Viitanen: Tämä on toinen asia nyt peräkkäin!)

Työeläkemaksujen puolella on ollut huutava ongelma se, että silloin kun menee hyvin, työnantaja on estänyt näiden maksujen korottamisen, (Puhemies koputtaa) että olisi kerätty enemmän rahaa käyttöön. (Puhemies koputtaa) Ja sitten ollaan tilanteessa, että meillä ei ole riittävä puskuria. Tästä pitäisi eduskunnan antaa selvä evästys, jos halutaan, että eduskunta käyttää sitä viimesijaisen päätöksentekijän asemaa ja oikeutta.

19.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä tässä vaiheessa ajattelin, etten käyttäisi enää puheenvuoroa, mutta kyllä minun täytyy nyt myös pitkäaikaisena eduskunnan jäsenenä ehkä se tässä todeta, että tämä oli hyvä huomio. Nyt kun olisi se mahdollisuus keskustella ja nyt, kun eduskunta kävisi tätä keskustelua, niin olisi toivonut, että nimenomaan ne edustajat, jotka täällä kaikkein eniten ovat toden totta olleet sitä mieltä, että työmarkkinoilla on liikaa valtaa ja muuta, olisivat täällä salissa ja kävisivät keskustelua, kun siihen mahdollisuus kaiken kaikkiaan on. Siksi oikeastaan elätkin vähän toiveita, että jos tässä pyydän vielä puheenvuoron, niin kävisikö niin, että jos joku hallituspuolueen edustaja siellä vaikkapa työhuoneessaan kuuntelee tätä keskustelua, hän voisi kenties ystävällisesti saapua tänne ja olisimme saaneet mahdollisuuden debatointiin. Mutta jos näin on, että tämä asia ei kiinnosta, niin sitten on.

Mutta kuten täällä taisi edustaja Harakka todeta, niin ainakin tässä on nyt näyttöä siitä, että nämä työttömyysturva-asiat ja muut kyllä meitä sosialidemokraatteja kovasti kiinnostavat, ja tulemme esimerkiksi omassa vaihtoehtobudjetissamme esittämään paitsi Emupuskurien käyttöönottoa myös monia muita toimia, joilla sitten esimerkiksi välttäisimme työttömyysturvan leikkaukset ja erilaiset palkansaaajien asemaa heikentävät ehdotukset.

19.29 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! En voi olla kiinnittämättä siihen huomiota, että tähän aiheeseen liittyviä kommentteja hallituksen riveistä on tullut oikeastaan ainoastaan varapuhemies Pekkarisen toimesta. Ja hyvä niin, että joku herää tähän Emupuskuriasiaan, siihen, miten Emupuskureita pitäisi käyttää, mutta olisihan se nyt hienoa, että kun puhemies on sidottu korkean virkansa vaatimuksiin eikä pääse täällä laajemmin esittelemään käsityksiään, niin olisi kollegoita, jotka vähän veisivät tätä palloa eteenpäin, ellei sitten ole niin, että tämä keskustelu talous- ja rahaliiton vaatimuksista ja meidän taloustilanteemme vaatimuksista ei kuitenkaan oikein tunnu kiinnostavan, jos pitäisi miettiä jotain muuta kuin tätä työttömyysturvan leikkauskonseptia, jota meille on aika lailla kyllä riittävästi tarjoiltu.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Eli on isomman keskustelun paikka tässäkin, mutta eihän se nyt ihan helppoa ole itsensä kanssa keskustella. Se olisi huomattavasti helpompaa, jos niitäkkin, joilla ehkä tässä on vähän toisenlaisia käsityksiä, olisi paikan päällä. Mutta parempi nyt kuitenkin, että sitten tulee tämä asia hahmotettua niiden toimesta, jotka täällä tällä hetkellä ovat paikalla.

Eli meillä sekä työttömyysturvan että työeläkkeiden puolella on luotu puskurijärjestelmä liian pieni. Olisi perusteltua, että eduskunta loisi painetta tämän puskurin vahvistamiseen, ja toisaalta sitten tässä tilanteessa, jossa me olemme erittäin vaikean työttömyysongelman äärellä, työeläkkeiden puolesta puskuria voitaisiin käyttää ja lähteä siitä, että sitoudumme siihen, että sitten kun talouden pyörät pyörivät ja ollaan paremmassa tilanteessa, tämä vaje kurotaan umpeen ja puskuria kasvatetaan. Tämähän on oikeastaan raamatullinen periaate: ellen väärin muista, niin Raamatussa oli jo Joosefin aikana se lähtökohta, että on seitsemän lihavaa ja seitsemän laihaa vuotta ja lihavana vuosina kannattaa laittaa vähän siemenviljaa sivuun, jotta sitten on laihoina vuosina käyttää. Se on tuhansia vuosia vanha periaate ja sopii myös tämän asian käsittelyyn.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja verotusmenettelystä annetun lain 15 c §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 110/2016 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiokonttorista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 141/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle poroaitojen rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä muista toimenpiteistä porojen estämiseksi pääsemästä toisen valtakunnan alueelle Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä poronhoitolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 143/2016 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 11/2016 vp

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 143/2016 vp sisältyvien 1.—2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 148/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 22/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 22/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.33 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä kiinnitän huomiota siihen, että meillä oli aiemmin käsittelyssä edustaja Kaikkosen aloite näiden sähkömaksujen perinnästä ja niiden mahdollisesta jaksottamisesta, ja siinä yhteydessä puhuttiin myös sähkön hinnasta. Olisi ollut suotavaa, että tässä olisi ollut talousvaliokunnan hallituspuolueiden edustajia läsnä, jotka olisivat voineet vähän tätä kysymystä valaista ja sitä, mitä tälle edustaja Kaikkosen aloitteelle on tapahtumassa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 148/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuomioistuinten ulkopuolista rikosasioiden käsittelyä koskevan uudistuksen voimaannuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 115/2016 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 12/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 27.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 199/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 27.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 107/2016 vp

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutustuesta annetun lain, Koulutusrahastosta annetun lain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2016 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 6/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 27.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

21. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 27.10.2016 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.34.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola